

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Stanovisko

**Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018**

Bratislava november 2017

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Zoznam použitých skratiek:

AOTP – aktívne opatrenia trhu práce

b. c. – bežné ceny

EK – Európska komisia

ESA 2010 – Európsky systém národných a regionálnych účtov

ESO – vládny program Efektívna, Spoľahlivá a Otvorená verejná správa

EÚ – Európska únia

Eurostat – Štatistický úrad Európskeho spoločenstva

HDP – hrubý domáci produkt

m. j. – merná jednotka

mld. – miliarda

NKÚ SR – Najvyšší kontrolný úrad SR

NR SR – Národná rada SR

OP – operačný program

p. b. – percentuálny bod

RVS – rozpočet verejnej správy

s. c. – stále ceny

SR – Slovenská republika

ŠR – štátny rozpočet

UoZ – uchádzač o zamestnanie

VÚC – vyšší územný celok

V-4 – spoločenstvo stredoeurópskych krajín Česka, Maďarska, Poľska a Slovenska

zákon o NKÚ SR – zákon č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy – zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov

zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy – zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov

zákon o rozpočtovej zodpovednosti – Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti

ZSSK – Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.

Z. z. – Zbierka zákonov

Obsah

Stanovisko k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018	4
1 Stanovisko k makroekonomickým rámcem a k prognóze vybraných ukazovateľov ekonomiky v návrhu RVS na roky 2018 až 2020	8
2 Stanovisko k východiskovému rámcu RVS na roky 2018 až 2020	10
2.1 Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov návrhu RVS na rok 2018	10
2.2 Stanovisko k fiškálnemu rámcu návrhu RVS na rok 2018	13
2.3 Stanovisko k prognóze hrubého dlhu verejnej správy v návrhu RVS na rok 2018	15
3 Stanovisko k návrhu ŠR na rok 2018	16
3.1 Stanovisko k súhrnným ukazovateľom návrhu ŠR na rok 2018	17
3.2 Stanovisko k návrhom rozpočtov kapitol ŠR na rok 2018	20
3.2.1 Stanovisko k príjmom kapitol návrhu ŠR na rok 2018	20
3.2.2 Stanovisko k výdavkom kapitol návrhu ŠR na rok 2018	22
Ministerstvo obrany SR	23
Ministerstvo vnútra SR	24
Ministerstvo spravodlivosti SR	24
Ministerstvo financií SR	26
Ministerstvo životného prostredia SR	27
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	27
Ministerstvo zdravotníctva SR	29
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	30
Ministerstvo hospodárstva SR	31
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	32
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	33
Všeobecná pokladničná správa	34
4 Stanovisko k rozpočtovým vzťahom SR a EÚ na rok 2018	35
5 Stanovisko k návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018	38
5.1 Stanovisko k rozpočtovému rámcu návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018	39
5.2 Stanovisko k súhrnnému rozpočtu obcí a vyšších územných celkov na rok 2018	41
5.2.1 Stanovisko k návrhu rozpočtu obcí na rok 2018	42
5.2.2 Stanovisko k návrhu rozpočtu vyšších územných celkov na rok 2018	44
5.3 Stanovisko k návrhu rozpočtu Sociálnej poisťovne na rok 2018	46
5.4 Stanovisko k návrhu rozpočtu verejného zdravotného poistenia na rok 2018	48
5.5 Stanovisko k návrhu rozpočtu Štátneho fondu rozvoja bývania na rok 2018	49
5.6 Stanovisko k návrhu rozpočtu Environmentálneho fondu	50
5.7 Stanovisko k súhrnnému rozpočtu za verejné vysoké školy na rok 2018	51

Stanovisko k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Stanovisko NKÚ SR k návrhu ŠR na rok 2018, v ktorom je hodnotený aj návrh RVS na rok 2018, bolo vypracované v súlade s § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR na základe kontroly vykonanej v Ministerstve financií SR, ktoré podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy zostavuje návrh RVS za ŠR a súhrnne rozpočty ostatných subjektov verejnej správy na príslušné rozpočtové roky.

Účelom tejto kontroly bolo vyjadriť nielen názor NKÚ SR k návrhu ŠR na rok 2018, ktorý sa podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy schvaľuje osobitným zákonom, ale aj k makroekonomickým rámcom a východiskovému rámcu návrhu RVS na rok 2018 a k návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018.

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly vykonanej v Ministerstve financií SR dospel k týmto záverom:

1. Návrh RVS na roky 2017 až 2019 bol vypracovaný v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy a Príručkou Ministerstva financií SR na zostavenie návrhu RVS na roky 2018 až 2020 č. MF/009405/2017-411.

Pri jeho zostavovaní bola použitá rozpočtová klasifikácia v súlade s Opatrením Ministerstva financií SR z 8. decembra 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie č. MF/010175/2004-42. Výdavky boli rozpisované do príslušných úrovní funkčnej klasifikácie v zmysle vyhlášky Štatistického úradu SR č. 257/2014 Z. z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy.

Makroekonomické rámce a východiskový rámec návrhu RVS na roky 2018 až 2020 sú zostavené v súlade s metodikou ESA 2010, čím je zabezpečený systematický a podrobný opis porovnateľný s účtovným rámcom EÚ.

2. Makroekonomické rámce návrhu RVS na rok 2018 vychádzajú z makroeconomickej prognózy, schválenej Výborom pre makroekonomické prognózy dňa 21. septembra 2017. Prognóza bola hodnotená všetkými členmi tohto výboru ako realistická. NKÚ SR sa s uvedenou prognózou stotožňuje.

Tempo rastu slovenskej ekonomiky v roku 2018 je do veľkej miery závislé od rýchlosti nábehu výroby v Jaguar Land Rover a tento predpoklad predstavuje aj riziko prognózy. Na rok 2018 je prognózované medziročné zvýšenie rastu HDP o 0,9 p. b. na úroveň 4,2 %.

Rast zamestnanosti na rok 2018 podľa podnikového výkazníctva sa má medziročne znížiť o 0,5 p. b. na úroveň 1,4 %. Kvôli nedostatku pracovnej sily sa očakáva zmierňovanie tempa rastu zamestnanosti a nové pracovné miesta budú nasýtené nielen domácimi nezamestnanými, ale posilnia sa aj trendy príchodu zahraničných pracovníkov a návratu Slovákov zo zahraničia. Priemerná miera nezamestnanosti na základe výberového zisťovania pracovných síl vďaka tomu klesne na úroveň 7,3 %.

Rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca sa má v roku 2018 medziročne zvýšiť o 0,7 p. b. na úroveň 4,6 % a aj reálne sa rast priemernej mesačnej mzdy zamestnanca medziročne zvýši o 0,3 p. b. na úroveň 2,9 %. Priemerná nominálna mesačná mzda má v roku 2018 dosiahnuť 992 eur.

Priemerná ročná miera inflácie sa má na Slovensku v roku 2018 medziročne zvýšiť o 0,4 p. b. na úroveň 1,7 %. V dôsledku rastu cien energetických komodít na svetových trhoch sa očakáva aj zvýšenie regulovaných cien energií v budúcom roku.

3. Kľúčovým cieľom návrhu RVS na rok 2018 je dosiahnuť cieľovú hodnotu deficitu verejnej správy na HDP na úrovni 0,83 %, čo podľa NKÚ SR predstavuje opustenie pôvodne stanoveného cieľa na úrovni 0,44 % HDP a odloženie dosiahnutia vyrovnaného hospodárenia RVS na rok 2020.

Deficit RVS v metodike ESA 2010 sa má v roku 2018 medziročne zlepšiť o 340 mil. eur na úroveň 743 mil. eur, čo bude predstavovať medziročné zlepšenie jeho podielu na HDP o 0,46 p. b. na úroveň 0,83 %. K tomuto rozpočtovaniu salda RVS má prispieť deficit ŠR na úrovni 1555,7 mil. eur a prebytok súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na úrovni 812,9 mil. eur. Tieto parametre návrhu RVS na rok 2018 by mali prispieť ku každoročnému znižovaniu dlhu verejnej správy v rozpočtovanom období, čím sa zohľadňujú aj požiadavky zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Príjmy RVS v metodike ESA 2010 sa na rok 2018 rozpočtujú na úrovni 34 432 mil. eur, z toho daňové a odvodové príjmy verejnej správy na úrovni 26 566 mil. eur a iné ako daňové príjmy verejnej správy na úrovni 7 866 mil. eur.

Rozpočtovanie daňových a odvodových príjmov v návrhu RVS na rok 2018 vychádza z prognózy daňových príjmov verejnej správy, schválenej dňa 21. septembra 2017 Výborom pre daňové prognózy, ktorý je v zmysle zákona o rozpočtovej zodpovednosti poradným orgánom ministra financií. Strednodobá prognóza daňových príjmov a sociálnych odvodov Ministerstva financií SR bola hodnotená všetkými členmi tohto výboru ako realistická. NKÚ SR, ktorý pôsobí ako pozorovateľ v tomto výbore, sa s uvedenou prognózou stotožňuje.

Výdavky RVS na konsolidovanej báze v metodike ESA 2010 sa na rok 2018 rozpočtujú na úrovni 35 175 mil. eur, čo predstavuje rast o 641 mil. eur oproti minuloročnému rozpočtu a podľa očakávaných výsledkov hospodárenia za rok 2017 budú výdavky rásť o 490 mil. eur, t. j. o 1,4 %.

Hrubý dlh verejnej správy na konsolidovanej báze v metodike ESA 2010 sa má v roku 2018 zvýšiť o 1 613 mil. eur na úroveň 44 699 mil. eur oproti očakávanej skutočnosti na rok 2017, čo bude predstavovať zníženie jeho podielu na HDP o 1,0 p. b. na úroveň 49,9 %.

Dosiahnutie ďalšieho poklesu dlhu verejnej správy v nasledujúcich rokoch je podmienené najmä zlepšením primárneho salda a rastom nominálneho HDP. Vzhľadom na nízke úrokové sadzby a pokračujúcu konsolidáciu je možné predpokladať ďalšie úspešné znižovanie hrubého dlhu verejnej správy v najbližších rokoch.

4. Návrh ŠR na rok 2018 je ohraničený východiskovým rámcom návrhu RVS na rok 2018. Schodok ŠR rozpočtovaný na hotovostnej báze sa má v roku 2018 medzироčne znížiť o 44,5 mil. eur na úroveň 1 973 mil. eur, z toho príjmy ŠR sa majú medzироčne znížiť o 1 432 mil. eur na úroveň 13 983 mil. eur a výdavky ŠR sa majú medzироčne znížiť o 1 477 mil. eur na úroveň 15 956 mil. eur.

NKÚ SR kontrolou rozpočtovania výdavkov vo vybraných kapitolách ŠR na rok 2018 identifikoval niekoľko rizík:

- v rozpočte kapitoly **Ministerstva obrany** upozorňuje na dôležitosť prípravy rezortu pre zvládnutie všetkých úloh vyplývajúcich z výrazného navýšenia obranných výdavkov;
- v rezorte **Ministerstva vnútra** vidí riziko v naplnení príjmovej stránky rozpočtu. S ohľadom na neprehľadnosť pri postupe predaja respektíve zámeny nehnuteľností za účelom zriadenia klientskych centier a postupe pri transformácii bytového fondu príslušníkov PZ, bude naplnenie plánovaných príjmov rozpočtu problematické. Súčasťou príjmov v rámci výberu pokút za porušenie predpisov sú aj pokuty za nezaplatenie diaľničnej známky, ich výber prostredníctvom okresných úradov stagnuje. Trend zníženia počtu administratívnych pracovníkov, ktorý by mala priniesť reforma ESO neprichádza. Opačný vývoj je na strane príslušníkov policajného zboru (PZ), kde dochádza k zníženiu ich počtu kontinuálne od roku 2015;
- v rozpočte **Ministerstva spravodlivosti** identifikoval riziko v navýšení počtu sudcov. Podľa navrhovaných limitov rezort plánuje zvýšiť počet sudcov o 115 oproti reálnemu stavu. Napriek plánovanému hromadnému výberovému konaniu a skrátení lehoty na obsadenie sudcovských pozícií z jedného roku na dva mesiace je cieľ zvýšiť počet sudcov o plánovaný počet veľmi ambicióznym. Problémy bude prinášať aj pokračujúci rast väznených osôb nielen v ubytovacej kapacite väzensťva, ale aj vo výdavkoch na zabezpečenie prevádzky väzenských ústavov. Pričom v nedávnej minulosti boli investované prostriedky do elektronického monitoringu osôb, ktorý prakticky na Slovensku nikto nevyužíva a rezort vyčleňuje každoročne nemalé prostriedky na jeho správu a servis;
- v rozpočte kapitoly **Ministerstva financií** poukazuje na riziká, vyplývajúce z nedostatočného finančného krytia potrieb a požiadaviek najmä rozpočtových organizácií ministerstva. Ide najmä o nekrýtie výdavkov na pokračovanie reformy UNITAS – Implementácia zjednotenia výberu daní, cla a poisťných odvodov, výdavkov na nadrezortné licencie, ako aj rozvoj a prevádzku informačných systémov rezortného a nadrezortného charakteru, na prebiehajúce, príp. hroziace medzinárodné arbitráže a súdne spory. Úhrada týchto výdavkov v skutočnej výške sa plánuje presunom z kapitoly Všeobecná pokladničná správa;

- v kapitole **Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu** upozorňuje na riziká najmä v súvislosti s nákupom a distribúciou učebníc a učebných textov, s požiadavkami na financovanie asistentov učiteľov a nízkymi finančnými prostriedkami na opravy a údržbu budov. V oblasti vedy a výskumu nie sú zabezpečené finančné prostriedky na podporu budovania personálnej infraštruktúry vo všetkých sektoroch výskumu a vývoja na Slovensku, na podporu spolupráce podnikov s výskumnými organizáciami a na podporu prípravy a realizácie riešenia projektov slovenských účastníkov v rámci programu EÚ - Horizont 2020, čoho následkom môže byť neplnenie úloh vyplývajúcich z programového vyhlásenia vlády SR a zablokovanie spustenia programov schválených uznesením vlády SR;
 - v rozpočte **Ministerstva zdravotníctva** poukazuje na nepriaznivý vývoj základných ukazovateľov vo vybraných nemocniciach, z ktorého vyplýva riziko neustáleho zadlžovania sektora. Riziko predstavujú aj nižšie kapitálové výdavky určené na rekonštrukcie budov a obnovu technického vybavenia nemocníc. Pre zabezpečenie efektívneho a transparentného prerozdelenia zdrojov v zdravotníctve je potrebné zavedenie elektronického zdravotníctva (eHealth) a klasifikačného systému diagnosticko-terapeutických skupín (DRG), a to bez ďalšieho presúvania termínov ich uvedenia do prevádzky;
 - v kapitole **Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny** poukazuje na skutočnosť, že návrh rozpočtu na rok 2018 dostatočne nezabezpečuje výdavky na AOTP zo ŠR. Celkovo vo výdavkoch na politiku zamestnanosti prevláda výrazný nepomer medzi financovaním z fondov EÚ a ŠR. NKÚ SR taktiež upozorňuje na nedostatok finančných zdrojov v detských domovoch a zároveň navrhuje prijať systémové opatrenia na riešenie finančných potrieb v týchto zariadeniach;
 - v rezorte **Ministerstva hospodárstva** poukazuje na skutočnosť, že vzhľadom na výsledky hospodárenia v nadchádzajúcich rokoch v dôsledku zníženého objemu prepravovanej ropy a predpokladaného čerpania externých zdrojov financovania nemusia byť príjmy z Transpetrolu, a. s. naplnené. V návrhu rozpočtu došlo k zníženiu výdavkov na investičné projekty a regionálny rozvoj a výdavkov na podporu podnikania oproti rozpočtu na rok 2017. Zníženie predstavuje riziko obmedzenia finalizácie priemyselnej výroby a jej udržateľného rastu ako aj rozvoja začínajúcich podnikateľov s nepriaznivým dopadom na príjmy i výdavky rozpočtu v strednodobom horizonte;
 - v rámci rozpočtu **Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka** nedošlo k plnému pokrytiu prostriedkov na IT systémy. Ide o finančné prostriedky pre PPA z dôvodu legislatívnych nariadení EÚ na zabezpečenie technologických platforiem IS. Vzniká tak riziko, že bez zabezpečenia finančných prostriedkov pre PPA nebude agentúre udelená certifikácia a bude pozastavená možnosť vyplácania podpôr pre poľnohospodárov. V nedávnej minulosti už tento prípad nastal a činnosť agentúry bola pozastavená a platby boli zablokované;
 - v rozpočte kapitoly **Ministerstva dopravy a výstavby** upozorňuje na nesystémové čerpanie v oblasti prostriedkov EÚ. Zároveň identifikoval riziko v oblasti financovania údržby a opráv diaľnic, rýchlostných ciest, ale aj ciest I. triedy. NKÚ SR vníma riziko aj v nedostatočnom rozpočtovaní výdavkov pre ZSSK v rámci zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme;
 - v rámci kapitoly **Všeobecná pokladničná správa** opakovane upozorňuje na nevyhnutnosť pristupovať k čerpaniu rezerv v súlade s ich účelovým určením a v prípade bližšie nešpecifikovaných rezerv zabezpečiť ich oprávnené použitie v kapitolách, kde vzniknú riziká v priebehu roka.
5. Čistá finančná pozícia SR voči rozpočtu EÚ v roku 2018 je poznačená medziročným poklesom o 1 381 mil. eur, na úroveň 569 mil. eur, čo oproti rozpočtu na rok 2017 predstavuje zníženie o 70,8 %. Odvody a príspevky SR do všeobecného rozpočtu EÚ, vrátane tradičných vlastných zdrojov sa odhadujú na úrovni 873 mil. eur a príjmy zo všeobecného rozpočtu EÚ na úrovni 1 462 mil. eur.
6. Cieľom návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018 je dosiahnuť prebytok vo výške 812,9 mil. eur, čo je o 174,1 mil. eur viac oproti rozpočtu na rok 2017. Riziko v dosiahnutí tohto cieľa môžu zapríčiniť jednotlivé subjekty nenaplnením svojich čiastkových cieľov. Tento výsledok by mohli svojim hospodárením ovplyvniť predovšetkým obce (nedostatočným čerpaním kapitálových výdavkov), Sociálna poisťovňa (príliš optimisticky plánovaným prebytkom) a verejné zdravotné poistenie (nesystémovým zvýšením sadzby poisťného koncom roka).

NKÚ SR na základe výsledkov kontrolnej činnosti po zohľadnení makroekonomických rámcov a východiskového rámca návrhu RVS SR na roky 2018 až 2020

nemá zásadné pripomienky

k návrhu zákona o ŠR na rok 2018.

Makroekonomické rámce a východiskový rámec návrhu RVS na rok 2018, návrh ŠR na rok 2018 a návrh súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018 sú zostavené v súlade s Ústavou SR, ústavnými zákonmi, zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi platnými v SR, medzinárodnými zmluvami a inými dokumentmi, ktorými je SR viazaná, právom Európskych spoločenstiev a právom EÚ.

NKÚ SR vo svojej nezávislej kontrolnej činnosti bude aj v roku 2018 klásť dôraz na hospodárne, efektívne a účinné vynakladanie verejných zdrojov štátnou správou, samosprávou a občanmi štátu a tým dôsledne naplňovať poslanie úradu – prispieť k zlepšeniu hospodárenia s verejnými prostriedkami a kvality verejných služieb.

Tým je NKÚ SR pripravený napomáhať správne hospodáreniu s verejnými finančnými zdrojmi a majetkom a riešeniu celospoločensky významných problémov, preverením ktorých budú príslušným kontrolovaným subjektom poskytnuté potrebné informácie pre prijatie efektívnych a účinných opatrení na ich riešenie.

V tejto súvislosti NKÚ SR bude i naďalej poskytovať objektívne informácie o zistených skutočnostiach v tejto oblasti, tak NR SR, ako aj verejnosti.

Podrobnejšie hodnotenia Stanoviska NKÚ SR k návrhu ŠR na rok 2018 sú uvedené v jeho nasledovných častiach:

1. Stanovisko k makroekonomickým rámcom návrhu RVS na rok 2018
2. Stanovisko k východiskovému rámcu návrhu RVS na rok 2018
3. Stanovisko k návrhu ŠR na rok 2018
4. Stanovisko k rozpočtovým vzťahom SR a EÚ na rok 2018
5. Stanovisko k návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018.

1 Stanovisko k makroekonomickým rámcom a k prognóze vybraných ukazovateľov ekonomiky v návrhu RVS na roky 2018 až 2020

Makroekonomické predpoklady rozpočtu VS na rok 2018 vychádzajú z prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy z 21. septembra 2017. Tento výbor je v zmysle zákona o rozpočtovej zodpovednosti poradným orgánom ministra financií.

Porovnanie makroekonomických predpokladov rozpočtu na rok 2018 s očakávanou skutočnosťou na rok 2017 a skutočnosťou 2016 je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Ukazovateľ	Merná jednotka	2016 skutočnosť	2017 OS	Zasadnutie VpMP (sep.2017, odhad na 2018)	Rozdiel
a		1	2	3	4 = 3 - 2
Hrubý domáci produkt					
HDP, s. c. (YoY zmena)	%	3,30	3,33	4,17	0,84
HDP, b. c.	mld. eur	80,95	84,60	89,50	4,90
Súkromná spotreba	%	2,89	3,36	2,91	-0,45
Súkromná spotreba, b.c	%	2,54	4,81	4,63	-0,18
Vládna spotreba	%	1,61	0,37	1,34	0,97
Fixné investície	%	-9,25	3,01	4,21	1,20
Obchodná bilancia					
Export tovarov a služieb	%	4,76	4,99	7,84	2,85
Import tovarov a služieb	%	2,93	4,77	6,79	2,02
Trh práce					
Zamestnanosť (podnikové výkazníctvo)	%	2,46	1,85	1,41	-0,44
Priemerná mesačná mzda v hospod.; nom. rast	%	3,28	3,95	4,64	0,69
Priemerná mesačná mzda v hospod.; reálny rast	%	3,79	2,59	2,86	0,27
Miera nezamestnanosti (VZPS)	%	9,65	8,19	7,30	-0,89
Zamestnanosť (VZPS)	tis. osôb	2 492,10	2 531,49	2 559,00	27,51
Inflácia					
Index spotrebiteľských cien (CPI)	%	-0,50	1,26	1,74	0,48
Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	%	-0,50	1,28	1,71	0,43

Zdroj: MF SR, ŠÚ SR, RVS 2018

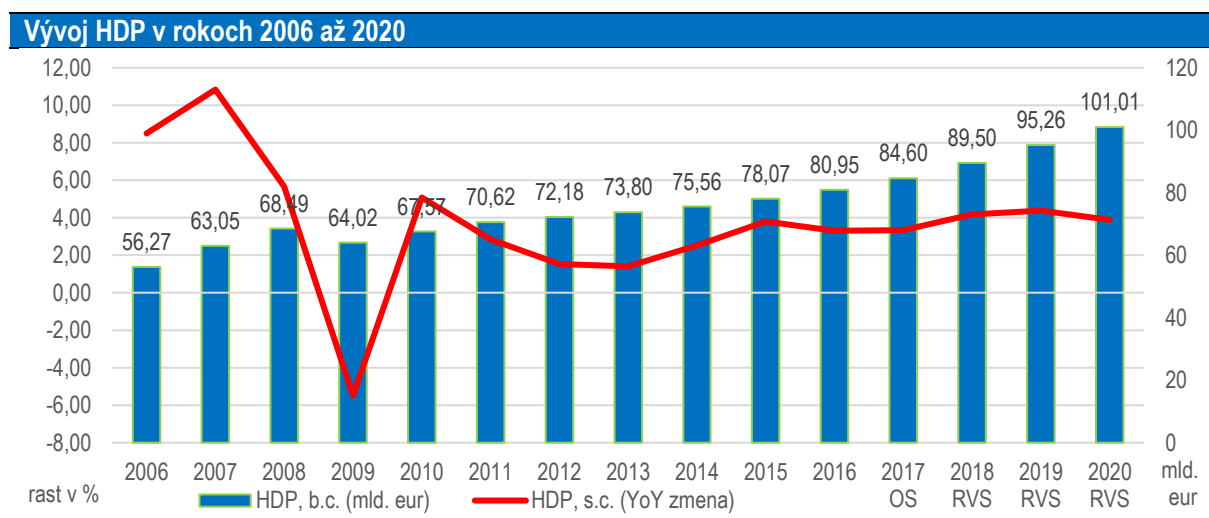
Slovenská ekonomika by podľa aktualizovanej prognózy výboru pre makroekonomické prognózy mala v roku 2018 vzrásť medziročne o 4,2 %, teda rýchlejšie ako v tomto roku. V roku 2017 by mala rásť zhruba rovnakým tempom ako v roku 2016, o 3,3 %. Podobnú dynamiku rastu si udrží najmä vďaka rýchlejšiemu rastu spotreby domácností a investícií než v roku 2016. Tento rast bude na druhej strane vyvážený nárastom dovozných náročností (najmä kvôli investícii *Jaguar Land Rover*), čo sa premietne aj do nižšieho príspevku čistého exportu k rastu HDP. Zahájenie produkcie nového automobilového závodu *Jaguar Land Rover* sa očakáva v roku 2018, kedy podľa predpokladov príde k zrýchleniu rastu. Keďže tempo rastu slovenskej ekonomiky v roku 2018 je do veľkej miery závislé práve od rýchlosti nábehu výroby v *Jaguar Land Rover*, predstavuje tento predpoklad riziko prognózy. V roku 2017 neočakávame ani výrazný posun v čerpaní eurofondov, keďže zazmluvňovanie a čerpanie eurofondov prebieha pomalšie ako v predchádzajúcom programovom období, čo znamená, že do štruktúry rastu ekonomiky neprispievajú¹. Vzhľadom na tento vývoj a slabšiu nábehovú krivku sa čerpanie eurofondov považuje tiež za riziko, ktoré pretrvá aj v roku 2018.

Z hľadiska štruktúry HDP je riziko spojené najmä s investíciami, ktorých vývoj nie je zatiaľ stabilný a ktoré senzitívne reagujú aj na čerpanie eurofondov. Naopak, spotreba domácností môže predstavovať pozitívne prekvapenie v roku 2018. Podľa posledných známych údajov, dynamika medziročného rastu reálneho HDP sa v 2. štvrťroku 2017 mierne zrýchliła. Vzhľadom na stagnáciu vonkajšieho dopytu bol ekonomický rast v 2. štvrťroku podporený predovšetkým domácim dopytom, ktorý sa medziročne zvýšil o 2,3 % a to hlavne z dôvodu nárastu konečnej spotreby domácností o 3,6 %. Rast spotreby domácností bol najvyšší v pokrizovom období. Naopak,

¹ V roku 2015 podľa analýzy NBS čerpanie eurofondov zvýšilo celkový rast HDP o 1,5 p .b. pričom hlavný podiel na tom mali verejné investície.

pokles zaznamenala spotreba verejnej správy (o 0,1 %). Tvorba hrubého kapitálu vzrástla o 1,3 % a to najmä v dôsledku veľkého príspevku zmeny stavu zásob, pričom tvorba hrubého fixného kapitálu klesla o 6,7 %. Po dvoch rokoch rastu zaznamenal pokles aj dovoz výrobkov a služieb (o 0,2 %), pričom export výraznejšie spomalil (rast o 0,2 %). K rastu výkonnosti hospodárstva v 2. štvrťroku 2017 teda prispel aj čistý vývoz. Avšak vývoz automobilov je od začiatku roka slabší a nedosahuje minuloročné objemy. Vývoz domácich automobiliek nielenže nebol exportným ťahúňom 1. štvrťroka, ale v 2. štvrťroku bol jedným z hlavných dôvodov spomalenia rastu práve vývoj exportu.² Prerušenie výroby na 6 dní kvôli štrajku v spoločnosti Volkswagen Slovakia, a. s. malo na výkonnosť ekonomiky zanedbateľný vplyv. Hlavným dôvodom bolo aj to, že subdodávateľské závody neprerušili výrobu. Oživenie sa očakáva v druhej polovici tohto roka, čomu nasvedčuje aj súčasný vývoj predstihových indikátorov. Výraznejšie zotavenie v odvetví automobilového priemyslu sa očakáva v budúcom roku, čo je v súlade so zvyšovaním odhadov rastu globálnej ekonomiky aj ekonomiky eurozóny pre rok 2018.

Vývoj HDP v rokoch 2006 až 2020 je uvedený v nasledujúcom grafe:

Zdroj: MF SR

Po troch rokoch miernej deflácie rast reálneho HDP v tomto roku utlmuje aj opätovný nárast cien. Za prvých deväť mesiacov roku 2017 dosiahla medziročná inflácia v priemere 1,1 %. Tlak na rast úhrnnej cenovej hladiny v ekonomike generoval hlavne rast cien dovozu, vplyvom ktorého sa obnovil aj rast výrobných cien v priemysle, vývozných cien a nakoniec aj spotrebiteľských cien. Z hľadiska štruktúry rastu spotrebiteľských cien sa pod najvyšší nárast podpísal rast cien potravín, ktoré za prvých deväť mesiacov vzrástli o 3,4 %. Regulované ceny mali na rast úhrnnej cenovej hladiny tlmiaci vplyv. V kontexte tohto vývoja sa očakáva mierna inflácia v tomto aj budúcom roku, pričom sa udrží jej rastúci trend. **V roku 2018 by mali spotrebiteľské ceny vzrásť medziročne o 1,7 %, a to vplyvom nákladových aj dopytových faktorov.** Okrem ceny ropy na svetovom trhu by tlak na rast spotrebiteľských cien mala generovať aj kúpna sila obyvateľstva, ktorá sa zvyšuje vplyvom rastu reálnej mzdy a zamestnanosti.

Pokračujúci rast HDP sa pozitívne premieta aj do situácie na trhu práce. Podľa posledných známych údajov, celková zamestnanosť dosiahla v 2. štvrťroku 2017 znova historicky novú najvyššiu úroveň. V metodike štatistického výkazníctva vzrástla o 1,7 %, pričom v metodike VZPS, ktorá zohľadňuje aj vývoj počtu krátkodobo pracujúcich v zahraničí (do 1 roka) stúpila zamestnanosť len o 1,4 % (na 2 526,8 tis. osôb). Dôvodom pomalšieho rastu zamestnanosti v metodike VZPS je pokračujúci pokles počtu pracujúcich v zahraničí, keď sa ich počet v 2. štvrťroku 2017 znížil o 15,2 tis. (o 9,2 %) na 149,9 tis. osôb. Zároveň s rastom zamestnanosti klesla aj miera

² Podľa analýzy NBS, za oslabením exportnej sily automobiliek sú predovšetkým prémiové SUV vozidlá. Po viac ako trojročnom rastúcom zúčtovaní o SUV došlo začiatkom roka 2017 k ochladeniu dopytu najmä v Európe. Prítom v rámci segmentu najviac (až štvrtinu) stratili modely vyrábané na Slovensku. Straty by však mali dobehnúť ešte v tomto roku, keďže trh čaká na novú generáciu týchto modelov áut. Spustenie predajov novej generácie by mohlo pomôcť nielen vykompenzovať doterajšie straty na trhu, ale aj presunúť sa do ziskového pásma.

³ MMF v októbrovej prognóze revidoval odhad rastu svetovej ekonomiky aj ekonomiky eurozóny na rok 2018 smerom nahor (z 3,6 % na 3,7 %, resp. z 1,6 % na 1,9 %).

nezamestnanosti pod svoje predkrízové minimum, t. j. dosiahla 8,1 % (v priemere). **V roku 2018 sa očakáva mierne spomalenie rastu zamestnanosti, počet zamestnaných podľa štatistického výkazníctva by mal vzrásť o 1,4 % medziročne, súčasne s poklesom miery nezamestnanosti na 8,2 %.** Vzhľadom na súčasný vývoj na trhu práce predstavujú tieto očakávania skôr konzervatívnejší odhad.

Spolu s rastom zamestnanosti rastie aj priemerná mzda v hospodárstve. V 2. štvrťroku 2017 vzrástla medziročne priemerná nominálna mzda v hospodárstve o 4,8 % a dosiahla 944 eur, pričom v porovnaní s rastom súhrnnej produktivity práce v bežných cenách rástla dvakrát rýchlejšie. K zrýchleniu rastu nominálnej mzdy zrejme prispel aj nedostatok kvalifikovaných pracovníkov, ktorí už pociťujú viaceré odvetvia, najmä priemysel. **Zrýchľovanie trendu rastu nominálnej mzdy bude pokračovať aj v roku 2018, kedy sa podľa prognózy MF SR očakáva jej nárast o 4,6 %.** Tieto očakávania sú v súlade s vývojom na trhu práce a tiež s aktuálnymi očakávaniami zamestnávateľov o zamestnanosti.

2 Stanovisko k východiskovému rámcu RVS na roky 2018 až 2020

Na základe septembrovej prognózy zo zasadnutia Výboru pre makroekonomické prognózy predpokladá návrh RVS predložený MF SR, vykázaný na základe metodiky ESA 2010, nasledovné výsledky hospodárenia v roku 2018:

- Príjmy	34 432 mil. eur
- Výdavky	35 175 mil. eur
- Schodok	- 743 mil. eur

Príjmy by mali rásť o 1 122 mil. eur oproti očakávanej skutočnosti za rok 2017, čo predstavuje rast o 3,3 %, výdavky budú rásť pomalším tempom, o 490 mil. eur, t. j. o 1,4 %.

2.1 Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov návrhu RVS na rok 2018

Návrh RVS na rok 2018 je poznamenaný horším ako očakávaným vývojom výberu daní v priebehu roka 2017. Podľa predloženého návrhu rozpočtu sú celkové príjmy VS rozpočtované vo výške 34 432 mil. eur, čo predstavuje rast o 983 mil. eur oproti minuloročnému rozpočtu. Podľa očakávaných výsledkov hospodárenia za rok 2017 dôjde podľa návrhu RVS k rastu príjmov až o 1 122 mil. eur (o 3,3 %). Naopak celkové výdavky VS sú určené v objeme 35 175 mil. eur, čo predstavuje rast o 641 mil. eur oproti minuloročnému rozpočtu. Podľa očakávaných výsledkov hospodárenia za rok 2017 budú výdavky rásť o 490 mil. eur (o 1,4 %).

Tvorbu rozpočtu na budúci rok poznamenal najmä neočakávaný výpadok príjmov z výberu daní z príjmov právnických osôb. Podľa očakávaných hospodárskych výsledkov v roku 2017 sa tento výpadok premietne do poklesu až o 442 mil. eur oproti RVS na rok 2017. V kontexte týchto výsledkov a prijatých legislatívnych opatrení najvyšší rast zaznamenajú v roku 2018 odvodové príjmy, podľa plánu by mali rásť o 1 074 mil. eur oproti schválenému rozpočtu predchádzajúceho roka. Odhadované daňové príjmy vzrastú len o 629 mil. eur oproti RVS 2017.

Návrh RVS na rok 2018 neočakáva zmenu v čerpaní prostriedkov EÚ z nového programového obdobia na roky 2014 až 2020, svedčí o tom celkový pokles iných príjmov. Najviac sa na tom podieľajú zahraničné transfery, konkrétne pri položke prostriedky z rozpočtu EÚ, kde pokles rozpočtovaných príjmov predstavuje 1 277 mil. eur. oproti RVS na rok 2017. V porovnaní s očakávanými výsledkami príjmov zo zahraničných transferov v roku 2017 navrhovaný RVS na rok 2018 predstavuje pokles o 158 mil. eur.

V roku 2017 zatiaľ pokračuje pokles investičnej aktivity, oproti 1. polroku 2016 sa tvorba hrubého fixného kapitálu v stálych cenách znížila o 3,4 %. Tento pokles súvisí najmä s investíciami vo verejnej správe, ktoré aj v 2. štvrťroku 2017 ešte poklesli o 36,1 %. Rast investičnej aktivity sa očakáva až v závere tohto roka, najmä vplyvom bázičného efektu, pričom vládne investície by mali dosiahnuť odhadovaný celoročný rast 1 %, v roku 2018 len 0,2 %.

Daňové príjmy verejnej správy

Daňové a odvodové príjmy verejnej správy v aktuálnej metodike (ESA 2010) sú na rok 2018 prognózované v celkovej výške **26 565 900 tis. eur** bez sankcií, čo predstavuje nárast 5,1 % oproti očakávaným príjmom za rok 2017. Odvodové príjmy budú rásť tempom 6 % a sú rozpočtované v celkovom objeme 11 011 236 tis. eur, kým daňové príjmy VS by mali rásť pomalšie (o 4,5 %) a predstavujú objem 15 554 664 tis. eur.

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, aj na rok 2018 predpokladá návrh RVS dodatočné príjmy nad rámec daňovej prognózy schválenej Výborom pre daňové prognózy z 21. septembra 2017. Ide o tieto opatrenia, ktorých definitívna legislatívna podoba ešte nie je známa: spotrebná daň z poistného, zmeny v zdanení hazardu a zavedenie 13. a 14. platu, kde sa navrhuje jeho oslobodenie od odvodov a dane z príjmu a aj oslobodenie príjmov z dohôd dôchodcov. Aktuálne daňové príjmy verejnej správy v metodike ESA 2010 by mali byť z dôvodu týchto opatrení navýšené v roku 2018 o 31 200 tis. eur.

Úroveň príjmov v budúcom roku ovplyvňuje najmä nižší výber daní z príjmov právnických osôb, ktorý je na rok 2018 rozpočtovaný v objeme 2 618 472 tis. eur, čo predstavuje pokles o 386 553 tis. eur oproti rozpočtu 2017. Rozpočtovaný objem predstavuje nárast o 2,2 % (o 55 499 tis. eur) oproti očakávanej skutočnosti za rok 2017. K poklesu výberu daní z príjmov právnických osôb oproti RVS v roku 2017 prispela nižšia ziskovosť firiem. Jednou z príčin je odložená fakturácia (dobeh faktúr z obdobia čerpania európskych fondov v roku 2016), neustále prebiehajúce reštrukturalizácie firiem (zákon firmám dovoľuje zlúčenie so zadlženými firmami, ktoré sa tak vyhnú plateniu daní), nižšie vyplácanie dividend, zastavenie výroby, nižší predaj, zníženie marže kvôli strate veľkého odberateľa (tržby síce neklesali, ale produkcia sa dodáva po novom viacerým menším odberateľom).

Horší výber korporátnej dane čiastočne kompenzujú očakávané výsledky výberu DPH v roku 2017, ktoré by mali prekročiť plán o 120 307 tis. eur. V roku 2018 by mali dosiahnuť úroveň 6 104 417 tis. eur, po prvýkrát tak prekročí výber DPH úroveň 6 mld. eur. Pod lepším výberom DPH sa podpísala jednak lepšia efektivita výberu, ale najmä silný rast konečnej spotreby domácností.

Pozitívny vplyv na výber daní z príjmov právnických osôb aj výberu DPH by mohla mať novela Obchodného zákonníka z dielne Ministerstva spravodlivosti SR, ktorá bola schválená v októbri 2017. Zákon vstúpi do platnosti od 1. januára 2018. Novela sprísňuje podmienky fúzií obchodných spoločností a prináša opatrenia proti účelovému zlučovaniu firiem, napr. spoločnosti v likvidácii alebo v konkurze sa nebudú môcť zlučovať vôbec. Navyše, na výmaz z Obchodného registra bude potrebný súhlas Finančnej správy a Sociálnej poisťovne. Naopak negatívne ovplyvňuje výber dane zníženie sadzby dane z príjmov PO na 21 %.

Príjem do fondov sociálneho a zdravotného poistenia by mal byť v roku 2017 vyšší oproti očakávaniam rozpočtu o 415 734 tis. eur. A to vďaka legislatívnym opatreniam⁴, ale aj zásluhou lepšieho ako očakávaného vývoja na trhu práce. Vďaka pozitívnemu vývoju na trhu práce sa zvýšil aj odhad odvodových príjmov na rok 2018.

Porovnanie prognózy daňových a odvodových príjmov VS (bez sankcií) na rok 2018 s očakávanou skutočnosťou za rok 2017 dokumentuje nasledujúca tabuľka a graf.

Ukazovateľ (v tis. eur)	2016 Skutočnosť	2017 OS	2018 RVS	Rozdiel 2018 RVS- 2017 OS	Podiel v %
a	1	2	3	4=3-2	5=100*4/2
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	5 579 931	5 600 450	5 938 202	337 752	6,0
Daň z príjmov fyzických osôb	2 681 602	2 865 913	3 077 092	211 179	7,4
DPFO zo závislej činnosti	2 541 925	2 734 168	2 938 936	204 768	7,5
DPFO z podnikania	139 677	131 745	138 156	6 411	4,9
do štátneho rozpočtu	296 570	306 680	331 289	24 609	8,0
do obcí	1 669 553	1 791 463	1 922 062	130 599	7,3
do VÚC	715 479	767 770	823 741	55 971	7,3
Daň z príjmov právnických osôb	2 719 118	2 562 973	2 618 472	55 499	2,2

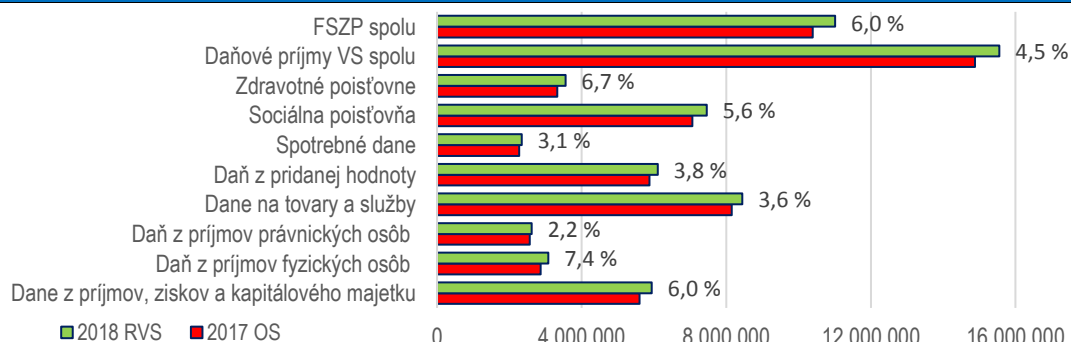
⁴ Napr. zrušenie stropu, z ktorého zamestnanci, zamestnávateľa alebo živnostníci odvádzajú do zdravotných poisťovní poistné, platné od 1. januára 2017, ktoré znamená od roku 2017 vyššie odvody na zdravotné poistenie v prípade vysokých príjmov.

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Ukazovateľ (v tis. eur)	2016 Skutočnosť	2017 OS	2018 RVS	Rozdiel 2018 RVS- 2017 OS	Podiel v %
a	1	2	3	4=3-2	5=100*4/2
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	179 211	171 564	242 638	71 074	41,4
Dane na tovary a služby	7 592 761	8 151 592	8 445 546	293 954	3,6
Daň z pridanej hodnoty	5 418 876	5 880 011	6 104 417	224 406	3,8
Spotrebné dane	2 173 885	2 271 581	2 341 129	69 548	3,1
Z minerálnych olejov	1 194 246	1 242 068	1 292 946	50 878	4,1
Z liehu	209 461	214 453	218 684	4 231	2,0
Z piva	56 718	57 333	58 417	1 084	1,9
Z vína	4 595	4 217	4 285	68	1,6
Z tabaku a tabakových výrobkov	672 081	715 656	727 576	11 920	1,7
Z elektrickej energie	11 855	11 613	11 912	299	2,6
Zo zemného plynu	24 518	26 138	26 883	745	2,9
Z uhlia	411	103	426	323	313,6
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	28 887	22 401	25 259	2 858	12,8
Dovozné clo	39	8	0	-8	-100,0
Dovozná prírážka	3	3	0	-3	-100,0
Podiel na vybraných finančných prostriedkoch	28 845	22 390	25 259	2 869	12,8
Miestne dane	522 110	555 242	572 745	17 503	3,2
Daň z nehnuteľnosti	336 359	359 021	365 169	6 148	1,7
Dane za špecifické služby	185 751	196 221	207 576	11 355	5,8
Ostatné dane	437 330	550 274	572 912	22 638	4,1
Daň z motorových vozidiel	145 256	151 789	160 573	8 784	5,8
Osobitný odvod vybraných fin. inštitúcií	119 772	126 022	133 646	7 624	6,0
Osobitný odvod z podnikania v reg. odvetviach	92 706	170 786	175 653	4 867	2,8
Úhrada za služby verejnosti poskytované RTVS	78 276	81 665	81 665	0	0,0
Fondy sociálneho a zdravotného poistenia (FSZP)	9 565 583	10 391 674	11 011 236	619 562	6,0
Sociálna poisťovňa	6 584 340	7 061 649	7 458 232	396 583	5,6
Zdravotné poisťovne	2 981 243	3 330 025	3 553 004	222 979	6,7
Daňové príjmy VS spolu	14 161 019	14 879 959	15 554 664	674 705	4,5
Daňové príjmy SR	10 961 855	11 385 418	11 843 879	458 461	4,0
Štátne finančné aktíva	229 702	296 808	309 299	12 491	4,2
Daňové príjmy obcí	2 192 228	2 347 203	2 495 305	148 102	6,3
Daňové príjmy VÚC	715 479	767 770	823 741	55 971	7,3
Daňové príjmy Rozhlasu a televízie Slovenska	78 276	81 665	81 665	0	0,0
Environmentálny fond	703	1 095	775	-320	-29,2
FSZP spolu	9 565 583	10 391 674	11 011 236	619 562	6,0
Daňové príjmy a príjmy FSZP spolu	23 726 602	25 271 633	26 565 900	1 294 267	5,1

Zdroj: RVS na roky 2018 až 2020, Daňová prognóza - september 2017

Porovnanie prognózy daňových príjmov VS v roku 2018 a vybraných daní s očakávanou skutočnosťou za rok 2017

Poznámka: % predstavuje predpokladaný rast podľa prognózy z rozpočtu VS na rok 2018 oproti očakávanej skutočnosti 2017

Zdroj: RVS na roky 2018 až 2020, Prognóza VpDP - september 2017

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

K daňovým a odvodovým príjmom VS (bez sankcií) je potrebné zohľadniť aj samotné sankcie. Predpokladanú výšku sankcií v súlade s klasifikáciou zobrazuje nasledovná tabuľka. V rozpočte na rok 2018 sa predpokladá približne rovnaký objem sankcií ako v roku 2017.

Predpokladaný vývoj sankcií (v tis. eur)	Skutočnosť		Prognóza			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
SANKCIE SPOLU	38 579	30 192	31 260	31 188	31 188	31 188
Daň z príjmov fyzických osôb	3 582	2 939	2 128	2 128	2 128	2 128
Daň z príjmov právnických osôb	3 872	332	1 582	1 582	1 582	1 582
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	10	48	48	48	48	48
Daň z pridanej hodnoty	8 842	7 998	7 998	7 998	7 998	7 998
Spotrebné dane	10	3	3	0	0	0
Miestne dane	0	0	0	0	0	0
Ostatné dane + dane z medz. obchodu a transakcií	1 117	672	558	489	489	489
Sankcie uložené v daňovom konaní	905	1 309	1 309	1 309	1 309	1 309
Sociálna poisťovňa	19 010	15 461	16 304	16 304	16 304	16 304
Zdravotné poisťovne	1 231	1 340	1 330	1 330	1 330	1 330

Zdroj: Návrh RVS 2018 - 2020

(Sankcie sú identické podľa hotovostnej aj akruálnej metodiky)

2.2 Stanovisko k fiškálnemu rámcu návrhu RVS na rok 2018

Saldo verejnej správy

Podľa predbežných výsledkov hospodárenia saldo RVS v metodike ESA 2010 dosiahne za rok 2017 úroveň - 1,63 % HDP, pričom vláda v schválenom rozpočte naplánovala saldo na úrovni - 1,29 % HDP. To predstavuje nenaplnenie kľúčového cieľa rozpočtu VS na rok 2017 s rozdielom 0,34 % HDP. **Pri takomto východiskovom stave je schodok RVS na rok 2018 naplánovaný na úrovni 0,83 % HDP, čo predstavuje opustenie pôvodne naplánovaného cieľa na úrovni 0,44 % HDP a odloženie dosiahnutia prebytku rozpočtu VS na rok 2020.** V RVS na rok 2018 tak vznikne 349 mil. eur, ktoré vláda môže vynaložiť na krytie výdavkov.

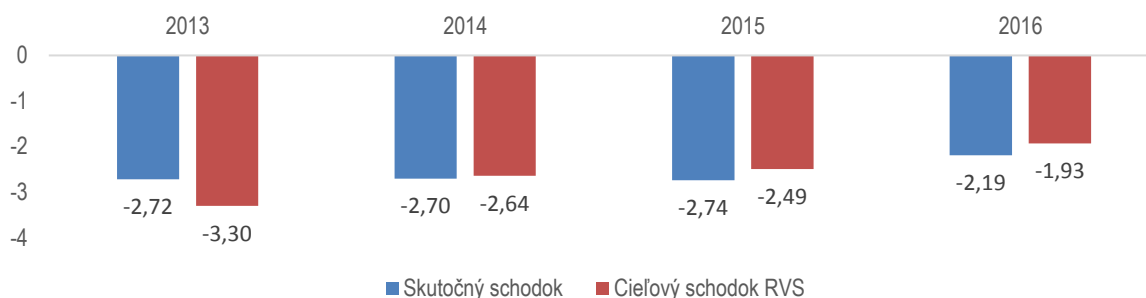
Vývoj schodku VS v rokoch 2013 až 2018 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Schodok VS (ESA 2010, v mil. eur)	2013	2014	2015	2016	2017 OS	2017 RVS	2018 RVS	Rozdiel 2018 RVS/ 2017OS
Príjmy spolu	28 719	29 927	33 532	31 910	33 310	33 450	34 432	1 122
Výdavky spolu	30 737	31 984	35 692	33 684	34 685	34 534	35 175	490
Schodok	-2 017	-2 056	-2 160	-1 774	-1 376	-1 083	-743	633
Schodok k HDP (%)	-2,72	-2,70	-2,74	-2,19	-1,63	-1,29	-0,83	0,80
Cieľový schodok RVS (mil. eur)	-1 440	-2 000	-1 940	-1 557	-1 083	-1 083	-389	693,51
Cieľový schodok RVS (% HDP)	-3,30	-2,64	-2,49	-1,93	-1,29	-1,29	-0,44	0,85
HDP (mil. eur, b.c.)	74 170	75 946	78 686	80 958	84 600	83 991	89 495	4 895
Príjmy spolu (% HDP)	38,7	39,4	42,5	39,3	39,4	39,8	38,5	-0,9
Výdavky spolu (% HDP)	41,4	42,1	45,2	41,5	41,0	41,1	39,3	-1,7

Zdroj: MF SR, Návrh RVS 2018-2020, ŠÚ SR, Eurostat

Napriek tomu, že schodok VS v roku 2016 podľa aprílovej notifikácie Eurostatu dosiahol 1,68 % HDP, tento predbežný odhad z Návrhu RVS na roky 2018 – 2020 bol v októbrovej notifikácii modifikovaný smerom nahor. Podľa Správy o deficite a dlhu predloženej SR Eurostatu k 1.10.2017 dosiahol deficit verejných financií 2,19 % HDP. Za horším výsledkom stojí najmä revidovanie daní z príjmov právnických osôb, keď akruálne dane navýšili nominálny deficit o 0,3 % HDP a spresnenie výpočtu príjmov z majetku pochádzajúcich z verejných korporácií (t. j. dodatočná aplikácia super-dividendového testu Eurostatom) prispela k zvýšeniu deficitu o 0,2 % HDP. V nasledujúcom grafe je porovnaný vývoj skutočného a cieľového schodku verejnej správy v rokoch 2013 až 2016. Z porovnania je zrejmé, že od roku 2013 sa nepodarilo cieľový schodok dosiahnuť.

Vývoj schodku verejnej správy v rokoch 2013 až 2016 (% HDP)

Zdroj: Návrh RVS 2018 - 2020, ŠÚ SR – októbrová notifikácia o deficite a dlhu

Na vývoj salda VS by v roku 2018 malo pôsobiť viacero vplyvov. Pozitívne riziko predstavuje plnenie povinných odvodov do poisťných fondov Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní a tiež výber daní z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti. Negatívnym rizikom zostáva vývoj príjmov z daní z príjmov právnických osôb a to aj v kontexte revízie v roku 2016, ktorá bola z väčšej časti zdôvodnená práve nadhodnoteným odhadom výberu tejto dane. V prípade korporátnej dane je odhad výberu neistý a to z dôvodu neskoršej dostupnosti relevantných údajov. Preto tento odhad predstavuje riziko aj v roku 2018. Pokiaľ nie sú dostupné daňové priznania (subjekty často odkladajú daňové priznania do konca júna a septembra nasledujúceho roku), využíva sa pri odhade výberu korporátnej dane ukazovateľ ziskovosti podnikov. Avšak odhad ziskovosti podnikov založený na údajoch zo Štatistického úradu SR je veľmi neistý vzhľadom na to, že dáta o ziskovosti sú len veľmi predbežné, pokiaľ nie sú zaslané všetky daňové priznania za predchádzajúci rok.

Čerpanie celkových výdavkov by malo v roku 2018 vzrásť o 490 mil. eur oproti očakávanej skutočnosti 2017, pričom sociálne transfery vzrastú o 743 mil. eur oproti RVS 2017. Slabý prognózovaný rast kapitálových investícií v oblasti verejných výdavkov v roku 2018, ktorého hlavnou príčinou je nízke čerpanie prostriedkov z EÚ fondov, paradoxne prispieva k zníženiu schodku rozpočtu.

Navrhovaný RVS na roky 2018 až 2020 mení pôvodný plán dosiahnuť v roku 2018 schodok na úrovni 0,44 % HDP. Pri nedodržaní cieľového schodku v roku 2017 si vláda stanovila ambiciózny plán, znížiť medziročne schodok o 0,80 % HDP a dosiahnuť úroveň - 0,83% HDP. Následne v roku 2019 znížiť schodok o 0,73 % HDP a v roku 2020 dosiahnuť prebytkový rozpočet. Naplnenie cieľa vyrovnaného hospodárenia rozpočtu VS už bolo niekoľkokrát presunuté na neskoršie obdobie, z toho dôvodu NKÚ SR vidí riziko v dosiahnutí vyrovnaného rozpočtu v roku 2020.

Hodnotenie strednodobého rozpočtového cieľa

Fiškálna politika SR podlieha od roku 2014 pravidlám preventívnej časti Paktu stability a rastu, ktorá požaduje postupné znižovanie štrukturálneho salda až do dosiahnutia strednodobého rozpočtového cieľa (MTO). Štrukturálne saldo verejnej správy vyjadruje výsledok hospodárenia verejnej správy očistený o cyklické a jednorazové vplyvy. Takto vyjadrené saldo presnejšie zobrazuje skutočnú fiškálnu pozíciu krajiny a zároveň je kľúčovým pilierom pri hodnotení súladu s európskymi a národnými fiškálnymi pravidlami.

Po uvoľnení fiškálnej politiky v rokoch 2014 aj 2015, podľa metodiky EK a prepočtu na základe jarnej notifikácie Eurostatu, konsolidačné úsilie v roku 2016 dosiahlo 0,9 % HDP, takže výrazne prevýšilo požiadavky Paktu stability a rastu. V roku 2017 by sa konsolidačné úsilie malo zmierniť na 0,4 % HDP. Podľa Programu stability SR na roky 2017 až 2020 z apríla 2017 v strednodobom rozpočtovom rámci SR na roky 2018 až 2020 je pre rok 2018 stanovený cieľ deficitu 0,5 % HDP. Cieľ dosiahnuť historicky prvý vyrovnaný rozpočet v roku 2019 sa v Programe stability nezmenil a vyrovnané hospodárenie verejnej správy sa plánovalo aj v roku 2020. Štrukturálny deficit mal v budúcom roku dosiahnuť 0,4 % HDP a malo tak prísť k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa. **Navrhovaným rozpočtom verejnej správy sa však dosiahnutie vyrovnaného rozpočtu oddiaľuje na rok 2020 a ohrozené je tak aj dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa.**

V kontexte plánovaného konsolidačného úsilia je však potrebné upozorniť na vybrané fiškálne riziká. Ide napr. o riziká, ktoré vyplývajú z opakovaného nadhodnotenia niektorých nedaňových príjmov (príjmy z dividend a z predaja emisných kvót), podhodnotenia výdavkov v zdravotníctve a štátnom rozpočte (výdavky na investície) a nerozpočtovania výdavkov na korekcie k čerpaniu fondov EÚ. V prípade samospráv takisto existuje riziko z prekročenia rozpočtovaných výdavkov v dôsledku očakávaného rozbehu čerpania prostriedkov EÚ (predfinancovanie výdavkov, výdavky na spolufinancovanie) a možného nárastu vlastných investícií z veľmi nízkej úrovne roku 2016.

2.3 Stanovisko k prognóze hrubého dlhu verejnej správy v návrhu RVS na rok 2018

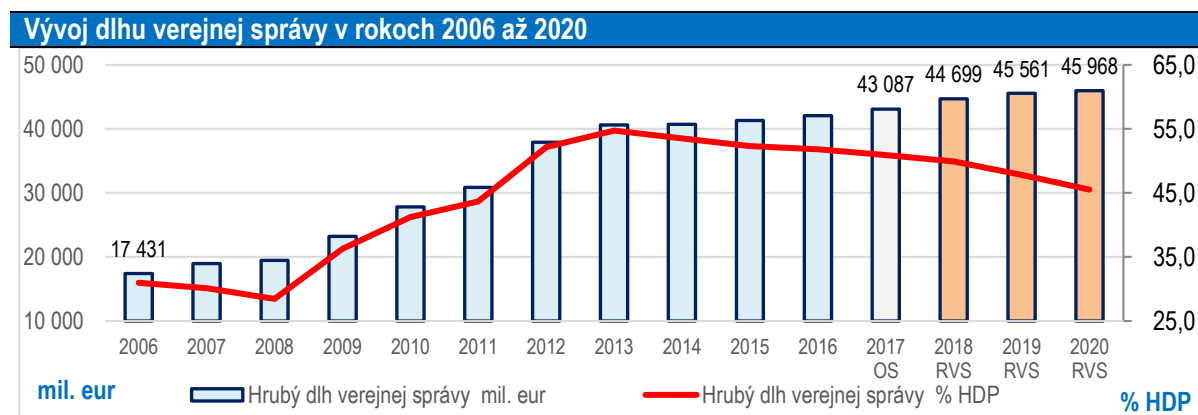
Dlh verejnej správy dosiahne v roku 2017 podľa odhadu MF SR úroveň 50,9 % HDP (podľa jesennej notifikácie). Znamená to, že by mal skončiť v hraniciach prvého sankčného pásma dlhovej brzdy. Plánovaný dlh podľa návrhu rozpočtu na rok 2018 by mal byť na úrovni 49,9 % HDP. Dôjde tak k jeho medziročnému zníženiu o 1,0 p. b. V absolútnych číslach dlh vzrastie o 1 613 mil. eur.

Dlh verejnej správy (ESA 2010)	m.j.	2014	2015	2016	2017 OS	2018 RVS	2019	2020
Hrubý dlh verejnej správy	mil. eur	40 725	41 295	42 053	43 087	44 699	45 561	45 968
Hrubý dlh verejnej správy	% HDP	53,5	52,3	51,8	50,9	49,9	47,8	45,5

Zdroj: MF SR, ŠÚ SR (správa o deficite a dlhu k 1.10.2017)

Dlhodobá udržateľnosť verejných financií sa od nástupu globálnej hospodárskej krízy v roku 2008 stala jednou z najdôležitejších priorít národných vlád. Úroveň hrubého dlhu SR sa zvýšila z 31,0 % v roku 2006 na 51,8 % HDP v roku 2016. V roku 2018 sa mala znížiť na 49,9 % HDP. Od roku 2013 má dlh v pomere k HDP klesajúci trend, v absolútnych číslach sa neustále dlh zvyšuje. Tiež ukazovateľ dlhu na obyvateľa SR sa v rokoch 2014 – 2016 zvýšil zo 7,5 tis. eur na 7,7 tis. eur.

Vývoj dlhu verejnej správy v rokoch 2006 až 2020 dokumentuje nasledujúci graf:

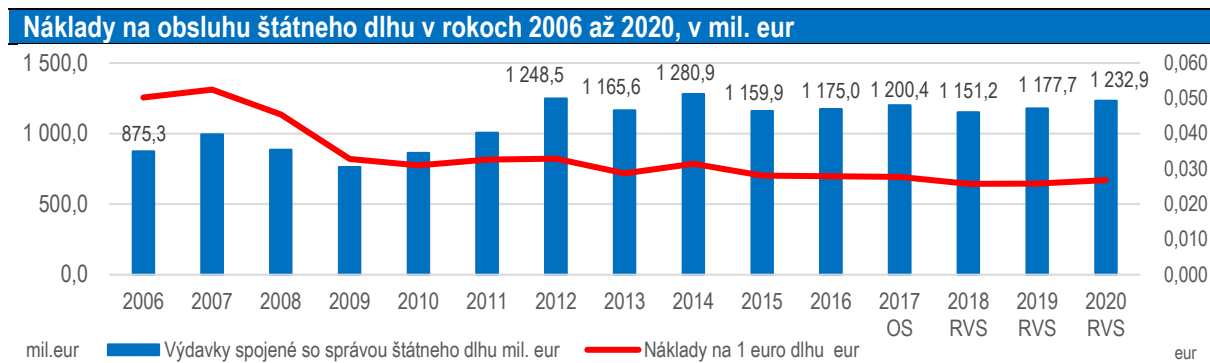

Zdroj: MF SR, Eurostat, RVS 2018-2020

Prechodné ustanovenie podľa zákona o rozpočtovej zodpovednosti platné do roku 2017 určuje hornú hranicu na dlh verejnej správy 60 % HDP. Od roku 2018 až do roku 2027 platí prechodné ustanovenie, ktorým sa horný limit každoročne znižuje o 1 p. b. až na konečnú úroveň 50 % HDP. Sankčné pásma sa v roku 2018 posúvajú v súlade s tým rovnako o 1 p. b. V rámci prvého sankčného pásma, kedy bude dlh vyšší alebo rovný 49 % HDP a zároveň nižší ako 52 % HDP, ministerstvo financií zasiela NR SR zdôvodnenie výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie. **Hrubý dlh verejnej správy podľa navrhovaného rozpočtu by mal v roku 2018 dosiahnuť úroveň 49,9 % HDP, znamená to, že by mal skončiť v hraniciach prvého sankčného pásma.**

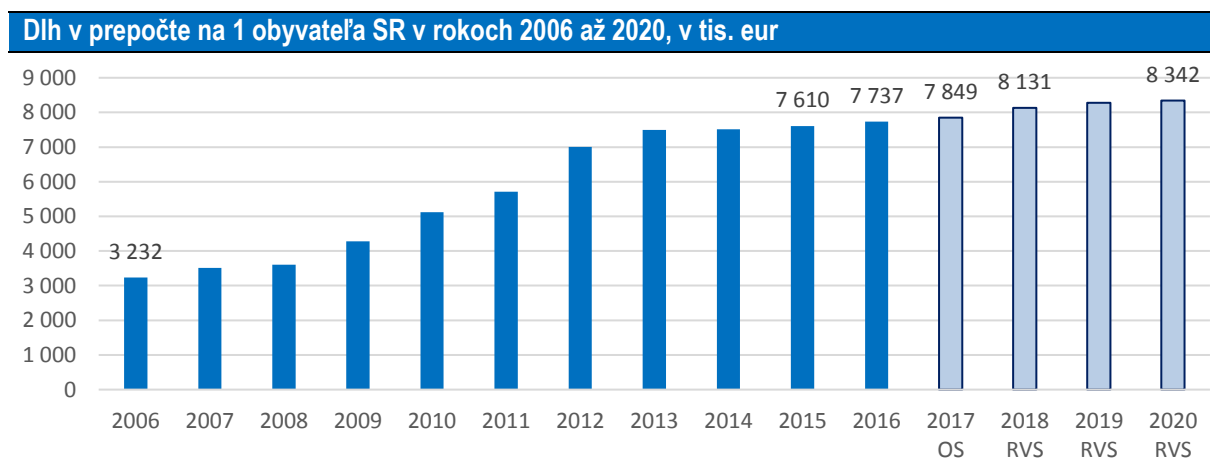
Dosiahnutie ďalšieho poklesu dlhu verejnej správy v nasledujúcich rokoch je podmienené najmä zlepšením primárneho salda a rastom nominálneho HDP. Vzhľadom na nízke úrokové sadzby a pokračujúcu konsolidáciu je možné predpokladať ďalšie úspešné znižovanie dlhu verejnej správy v najbližších rokoch.

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Zdroj: MF SR, Eurostat, RVS 2018-2020

Náklady na obsluhu štátneho dlhu klesajú. Kým v roku 2006 náklady na jedno euro dlhu predstavovali hodnotu 0,050 eur, v roku 2018 by obsluha štátneho dlhu mala stáť 0,026 eur za jedno požičané euro. Celkovo za štátny dlh 2018 zaplatí vláda 1 151 mil. eur, pričom v roku 2006 na tieto účely bolo vynaložených len 875 mil. eur.

Zdroj: RVS 2018-2020, Štatistický úrad SR, Infostat prognóza rastu obyvateľstva

3 Stanovisko k návrhu ŠR na rok 2018

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy je ŠR základnou súčasťou RVS. ŠR je vypracovaný na hotovostnej báze a NR SR ho schvaľuje zákonom. Zabezpečuje sa ním financovanie hlavných funkcií štátu v príslušnom rozpočtovom roku. ŠR tvoria predovšetkým:

- príjmy ŠR v členení podľa kapitol,
- výdavky ŠR na vykonávanie aktivít nevyhnutných na plnenie zámerov a cieľov programov vlády SR v členení podľa kapitol,
- prebytok ŠR alebo schodok ŠR, ak príjmy a výdavky nie sú vyrovnané.

Príjmy ŠR tvoria najmä dane, pokuty a poplatky, úroky z prostriedkov získaných z úverov, príjmy kapitol, výnosy z majetkových účastí štátu a príjmy z prevodu správy majetku vo vlastníctve SR, odvody za porušenie finančnej disciplíny a úroky z kreditných zostatkov peňažných prostriedkov vedených na účtoch Štátnej pokladnice.

Z výdavkov ŠR sa hradia najmä výdavky štátnych rozpočtových organizácií a príspevky štátnym príspevkovým organizáciám, výdavky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná, odvody EÚ, výdavky na prenesený výkon štátnej správy obciam a VÚC a úroky a poplatky spojené so správou schodku ŠR a správou štátneho dlhu.

Podľa NKÚ SR je predložený návrh ŠR vypracovaný v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy, vyhláškou Štatistického úradu SR č. 257/2014 Z. z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy, príručkou na zostavenie návrhu RVS na roky 2018 až 2020 č. MF/009405/2017-411

a Opatrením Ministerstva financií SR č. MF/010175/2004-42 z 8. decembra 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie.

3.1 Stanovisko k súhrnným ukazovateľom návrhu ŠR na rok 2018

Návrh súhrnných ukazovateľov príjmov a výdavkov ŠR na rok 2018 predstavuje podľa NKÚ SR výsledok rozpočtovej politiky vlády SR, ktorá vychádza z jej programového vyhlásenia, kde medzi hlavné priority patrí konsolidácia verejných financií. Stratégia rozpočtovej politiky je zameraná na ďalšie zlepšovanie rozpočtovej pozície verejnej správy s cieľom dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

Porovnanie štruktúry príjmov, výdavkov a schodku ŠR na hotovostnej báze za rok 2016 a jej rozpočtov na roky 2017 a 2018 dokumentuje tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel v %
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy ŠR	14 275 917	15 390 147	13 982 810	-1 407 337	90,9
• daňové príjmy	11 068 156	11 530 095	11 361 518	-168 577	98,5
• nedaňové príjmy	1 222 973	1 161 474	1 208 819	47 345	104,1
• granty a transfery	1 984 788	2 698 578	1 412 473	-1 286 105	52,3
Výdavky ŠR	15 256 172	17 383 367	15 955 715	-1 427 652	91,8
• bežné výdavky	13 353 916	14 644 347	14 624 299	-20 048	99,9
• kapitálové výdavky	1 902 256	2 739 019	1 331 415	-1 407 604	48,6
Schodok ŠR	-980 255	-1 993 220	-1 972 905	20 315	99,0

Zdroj: SZÚ za rok 2016, RVS na roky 2017 až 2019, Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Príjmy ŠR na rok 2018 sa navrhujú vo výške 13 982 810 tis. eur, čo je o 1 407 337 tis. eur menej oproti rozpočtu na rok 2017. Daňové príjmy sa medziročne znižujú o 168 577 tis. eur na úroveň 11 361 518 tis. eur, nedaňové príjmy sa zvyšujú o 47 345 tis. eur na úroveň 1 208 819 tis. eur a granty a transfery sa v roku 2018 medziročne znižia o 1 286 105 tis. eur na úroveň 1 412 473 tis. eur.

Daňové príjmy

Porovnanie štruktúry daňových príjmov ŠR na hotovostnej báze na rok 2016 a jej rozpočtov na roky 2017 a 2018 dokumentuje tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel v %
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Daňové príjmy ŠR bez sankcií	11 055 039	11 518 617	11 350 275	-168 342	98,5
Dane z príjmov a kapitálového majetku	3 354 795	3 339 144	2 718 778	-620 366	81,4
• daň z príjmov fyzických osôb	-11 479	5 365	3 518	-1 847	65,6
• daň z príjmov právnických osôb	3 187 063	3 143 755	2 472 622	-671 133	78,7
• daň z príjmov vyberaná zrážkou	179 211	190 024	242 638	52 614	127,7
Dane z majetku	26	0	0	0	-
Dane za tovary a služby	7 671 331	8 154 986	8 606 238	451 252	105,5
• daň z pridanej hodnoty	5 360 699	5 748 794	6 079 178	330 384	105,7
• spotrebné dane	2 170 498	2 255 390	2 335 690	80 300	103,6
• dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti	140 134	150 802	157 870	7 068	104,7
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	28 887	24 487	25 259	772	103,2
Sankcie	13 117	11 478	11 243	-235	98,0
Daňové príjmy ŠR spolu	11 068 156	11 530 095	11 361 518	-168 577	98,5

Zdroj: SZÚ za rok 2016, RVS na roky 2017 až 2019, Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Podrobnejšie hodnotenie daňových príjmov ŠR je obsahom stanoviska k rozpočtovaniu príjmov návrhu RVS na rok 2018 v časti 2.1.

Nedaňové príjmy:

Porovnanie nedaňových príjmov za rok 2016 a ich rozpočtov na roky 2017 a 2018 dokumentuje tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel v %
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Nedaňové príjmy	1 222 973	1 161 474	1 208 819	47 345	104,1
• Dividendy, iné príjmy z podnikania a vlastníctva majetku	496 366	441 510	436 038	-5 472	98,8
• Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	337 389	328 716	338 616	9 900	103,0
• Kapitálové príjmy	19 692	50 887	44 488	-6 399	87,4
• Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí a vkladov	9 052	8 280	7 125	-1 155	86,1
• Iné nedaňové príjmy	360 474	322 082	382 550	60 468	118,8

Zdroj: SZÚ za rok 2016, RVS na roky 2017 až 2019, Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku medziročne poklesnú o 5 472 tis. eur na úroveň 436 038 tis. eur. Najvýznamnejšiu položku týchto príjmov tvoria dividendy od akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu, ktorý je zastúpený rezortnými ministerstvami. Na rok 2018 sú rozpočtované vo výške 424 999 tis. eur, čo je o 2 878 tis. eur menej v porovnaní s rozpočtom na rok 2017. Tento pokles je spôsobený hlavne poklesom dividend od spoločností Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. a Slovenská konsolidačná, a. s. Najvyšší objem dividend sa očakáva od spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a. s. vo výške 300 000 tis. eur a od energetických spoločností (Západoslovenská energetika, a. s., Stredoslovenská energetika, a. s. a Východoslovenská energetika, a. s.) v celkovej výške 96 129 tis. eur.

V tejto skupine príjmov sú zahrnuté aj iné príjmy z podnikania, napr.: odvod zo zisku po zdanení, ktorý majú odvieŕať Lesy SR, š. p. vo výške 5 000 tis. eur a Vodohospodárska výstavba, š. p. vo výške 200 tis. eur.

NKÚ SR upozorňuje na riziká, vyplývajúce z neplnenia príjmovej časti rozpočtu v oblasti dividend a osobitných odvodov, ktoré závisia od výsledkov hospodárenia daných spoločností, ako aj iných vonkajších faktorov, napr. pretrvávajúci pokles ceny elektrickej energie v prípade Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a. s. a Vodohospodárskej výstavby, š. p.

Administratívne poplatky a iné poplatky a platby zahŕňajú správne, súdne, puncové, licenčné, poplatky, pokuty, penále, ako aj poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb. Oproti rozpočtu 2017 sa očakáva ich zvýšenie o 9 900 tis. eur na úroveň 328 716,5 tis. eur na rok 2018. Riziko ich naplnenia spočíva najmä v závislosti od počtu a hodnoty jednotlivých aktov konania v priebehu roka.

Rozpočet kapitálových príjmov sa v porovnaní s rozpočtom na rok 2017 znižuje o 6 399 tis. eur, najmä z dôvodu nižších výnosov z predaja prebytočného majetku štátu v správe kapitol štátneho rozpočtu.

Príjem z úrokov sa rozpočtuje vo výške 7 125 tis. eur, čo predstavuje medziročný pokles o 1 155 tis. eur. Tvoria ich najmä úroky z návratnej finančnej výpomoci poskytnutej Agentúre pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov a úroky z účtov finančného hospodárenia so Štátnou pokladnicou.

Iné nedaňové príjmy sa rozpočtujú vo výške 382 550 tis. eur, čo predstavuje nárast oproti rozpočtu 2017 o 60 468 tis. eur (o 7,6 %). Rozhodujúci objem tejto skupiny tvoria príjmy z hazardných hier, ktoré sú rozpočtované v kapitole VPS.

V súlade s novelou zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 1. januára 2018 sú rozpočtované aj príjmy podľa § 17 ods. 4. Uvedené príjmy v sume 2 274 tis. eur v roku 2018, sú súčasťou nedaňových príjmov a tuzemských transferov.

Granty a transfery

Porovnanie grantov a transferov za rok 2016 a ich rozpočtov na roky 2017 a 2018 dokumentuje tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel v %
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Granty a transfery spolu	1 984 788	2 698 578	1 412 473	-1 286 105	52,3
• Tuzemské granty a transfery	35 243	42 651	34 054	-8 597	79,8
• Zahraničné granty a transfery	1 949 545	2 655 927	1 378 419	-1 277 508	51,9

Zdroj: ŠZÚ za rok 2016, RVS na roky 2017 až 2019, Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Tuzemské transfery sú na rok 2018 rozpočtované vo výške 34 054 tis. eur a zahŕňajú najmä príspevky zdravotných poisťovní na činnosť operačných stredísk záchrannej zdravotnej služby a na činnosť Národného centra zdravotníckych informácií a poplatky ostatných subjektov verejnej správy súvisiace s multilicenčnou zmluvou s Microsoft.

Zahraničné transfery predstavujú prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskej únie. V rokoch 2018 až 2020 sa rozpočtujú prostriedky EÚ pre programy Partnerskej dohody a pre poľnohospodárske fondy v rámci 3. programového obdobia.

Podrobnejšie hodnotenie zahraničných transferov je obsahom stanoviska k finančným vzťahom súvisiacich s rozpočtom EÚ na rok 2018 v časti 4.

Rozpočet výdavkov ŠR na rok 2018 sa medziročne znižuje o 1 476 652 tis. eur na úroveň 15 955 715 tis. eur, t. j. o 8,5 %.

Rozpočet na rok 2018 odráža predpokladaný stav implementácie jednotlivých OP financovaných z prostriedkov EÚ a spolufinancovania zo ŠR, ako aj iných programov zo zahraničia.

Ďalej rozpočet zohľadňuje:

- zvýšenie plátov vyplývajúce z Memoranda o úprave platových pomerov zamestnancov v štátnej službe a niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a na krytie zvýšenia plátov pre pedagogických zamestnancov od 1. septembra 2017,
- novelizácie zákonov o sociálnom poistení, o sociálnych službách, o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a zákona o službách zamestnanosti,
- zavedenie 13. a 14. platu, ako aj oslobodenie príjmov z dohôd dôchodcov. Nakoľko pri týchto opatreniach nie je ešte známa definitívna podoba legislatívy sú na krytie ich vplyvu zabezpečené finančné prostriedky v kapitole VPS v rámci rezervy na riešenie vplyvov nových zákonných úprav a iných vplyvov,
- iné výdavky, ktorých hodnotenie je uvedené vo vybraných kapitolách ŠR.

Podľa „Prehľadu programov stability a konvergenčných programov a hodnotenia fiškálnej pozície eurozóny na rok 2018 z júla 2017 sa SR nachádza v dobrých ekonomických časoch. Napriek tejto pozícii má SR problémy s financovaním niektorých svojich výdavkov a navrhovaný rozpočet na rok 2018 neumožní v plnej miere odstraňovať vážne poruchy technologických zariadení, čo môže v konečnom dôsledku viesť k navýšeniu nákladov súvisiacich s odstraňovaním príčin a následkov ich vzniku.

Bežné výdavky

Porovnanie bežných výdavkov za rok 2016 a ich rozpočtov na roky 2017 a 2018 dokumentuje tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel v %
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Bežné výdavky	13 353 916	14 644 347	14 624 299	-20 048	99,9
• Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné výdavky	1 776 555	1 745 017	1 953 532	208 515	111,9

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel v %
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
• Poistné a príspevok do poisťovní	631 999	612 554	688 415	75 861	112,4
• Tovary a služby	1 459 360	2 150 137	1 998 722	-151 415	93,0
• Bežné transfery	9 485 732	10 136 370	9 983 360	-153 010	98,5
• Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi	270	270	270	0	100,0

Zdroj: SZÚ za rok 2016, RVS na roky 2017 až 2019, Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Bežné výdavky ŠR na rok 2018 sa rozpočtujú vo výške 14 624 299 tis. eur, čo je o 20 048 tis. eur menej oproti rozpočtu na rok 2017. Uvedená výška rozpočtovania bežných výdavkov neumožní pokryť v plnej výške:

- zvýšenia počtu zamestnancov a miezd vyplývajúcich z uznesení vlády SR,
- zákonné nároky zamestnancov, navýšenie platovej tarify za služobnú prax, platové postupy, pohotovosť, ostatné nárokové príplatky,
- výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a OOV z dôvodu neustáleho nárastu náročnosti úloh, vyplývajúcich z nových zákonov a uznesení vlády SR,
- potrebu navýšenia mzdových výdavkov v súvislosti so schváleným zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe (príplatku za výkon činnosti mentora, zavedenia služobného hodnotenia a odmeny pri jubileu dožitia 60 rokov),
- príspevky do doplnkových dôchodkových poisťovní v rámci výdavkov na poistné,
- výdavkov na opravu a údržbu budov a obnovu a doplnenie techniky a interiérového zariadenia,
- výdavkov na pohonné hmoty a servisné prehliadky vozidiel,
- financovanie nových zmlúv na prevádzku a upgrade informačno-technologických systémov, ktoré boli zaobstarané z prostriedkov EÚ,
- náhrady škody spôsobenej chránenými živočíchmi,
- krytie schodku osobitného účtu v zmysle zákona o sociálnom zabezpečení príslušníkov,
- výdavky na vypracovanie štúdií a analýz.

Kapitálové výdavky

Porovnanie kapitálových výdavkov za rok 2016 a ich rozpočtov na roky 2017 a 2018 dokumentuje tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel v %
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Kapitálové výdavky	1 902 256	2 739 019	1 331 415	-1 407 604	48,6
• Obstarávanie kapitálových aktív	692 403	899 937	643 217	-256 720	71,5
• Kapitálové transfery	1 209 853	1 839 082	688 198	-1 150 884	37,4

Zdroj: SZÚ za rok 2016, RVS na roky 2017 až 2019, Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Kapitálové výdavky sa medziročne znižujú o 1 407 604 tis. eur na úroveň 1 331 415 tis. eur, ktorá neumožní pokryť v plnej výške rekonštrukcie, modernizácie a nákupy objektov a ich realizácia sa bude musieť opätovne presunúť na ďalšie roky.

3.2 Stanovisko k návrhom rozpočtov kapitol ŠR na rok 2018

3.2.1 Stanovisko k príjmom kapitol návrhu ŠR na rok 2018

Rozpočtovanie hotovostných príjmov ŠR na rok 2018 na medziročne znižuje o 1 407 337 tis. eur na úroveň 13 982 810 tis. eur.

Medziročný nárast príjmov na rok 2018 je rozpočtovaný v 8 kapitolách. Medziročný pokles príjmov na rok 2018 sa rozpočtuje v 10 kapitolách. V 15 rozpočtových kapitolách sú príjmy rozpočtované na úrovni roka 2017 a v 2 kapitolách sa príjmy na rok 2018 nerozpočtujú.

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Porovnanie príjmov podľa kapitol ŠR na rok 2016 a ich rozpočtov na roky 2017 a 2018 dokumentuje tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel v %
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Kapitoly ŠR spolu	14 275 917	15 390 147	13 982 810	-1 407 338	90,9
Kancelária NR SR	1 443	1 280	1 280	0	100,0
Kancelária prezidenta SR	32	10	15	5	150,0
Úrad vlády SR	20 089	11 929	8 072	-3 857	67,7
Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu	0	0	0	0	-
Kancelária Ústavného súdu SR	15	10	12	2	120,0
Najvyšší súd SR	2	10	10	0	100,0
Generálna prokuratúra SR	558	500	500	0	100,0
Najvyšší kontrolný úrad SR	35	20	20	0	100,0
Slovenská informačná služba	241	130	130	0	100,0
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	2 077	1 800	1 800	0	100,0
Ministerstvo obrany SR	5 443	9 000	9 047	47	100,5
Ministerstvo vnútra SR	72 122	164 358	132 474	-31 884	80,6
Ministerstvo spravodlivosti SR	26 125	23 000	21 481	-1 519	93,4
Ministerstvo financií SR	140 969	130 431	24 481	-105 950	18,8
Ministerstvo životného prostredia SR	272 534	353 374	89 909	-263 465	25,4
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	107 462	144 272	40 817	-103 455	28,3
Ministerstvo zdravotníctva SR	39 747	34 961	37 392	2 431	107,0
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	150 312	221 644	221 317	-327	99,9
Ministerstvo kultúry SR	1 537	1 500	1 500	0	100,0
Ministerstvo hospodárstva SR	257 341	175 535	211 968	36 433	120,8
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	928 471	844 838	897 779	52 941	106,3
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	323 715	896 319	14 438	-881 881	1,6
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	151	200	200	0	100,0
Štatistický úrad SR	1 370	120	120	0	100,0
Úrad pre verejné obstarávanie	794	500	500	0	100,0
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	342	1 000	1 000	0	100,0
Úrad jadrového dozoru SR	9 151	8 960	8 696	-264	97,1
Úrad priemyselného vlastníctva SR	3 222	3 000	3 200	200	106,7
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo	1 163	1 000	1 000	0	100,0
Protimonopolný úrad SR	1 172	200	200	0	100,0
Národný bezpečnostný úrad SR	47	20	22	2	110,0
Správa štátnych hmotných rezerv SR	943	600	600	0	100,0
Všeobecná pokladničná správa	11 901 947	12 357 915	12 251 119	-106 796	99,1
Slovenská akadémia vied	5 344	1 710	1 710	0	100,0
Kancelária súdnej rady SR	1	0	0	0	-

Zdroj: ŠZÚ za rok 2016, RVS na roky 2017 až 2019, Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Najvýznamnejší medziročný nárast príjmov v absolútnom vyjadrení na rok 2018 je rozpočtovaný v kapitolách Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR o 52 940 tis. eur, Ministerstvo hospodárstva SR o 36 433 tis. eur a v kapitole Ministerstvo zdravotníctva SR o 2 431 tis. eur.

Najvýraznejší medziročný pokles príjmov v absolútnom vyjadrení na rok 2018 je rozpočtovaný v kapitolách Ministerstvo dopravy a výstavby SR o 881 881 tis. eur, Ministerstvo životného prostredia SR o 263 465 tis. eur a v kapitole VPS o 106 796 tis. eur.

3.2.2 Stanovisko k výdavkom kapitol návrhu ŠR na rok 2018

Rozpočtovanie hotovostných výdavkov ŠR na rok 2018 sa medziročne znižuje o 1 427 652 tis. eur na úroveň 15 955 715 tis. eur.

Návrh rozpočtu výdavkov podľa jednotlivých kapitol na rok 2018 a ich porovnanie so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočnosťou za rok 2016 dokumentuje tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel v %
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Kapitoly ŠR spolu	15 256 172	17 383 367	15 955 715	-1 427 652	91,8
Kancelária NR SR	39 704	36 506	39 682	3 176	108,7
Kancelária prezidenta SR	4 371	6 190	4 749	-1 441	76,7
Úrad vlády SR	71 521	40 385	31 244	-9 141	77,4
Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu	11 119	4 354	3 096	-1 258	71,1
Kancelária Ústavného súdu SR	4 692	4 730	5 098	368	107,8
Kancelária Najvyššieho súdu SR	10 566	11 811	15 364	3 553	130,1
Generálna prokuratúra SR	93 392	95 274	98 895	3 621	103,8
Najvyšší kontrolný úrad SR	9 349	9 991	10 736	745	107,5
Slovenská informačná služba	47 012	51 511	52 998	1 487	102,9
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	181 384	112 472	119 354	6 882	106,1
Ministerstvo obrany SR	904 449	990 055	1 082 079	92 024	109,3
Ministerstvo vnútra SR	2 477 290	2 333 009	2 400 902	67 893	102,9
Ministerstvo spravodlivosti SR	387 497	390 942	400 006	9 064	102,3
Ministerstvo financií SR	511 389	483 858	364 404	-119 454	75,3
Ministerstvo životného prostredia SR	293 189	489 633	193 159	-296 474	39,4
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	1 150 027	1 433 710	1 363 929	-69 781	95,1
Ministerstvo zdravotníctva SR	1 518 695	1 371 174	1 396 250	25 076	101,8
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	2 164 113	2 251 963	2 341 250	89 287	104,0
Ministerstvo kultúry SR	231 426	243 688	280 160	36 472	115,0
Ministerstvo hospodárstva SR	419 540	250 908	256 050	5 142	102,0
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	820 320	1 095 118	1 100 869	5 751	100,5
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	1 489 865	2 149 834	1 176 185	-973 649	54,7
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	16 241	21 854	22 044	190	100,9
Štatistický úrad SR	22 992	20 885	22 056	1 171	105,6
Úrad pre verejné obstarávanie	8 626	7 340	7 548	208	102,8
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	5 044	3 463	4 567	1 104	131,9
Úrad jadrového dozoru SR	8 081	9 123	8 869	-254	97,2
Úrad priemyselného vlastníctva SR	3 029	3 178	3 444	266	108,4
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo	4 404	4 225	5 118	893	121,1
Protimonopolný úrad SR	2 716	2 634	2 788	154	105,8
Národný bezpečnostný úrad SR	12 035	8 794	9 051	257	102,9
Správa štátnych hmotných rezerv SR	10 679	18 371	9 854	-8 517	53,6
Všeobecná pokladničná správa	2 252 154	3 363 116	3 056 034	-307 082	90,9
Slovenská akadémia vied	68 543	62 667	67 102	4 435	107,1
Kancelária súdnej rady SR	718	601	781	180	130,0

Zdroj: ŠZÚ za rok 2016, RVS na roky 2017 až 2019, Návrh RVS na roky 2018 až 2020

V roku 2018 najvýznamnejšie medziročne vzrastú výdavky v rozpočtoch kapitol Ministerstva obrany SR o 92 024 tis. eur, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o 89 287 tis. eur a Ministerstva vnútra SR o 67 893 tis. eur.

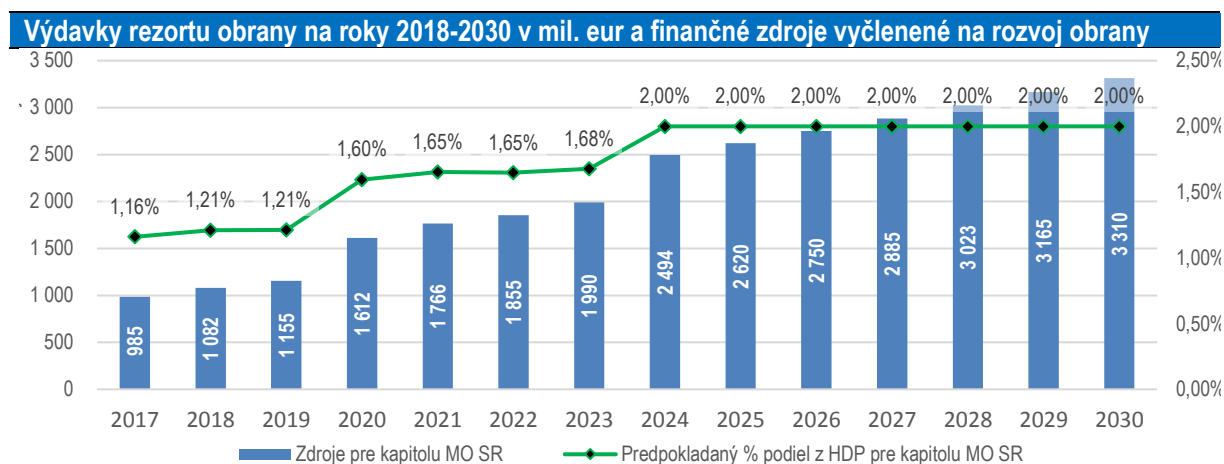
Výrazný medziročný pokles výdavkov ŠR na rok 2018 sa rozpočtuje v kapitolách Ministerstvo dopravy a výstavby SR o 973 649 tis. eur, VPS o 307 082 tis. eur, Ministerstvo životného prostredia SR o 296 474 tis. eur a Ministerstvo financií SR o 119 454 tis. eur.

NKÚ SR v tomto stanovisku hodnotí úroveň rozpočtovania výdavkov v týchto vybraných kapitolách ŠR:

Ministerstvo obrany SR

Dňa 4.10.2017 bola vládou SR schválená nová Bezpečnostná stratégia SR, ktorá je základným dokumentom bezpečnostnej politiky štátu. Stratégia odráža dynamický vývoj bezpečnostného prostredia, reaguje na zvyšujúcu sa akútnosť, intenzitu, prepojenie a globálne pôsobenie bezpečnostných hrozieb, ako aj zotieranie hraníc medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou. Vychádza z hodnôt a princípov SR. Identifikuje jej bezpečnostné záujmy, charakterizuje bezpečnostné prostredie a stanovuje spôsob presadzovania jej bezpečnostných záujmov prostredníctvom bezpečnostnej politiky. V nadväznosti na tento dokument bola vládou schválená aj obranná a aj vojenská stratégia.

Vychádzajúc z týchto strategických dokumentov bol prijatý aj Návrh dlhodobého plánu rozvoja obrany s dôrazom na výstavbu a rozvoj ozbrojených síl SR s výhľadom do roku 2030. V tomto dokumente bol prijatý bezprecedentný návrh vývoja výdavkov v rámci rezortu obrany. Vývoj výdavkov na roky 2018 až 2020 bol premietnutý aj do návrhu RVS na roky 2018 až 2020.

Zdroj: Návrh Dlhodobého plánu rozvoja obrany s dôrazom na výstavbu a rozvoj ozbrojených síl SR

NKÚ SR vykonal v rámci kapitoly MO SR tri kontroly.

- Kontrolu úrovne využívania vybranej techniky a výzbroje pri zabezpečovaní života vojsk v rezorte MO SR
- Kontrolu obmeny výzbroje, techniky a správnosti postupov pri správe majetku,
- Kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom štátu pri budovaní ozbrojených síl SR.

V rámci kontrol bolo poukázané na viacero nedostatkov vyplývajúcich z nedodržiavania povinností vyplývajúcich zo zákona o správe majetku štátu, zákona o verejnom obstarávaní, zákona o účtovníctve, Občianskeho zákonníka, zákona o dani z príjmov a zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

V súvislosti so zistenými skutočnosťami je potrebné poukázať na to, že zdroje MO SR by sa mali podľa zámerov vlády SR za nasledujúcich 10 rokov zvýšiť na približne trojnásobnú úroveň. Prvý výrazný skok má nastať v roku 2020, keď majú dosiahnuť 1,6 % z HDP (viď graf). V roku 2024 majú byť na úrovni 2 % z HDP. NKÚ SR

upozorňuje na dôležitosť prípravy rezortu pre zvládnutie všetkých úloh vyplývajúcich z takéhoto výrazného navýšenia zdrojov.

Ministerstvo vnútra SR

Návrh rozpočtu ráta s celkovými výdavkami rezortu v objeme 2 400 901 tis. eur. Oproti predchádzajúcemu roku došlo k posilneniu rozpočtu o 2,91 %, t. j. o 67 892 tis. eur. Vlastné zdroje predstavujú 2 368 342 tis. eur, prostriedky EÚ vrátane spolufinancovania zo ŠR sú naplánované v objeme 32 559 tis. eur. Najväčší pokles zaznamenal rozpočet kapitálových výdavkov, ktoré boli znížené o 25 000 tis. eur a rozpočet výdavkov v kategórii tovary a služby o 2 180 tis. eur. Kategóriou, ktorá zaznamenáva rast sú osobné výdavky a bežné transfery.

Riziko naplnenia príjmovej stránky rozpočtu ministerstva trvá. Základnými príjmami **sú administratívne poplatky a výber pokút za porušenie predpisov v objeme 59 564 tis. eur (asi 58,6 %)**. Objem je plánovaným odhadom podľa posledných rokov a má klesajúci trend. Kapitálové príjmy z predaja pozemkov a predaja kapitálových aktív MV SR sú rozpočtované v objeme 35 271 tis. eur. Vzhľadom na neprehľadnosť pri postupe predaja, respektíve zámeny nehnuteľností za účelom zriadenia klientskych centier a postupe pri transformácii bytového fondu príslušníkov PZ, bude naplnenie plánovaných príjmov rozpočtu problematické. **NKÚ SR poukazuje aj na fakt, že súčasťou príjmov v rámci výberu pokút za porušenie predpisov sú aj pokuty za nezaplatenie diaľničnej známky, ich výber prostredníctvom okresných úradov stagnuje.** Vyzerá to tak, ako keby ani neboli rozpočtované. Hrozí, že dôjde k ich prepadnutiu vďaka premlčacej lehote troch rokov. Pri nedostatočnom naplnení príjmov vzniká predpoklad viazania finančných prostriedkov vo výdavkovej časti rozpočtu.

Trend zníženia počtu administratívnych pracovníkov, ktorý by mala priniesť reforma ESO neprichádza. Kým v roku 2015 pracovalo v rezorte 22 699 štátnych a ostatných zamestnancov v roku 2017 sa očakáva, že bude pracovať 22 880 štátnych a ostatných zamestnancov. Pričom v navrhovanom rozpočte bol schválený limit na 23 242 štátnych a ostatných zamestnancov. Opačný vývoj je na strane príslušníkov policajného zboru (PZ), kde dochádza k zníženiu počtu kontinuálne od roku 2015. V roku 2015 v PZ pracovalo 21 933 príslušníkov, v roku 2017 to je o 280 menej a v navrhovanom rozpočte na rok 2018 bol schválený limit na 24 167 príslušníkov PZ. NKÚ SR konštatuje, že reálne počet príslušníkov PZ klesá, čo môže znamenať aj to, že príslušníci vystupujú z PZ, zostávajú ako administratívne sily na svojom mieste a poberajú výsluhový dôchodok.

V rámci kategórie 630 Tvary a služby došlo k medziročnému poklesu o 2 180 tis. eur na úroveň 282 842 tis. eur. Hrozí tak riziko, že nedôjde k plnému pokrytiu výdavkov na pravidelné servisné prehliadky vozidiel, PHM, prostriedkov na obstaranie nevyhnutného počtu munície a údržby výzbrojného materiálu. Taktiež nedôjde k obmene ochranných pracovných prostriedkov, hlavne zásahových odevov. Nebudú kryté ani finančné prostriedky na servis a údržbu hasičskej a záchranárskej techniky, ktorá bola obstaraná z prostriedkov EÚ. **NKÚ SR upozorňuje, že tým, že nie sú rozpočtované prostriedky na údržbu, môže dôjsť k znehodnoteniu investícií, ktoré boli financované z prostriedkov EÚ.**

Návrh rozpočtu nepočíta s nárastom výdavkov na azylové tábory v súvislosti s migračnou krízou a ochranou schengenskej hranice. Objem výdavkov na azylovú politiku zostáva na úrovni minulého roka vo výške 2 161 tis. eur. Čo sa týka programu príspevkov do Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF), prostriedky sú rozpočtované na úrovni 202 tis. eur, čo predstavuje zníženie oproti minuloročnému rozpočtu o 2 253 tis. eur. Hlavný objem prostriedkov predstavovali transfery neziskovým organizáciám a občianskym združeniam. NKÚ SR konštatuje, že návrh rozpočtu neráta s výdavkami na zmenu migračnej a azylovej politiky, pričom tento postup je v rozpore s očakávaním Európskej komisie a pretrvávajúcou migračnou krízou.

Ministerstvo spravodlivosti SR

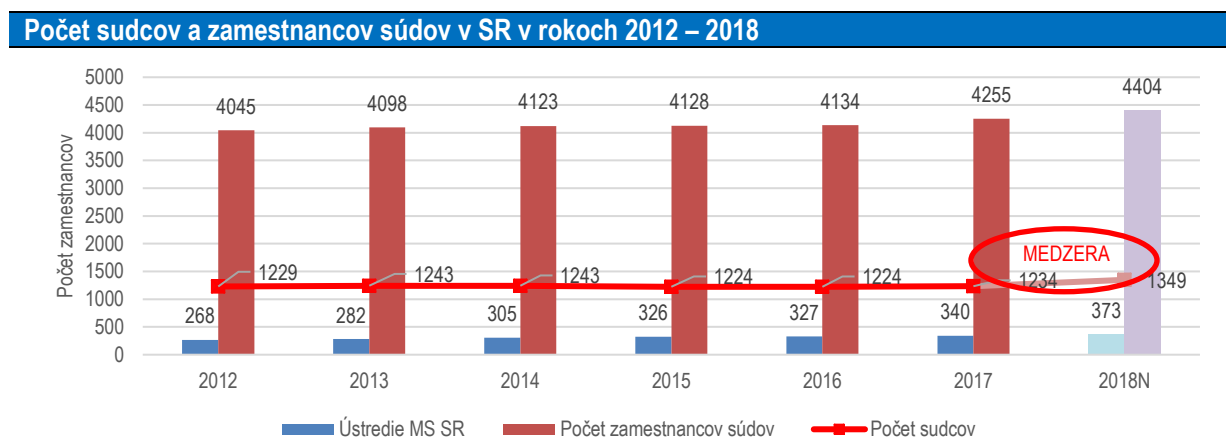
Návrh rozpočtu ráta s celkovými výdavkami rezortu v objeme 400 006 tis. eur, oproti predchádzajúcemu roku došlo k posilneniu rozpočtu o 2,32 %, t. j. o 9 064 tis. eur. Vlastné zdroje predstavujú 100 % rozpočtu kapitoly. Pokles zaznamenal rozpočet kapitálových výdavkov, ktoré boli znížené o 12 092 tis. eur. Ostatné kategórie rastú, najviac osobné výdavky a bežné transfery.

V návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2018-2020 sú v rámci kapitoly MS SR rozpočtované mzdové prostriedky na rok 2018 celkovo pre 12 011 zamestnancov. V rámci Zboru väzenskej a justičnej stráže je to 5 516 a v civilnej časti 6 495 zamestnancov. V rámci kapitoly MS SR na rok 2018 je to 1 349 sudcov. Pre budúci rok tým vzniká medzera medzi reálnym počtom sudcov v roku 2017 a limitom pre rok 2018 vo výške 115 sudcov. V zmysle evidencie pracovných síl pracovalo na MS SR k 1. polroku 2017 1 234 sudcov a 4 255 štátnych zamestnancov. Za posledné dva roky vzrástol počet sudcov o 10, v posledných 5 rokoch sa pohyboval priemerne na úrovni 1 233 sudcov. Rezort deklaruje aj plány zvýšiť počet štátnych zamestnancov na súdoch v roku 2018 celkovo o ďalších 150 osôb. Podľa evidencie pracovných síl k 1. polroku 2017 na súdoch pracovalo 4 254 zamestnancov a na rok 2018 je plánovaný počet 4 404 zamestnancov.

NKÚ SR konštatuje, že aj napriek plánovanému hromadnému výberovému konaniu a skráteniu lehoty na obsadenie sudcovských pozícií z jedného roka na dva mesiace je cieľom zvýšiť počet sudcov o plánovaný počet veľmi ambiciózne.

Vzhľadom k týmto skutočnostiam by mal navrhovaný rozpočet na mzdy a odvody v objeme 149 213 tis. eur pokrývať reálne potreby rezortu. Zvýšenie o 6,78% (9 470 tis. eur) reaguje na dofinancovanie v súvislosti s úpravami platov sudcov a zvýšením platových taríf v roku 2017.

Nasledovný graf ukazuje vývoj počtu sudcov a zamestnancov súdov v SR v rokoch 2012 – 2018

Zdroj: RIS - výkaz Práca 02-4 2012-2017, Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2018-2020, MS SR

V roku 2017 boli prijaté zákony o upomínacom konaní, súdnych exekútoroch, o konkurze a reštrukturalizácii a protischránkový zákon, ktoré mali priniesť úsporu do prevádzky súdov. Rozpočtové prostriedky na zabezpečenie bežnej prevádzky činnosti súdov, vrátane výdavkov na súdne konania v navrhovanom rozpočte, ukazujú, že budú rovnaké ako očakávané výdavky roka 2017. Nič sa nezmenilo ani na budúcoročných predpokladaných výdavkoch na odškodňovanie v súdnictve, ktoré rastú oproti výdavkom očakávaným v roku 2017.

Nedostatočná výška rozpočtovaných kapitálových výdavkov, môže znamenať spomalenie modernizácie **nevyhovujúceho technického stavu väzenských objektov a technologických zariadení vo viacerých ústavoch.** Neodstránenie nepriaznivého technického stavu signálno-bezpečnostnej techniky a vybudovanie integrovaného bezpečnostného systému prináša so sebou riziko, že zabezpečenie ochrany majetku a poriadku v miestach, kde sa realizuje výkon trestu odňatia slobody, nebude na požadovanej úrovni. V roku 2018 sa predpokladá, že priemerný počet väznených osôb bude predstavovať 10 739 osôb, čo predstavuje nárast o 623 osôb oproti priemernému dosiahnutému počtu v roku 2016. NKÚ SR poukazuje na to, že v prípade pokračujúceho rastu väznených osôb budú pokračovať problémy nielen v ubytovacej kapacite väznenstva, ale aj vo výdavkoch na zabezpečenie prevádzky väzenských ústavov. **V nedávnej minulosti boli investované prostriedky do elektronického monitoringu osôb, ktorý prakticky na Slovensku nikto nevyužíva a rezort vyčleňuje každoročne nemalé prostriedky na jeho správu a servis.**

Výdavky na súdnictvo sa na Slovensku neodlišujú od priemeru EÚ. V rámci ukazovateľa vynaložených prostriedkov na súdny systém k podielu HDP jednotlivých štátov EÚ dosiahli Slovensko aj Česká republika hodnotu 0,3 %. Poľsko vynakladá na súdnictvo 0,5 % HDP, Rakúsko len 0,3 %.⁵

V období výrazne prosperujúcej ekonomiky je však potrebné zabezpečiť ekvivalentný objem finančných prostriedkov tak, aby bolo možné vyriešiť primerané materiálne a ľudské zdroje pre zlepšenie kvality a systému nášho súdnictva, najmä včasnosti konania a vymáhateľnosti práva, ako to vyžaduje aj Európska komisia vo svojej správe z apríla 2017.

Ministerstvo financií SR

Zásadné úpravy programovej štruktúry a modifikácia ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie neumožňujú detailné porovnanie navrhovaných výdavkov s výdavkami pred roka 2017. Z rozpočtu kapitoly MF SR sa zabezpečujú najmä výber daní a cla, informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu a informačná spoločnosť. Značná časť rozpočtu je určená na inštitucionálnu podporu a kontrolu.

Návrh výdavkov na rok 2018 je v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2017 nižší o 24,7 %, v hodnotovom vyjadrení o 119 454 tis. eur. Dôvodom poklesu je skutočnosť, že na rok 2018 nie sú rozpočtované výdavky z prostriedkov EÚ a spolufinancovania zo ŠR. Ich financovanie sa predpokladá z nevyčerpaných prostriedkov z predchádzajúcich rokov.

Výdavky na bežný výkon funkcií finančnej správy sú rozpočtované vo výške 228 493 tis. eur, čo predstavuje nárast oproti rozpočtu 2017 o 7,1 %, t. j. o 15 207 tis. eur. Rozpočet výdavkov na rok 2018 ovplyvnil najmä rast osobných výdavkov z dôvodu valorizácie platov zamestnancov z roku 2017. V nadväznosti na § 17 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy sú rozpočtované tiež výdavky zodpovedajúce predpokladaným príjmom z poistného plnenia, zo zmluvného poistenia alebo zo zákonného poistenia v sume 78,5 tis. eur. Uvedené výdavky budú použité na servis, údržbu a opravy motorových vozidiel využívaných na plnenie úloh finančnej správy.

Výdavky na Informačnú spoločnosť a Informačné technológie financované zo ŠR sú rozpočtované vo výške 85 109 tis. eur, čo predstavuje pokles o 133 487 tis. eur oproti rozpočtu na rok 2017, t. j. o 61,1 %. Dôvodom je nerozpočtovanie výdavkov na Informačnú spoločnosť, ktoré sú financované z prostriedkov EÚ a zo spolufinancovania zo ŠR z OP Integrovaná infraštruktúra 3. programového obdobia. V roku 2018 sa predpokladá financovanie v uvedenej oblasti z nevyčerpaných prostriedkov z predchádzajúcich rokov. Výdavky na Informačné technológie financované zo ŠR sa medziročne zvyšujú o 4 755 tis. eur na úroveň 85 109 tis. eur. MF SR je účastníkom samostatného medzirezortného programu Informačné technológie financované zo ŠR, ktorý bol zriadený od roku 2017 pre potreby centrálného rozpočtovania a sledovania výdavkov na IT financované zo ŠR. Dôvodom sú najmä plánované výdavky na rekonštrukciu, modernizáciu a údržbu softvéru a nákup výpočtovej techniky.

Na multilicenčnú zmluvu s Microsoft sú výdavky rozpočtované v kapitole VPS vo výške 18 600 tis. eur. V priebehu roka sa suma potrebná na úhradu skutočných výdavkov presunie do rozpočtu MF SR.

Rozpočet výdavkov na inštitucionálnu podporu a kontrolu predstavuje pokles oproti rozpočtu 2017 o 2,3 %. na úroveň 50 802 tis. eur. Dôvodom tohto vývoja je na jednej strane zvýšenie osobných výdavkov z dôvodu valorizácie platov zamestnancov z roku 2017, pri súčasnom poklese kapitálových výdavkov. Tieto prostriedky sú určené na činnosť Úradu MF SR, na prevádzku rozpočtových organizácií ministerstva, na činnosť Úradu pre dohľad nad výkonom auditu a Rady pre rozpočtovú zodpovednosť. Časť výdavkov je určená aj na medzirezortné programy, napr. na Hospodársku mobilizáciu, Oficiálnu rozvojovú pomoc a iné.

V kapitole ministerstva nie sú rozpočtované výdavky ŠR na arbitráže, ako aj výdavky spojené s e-kolkami, uhrádzané Slovenskej pošte, a. s. Výdavky na zastupovanie pri medzinárodných arbitrážach a prípadné prehraté súdne spory sú rozpočtované v kapitole VPS. V priebehu roka sa presunie suma potrebná na úhradu skutočných výdavkov do rozpočtu kapitoly MF SR.

⁵ Zdroj: The 2017 EU Justice Scoreboard.

NKÚ SR konštatuje, že v navrhovanom rozpočte nie sú plne zabezpečené niektoré aktivity, napr. pokračovanie reformy UNITAS - Implementácia zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov, financovanie nadrezortných licencií, prebiehajúcich a hroziacich arbitráží.

Ministerstvo životného prostredia SR

Do rozpočtu príjmov MŽP SR je zapracovaný osobitný odvod zo zisku po zdanení Vodohospodárskej výstavby š. p., Bratislava v sume 200 tis. eur. Výška odvodu bola znížená, aby reflektovala reálny stav hospodárenia (dodržania podmienok úverovej zmluvy - cash-flow podniku, nutnosť realizovať investície na odstránenie havarijných stavov strojných zariadení a plavebných komôr, ako aj aktuálneho vývoja prietokov a ceny silovej elektriny). V roku 2016 bol osobitný odvod zo zisku štátneho podniku vo výške 7 000 tis. eur a v roku 2017 bolo schválených 2 000 tis. eur.

Kapitola má v návrhu RVS na rok 2018 navrhované výdavky vo výške 193 159 tis. eur, ktoré sú oproti schválenému rozpočtu na rok 2017 nižšie o 296 474 tis. eur, t. j. o 60,1 %. Dôvodom poklesu je nižšia alokácia výdavkov EÚ a spolufinancovania zo ŠR v rámci 3. programového obdobia.

Výdavky na podporu vodného hospodárstva v návrhu rozpočtu na rok 2018, rozpočtované v sume 90 262 tis. eur, poklesli oproti schválenému rozpočtu na rok 2017 o 111 803 tis. eur, t. j. o 55,3 %. Výrazné zníženie je spôsobené poklesom EÚ výdavkov o 61,9 %.

SVP, š. p. pripravuje stavby protipovodňového charakteru zhruba v hodnote 320 mil. eur, ktoré by mal ukončiť do roku 2021. V rámci návrhu rozpočtu sú len čiastočne zabezpečené výdavky na protipovodňové opatrenia a udržiavanie splavnosti vodných ciest (neregulované platby). SVP, š. p. dlhodobo hospodári záporne, čo je dôsledok čerpania úverov, potrebných na dlhodobý rozvoj spoločnosti. Na hospodársky výsledok sa negatívne podpisuje aj nepoukazovanie finančných prostriedkov na neregulované platby zo ŠR. V roku 2016 to bolo 62,1 % (18 785 tis. eur) a za rok 2017 to je doposiaľ 86,8 % (27 125 tis. eur). Neplnenie povinností štátu uhrádzať neregulované platby prispieva k zhoršovaniu ekonomickej situácie SVP, š. p. a k neplneniu povinností podniku nielen na úseku protipovodňovej ochrany, ale v oblasti správy vodných tokov ako celku.

Výdavky na ochranu ovzdušia budú v roku 2018 tvorené iba prostriedkami ŠR a rastú v porovnaní so schváleným rozpočtom roku 2017 o 161 % na sumu 8 835 tis. eur. Je to aj v dôsledku pripravovanej Stratégie na ochranu ovzdušia, ktorá vychádza z potreby zabezpečiť plnenie stanovených cieľov v ochrane ovzdušia, predovšetkým dosiahnuť dobrú kvalitu ovzdušia (SR je v procese infringementu za prekračovanie limitných hodnôt PM₁₀ a NO_x v ovzduší) a znížiť emisie v súlade s ustanovenými redukčnými záväzkami.

Na **odpadové hospodárstvo a environmentálne rizikové faktory** sa v roku 2018 nerozpočtujú žiadne prostriedky EÚ a spolufinancovania zo ŠR. Posledná správa EÚ o vykonávaní environmentálnych predpisov Slovensku odporúčala, aby progresívne zvýšilo daň zo skládkovania a využilo tieto výnosy na zlepšenie systému recyklácie. Štát by mal tiež stimulovať obce, aby zaviedli občanom platby podľa toho, koľko odpadu vytriedia na recykláciu a koľko vyhodí do zmesového odpadu.

Výdavky štátneho rozpočtu určené na inštitucionálnu podporu sú oproti schválenému rozpočtu 2017 zvýšené o 20,4 % na sumu 28 862 tis. eur. Nárast súvisí so zvyšovaním osobných výdavkov na väčší počet inšpektorov pre Slovenskú inšpekciu životného prostredia, ako aj finančných prostriedkov potrebných na vypracovanie stratégie na ochranu ovzdušia a tiež na nevyhnutné opravy a údržbu majetku v správe kapitoly.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

NKÚ SR pozitívne hodnotí medziročné zvýšenie príspevkov na dopravné pre žiakov základných škôl, na nákup a distribúciu učebníc a učebných textov a na financovanie nových asistentov učiteľa pre žiakov so zdravotným postihnutím. Aj napriek medziročnému zvýšeniu príspevkov však upozorňuje, že existuje riziko vo financovaní týchto oblastí.

V súčasnosti absentuje viacero titulov pre niektoré vzdelávacie oblasti a predmety. Nedostatok učebníc sa prejavuje najmä pri výučbe jazyka príslušníkov národnostných menšín (najmä rómskeho, rusínskeho a maďarského jazyka), ale aj pri výučbe cudzích jazykov a pri odborných predmetoch stredných škôl. Ešte závažnejšia situácia je v školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, kde je mnoho zastaraných učebníc a kde chýbajú učebnice pre nevidiacich a slabozrakých žiakov v Braillovom písme a inej vhodnej forme, ako aj učebnice pre žiakov so sluchovým postihnutím modifikované v posunkovom jazyku. Na dočasné zmiernenie akútnej potreby obnovy učebníc, NKÚ SR odporúča rozšíriť databázu na portáli eAktovka (učebnice v digitálnej forme pre žiakov a učiteľov základných a stredných škôl) o učebnice, ktorých forma a zameranie to dovoľuje.

V školskom roku 2017/2018 predložili zriaďovatelia škôl požiadavky o pridelenie finančných prostriedkov na osobné náklady pre 5 095 asistentov učiteľa. Na rok 2017 je zabezpečené financovanie pre 1 710 asistentov, na rok 2018 sa predpokladá navýšenie prostriedkov pre ďalších 580 asistentov. Spolu tak v roku 2018 bude zabezpečené financovanie pre 2 295 osôb, čo predstavuje iba 45 % zo všetkých predložených žiadostí. K zmierneniu nedostatočného počtu asistentov by mala prispieť výzva z OP Ľudské zdroje zameraná na zvýšenie inkluzívnosti vzdelávania, v rámci ktorej je na financovanie asistentov učiteľa alokovaných 50 000 tis. eur (z toho 48 500 tis. eur pre menej rozvinuté regióny a 1 500 tis. eur pre viac rozvinuté regióny).

Poskytnutá výška prostriedkov v regionálnom školstve, určená na opravy, údržbu a riešenie bežných a havarijných stavov budov neumožní v plnej miere realizovať rekonštrukcie a opravy budov priebežne.

Výdavky na financovanie a zabezpečovanie podporných projektov na báze IT, ako aj centrálnych riadených aplikácií pre ZŠ a SŠ sa podľa NKÚ SR javia ako nízke. V návrhu rozpočtu dochádza k medziročnému poklesu v tejto oblasti o 235 tis. eur na úroveň 6 387 tis. eur, pričom veľká časť z týchto výdavkov smeruje na priame poskytnutie konektivity a licencií, nie na rozvoj IT.

NKÚ SR vykonal v roku 2017 kontrolnú akciu, zameranú na financovanie škôl a školských zariadení, ktorej cieľom bolo preveriť vynaložené financie na zníženie energetickej náročnosti komplexu budov ZŠ, vrátane vzniku odborných učební IKT a jazykových laboratórií. Skontrolované boli aj dotácie nasmerované na rozšírenie a udržiavanie kapacít MŠ formou prístavby, výstavby a rekonštrukcie priestorov.

Kontrolou bolo zistené, že implementácia projektov viedla k zníženiu energetickej náročnosti budov a školy ušetrené verejné prostriedky za spotrebu tepla použili predovšetkým na dofinancovanie potreby bežných výdavkov, akými sú napr. opravy a údržba, nákup učebných pomôcok a bežného spotrebného materiálu. V školách sa skvalitnila výučba vznikom jazykových laboratórií a učební IKT. Zabezpečila sa dostupnosť objektov pre imobilných a telesne postihnutých žiakov.

Taktiež sa zistilo, že nebola zabezpečená jednoznačná metodika výpočtu niektorých merateľných ukazovateľov, napr. zníženie energetickej náročnosti budov. Monitorovacie správy kontrolovaných subjektov uvádzali 100-percentné plnenie merateľných ukazovateľov. Kontrolou boli zistené viaceré odchýlky. Údaje v monitorovacích správach za projekty neboli presné a správne, ani pravdivé a úplné, pričom za ich vyplňanie a vyhodnocovanie boli platené externé firmy.

Návrh ŠR na rok 2018 zabezpečuje potrebu financovania výskumu a vývoja prostredníctvom grantovej schémy všeobecnej výzvy z predchádzajúceho i z tohto roka.

Programy Agentúry na podporu výskumu a vývoja sú popri všeobecných výzvach druhým hlavným pilierom jej aktivít. V roku 2016 vláda SR svojim uznesením č. 69/2016 schválila 3 programy Agentúry. Prvý z nich je zameraný na podporu budovania personálnej infraštruktúry vo všetkých sektoroch výskumu a vývoja na Slovensku, druhý na podporu spolupráce podnikov s výskumnými organizáciami a tretí na podporu prípravy a realizácie riešenia projektov slovenských účastníkov v rámci programu EÚ - Horizont 2020. Tieto programy boli schválené len po obsahovej stránke, pričom v návrhu štátneho rozpočtu na rok 2017 naň finančné prostriedky vyčlenené neboli. Realizácia programov je podmienená navýšením rozpočtu APVV na nové projekty vo výške 50 000 tis. eur, k čomu v návrhu ŠR na rok 2018 nedošlo.

Ministerstvo zdravotníctva SR

Napriek každoročnému zvyšovaniu zdrojov v zdravotníctve (nárast oproti schválenému rozpočtu na rok 2017 o 344 724 tis. eur na 4 800 035 tis. eur v návrhu rozpočtu rok 2018), najmä vďaka priaznivej ekonomickej situácii na Slovensku, vznikajú riziká a problémy spojené s financovaním zdravotnej starostlivosti.

Veľké riziko predstavuje neustále zadlžovanie sektora, ktoré vyplýva z nepriaznivých výsledkov hospodárenia nemocníc. Na základe údajov z troch etáp kontroly, NKÚ SR poukazuje na nepriaznivý vývoj základných ukazovateľov vo vybraných nemocniciach rôznych organizačných a vlastníckych foriem za päťročné kontrolované obdobie. Relatívne lepšie výsledky hospodárenia možno pozorovať len u vybraných súkromných nemocníc. Z údajov ďalej vyplýva, že iná hospodárska činnosť čiastočne zmiernuje nepriaznivé výsledky hospodárenia kontrolovaných nemocníc.

Podľa zistení NKÚ SR lepšie výsledky hospodárenia súkromných nemocníc sú založené na efektívnom a transparentnom centrálnom spôsobe obstarávania zdravotníckej techniky, ako aj spôsobe nákupu iných tovarov a služieb pre celú sieť nemocníc.

Ukazovateľ (v eur)	Celkové náklady na 100 eur celkových výnosov					Náklady na 100 eur poskytnutej ZS				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Vybrané nemocnice v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR	74,59	120,21	109,79	110,12	112,61	136,45	128,98	120,36	115,29	117,97
Vybrané nemocnice v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávy	102,62	105,29	104,72	103,40	102,11	112,45	116,87	114,13	111,76	106,23
Vybrané transformované nemocnice	106,08	107,24	105,74	103,47	107,22	127,64	120,13	120,15	116,74	133,14
Vybrané súkromné nemocnice	102,91	99,20	95,40	98,67	99,19	103,29	99,29	96,67	105,62	101,37

Zdroj: NKÚ SR

Z kontrol NKÚ SR vyplýva, že okrem netransparentných obstarávaní a neefektívite v hospodárení nemocníc je rizikom aj nedofinancovanie zdravotnej starostlivosti. Zdravotné poisťovne nezaplatia nemocniciam toľko, koľko by za realizovanú zdravotnú starostlivosť pre svojich pacientov mali. Rozsah a podmienky zazmluvnenej zdravotnej starostlivosti sa menia v čase, absentujú jasné pravidlá stanovovania cien, čo spôsobuje, že ceny za niektoré zdravotnícke výkony nepokrývajú všetky náklady spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a ceny za iné výkony prinášajú nepríjemný zisk.

Stav záväzkov univerzitných a fakultných nemocníc od roku 2013:

Nemocnice (v tis. eur)	2013	2014	2015	2016	1. polrok 2017
Záväzky v lehote splatnosti	128 985	118 191	120 205	123 329	117 982
Záväzky po lehote splatnosti	236 825	317 856	426 923	527 165	584 174
Celkové záväzky	365 810	436 047	547 128	650 494	702 156

Zdroj: IFP MF SR

Plánovaná koncepcia oddlženia zdravotníckych zariadení sa v návrhu rozpočtu na rok 2018 (v časti štátne finančné aktíva) neprejavila, keďže čerpanie finančných prostriedkov v jednotlivých rokoch je závislé od realizácie jednotlivých etáp v zmysle schválenej koncepcie. Ako ukázala kontrola NKÚ SR, doterajšie plošné oddlžovanie nepriineslo očakávanú finančnú stabilizáciu systému.

Vzhľadom na pokračovanie zadlžovania a zvyšovania minimálnej mzdy a priemernej mesačnej mzdy bude v roku 2018 pretrvávajúť riziko dofinancovania sektora.

NKÚ SR upozorňuje, že vzhľadom na potrebu rekonštrukcie budov a obnovu technického vybavenia nemocníc rozpočet kapitálových výdavkov v roku 2018 oproti rozpočtu v roku 2017 mierne klesol zo 70 736 tis. eur na 70 000 tis. eur.

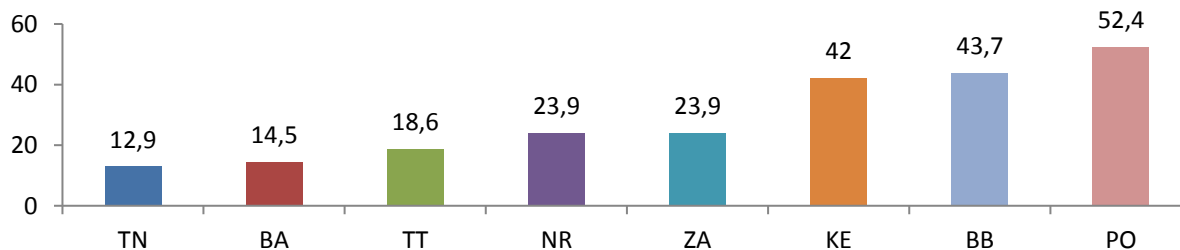
V súčasnosti prebieha 4. etapa kontroly, ktorú NKÚ SR vykonáva v oblasti zdravotníctva. V tejto etape sa zameriava na vybrané aspekty realizácie zdravotnej politiky v praxi zdravotných poisťovní a MZ SR. V rámci kontroly MZ SR je cieľom o. i. overiť spôsob schvaľovania a vyhodnocovania rozpočtov zdravotníckych zariadení a účinnosť opatrení prijatých MZ SR za účelom zlepšenia ich hospodárenia. Kontrola si v rezorte zdravotníctva kladie za cieľ taktiež preveriť vykazovanie a evidenciu zdravotnej starostlivosti, vzťahy medzi poisťovňami a zdravotníckymi zariadeniami a zavedenie systémov DRG a eHealth.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Návrh rozpočtu kapitoly MPSVR SR na roky 2018 až 2020 vytvára predpoklady pre to, aby sa SR v roku 2018 priblížila k splneniu cieľov, stanovených v rámci stratégie Európa 2020 a to „Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72 % do roku 2020“ a „Znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020“.

Aj napriek pozitívnemu trendu znižovania dlhodobej nezamestnanosti je táto hodnota stále pomerne vysoká. Najväčšiu časť dlhodobo nezamestnaných tvoria predovšetkým občania z marginalizovaných rómskych komunít a občania s nízkou kvalifikáciou. Vážnym problémom v prípade nezamestnanosti sú stále pretrvávajúce regionálne rozdiely v spojení s nízkou mobilitou pracovnej sily. V 1. polroku 2017 bolo spolu v Prešovskom, Košickom a Banskobystrickom kraji viac nezamestnaných ako vo všetkých ostatných krajoch.

Počet nezamestnaných v jednotlivých krajoch v prvom polroku 2017, v tis. osôb

Zdroj: ŠÚ SR

NKÚ SR dlhodobo upozorňuje na pretrvávajúci nepriaznivý stav dlhodobej nezamestnanosti a na potrebu jeho aktívneho riešenia. Cieľom by malo byť vytvorenie vhodných podmienok na zapojenie do pracovného procesu čo najviac dlhodobo nezamestnaných, vrátane nezamestnaných z radov Rómov.

NKÚ SR pri vytváraní pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných odporúča zamerať sa na potreby konkrétneho regionálneho trhu práce v spolupráci so samosprávou a zamestnávateľmi pôsobiacimi v tomto regióne. Identifikovaním špecifických potrieb regiónu by bolo takisto možné nastaviť a zabezpečiť systém účasti na odbornej príprave a vyššom vzdelávaní. Je potrebné sa zameriavať nielen na existujúcich obyvateľov patriacich do skupiny dlhodobo nezamestnaných, ale venovať sa aj potenciálne rizikovým skupinám v predproduktívnom veku a prispôbovať systém vzdelávania, aby sa predišlo vzniku ďalších dlhodobo nezamestnaných.

NKÚ SR odporúča opätovne prehodnotiť výdavky na politiku zamestnanosti, predovšetkým na AOTP aj v súvislosti s príchodom nových investorov Jaguar/Land Rover, rozširovaním výroby existujúcich investorov (Volkswagen Slovakia) a pod., hľadajúcich zdroje pracovných síl. NKÚ SR zároveň upozorňuje, že výdavky na aktívne opatrenia trhu práce v SR patria medzi najnižšie v OECD.

Na financovanie AOTP a zvýšenie zamestnatelnosti sú vyčlenené výdavky zo zdrojov EÚ (vrátane spolufinancovania) ako aj zo ŠR. Zdroje zo ŠR sú určené predovšetkým na oblasti, ktoré nespĺňajú podmienky, resp. merateľné ukazovatele v rámci OP Ľudské zdroje (napr. výdavky na AOTP v rámci BSK, na AOTP na zaradenie UoZ, ktorí nie sú dlhodobo nezamestnaní, na nové nástroje AOTP v prípade legislatívnych zmien a i.).

V predloženom návrhu rozpočtu sú tieto výdavky nižšie oproti roku 2017 o 10 206 tis. eur. Z dôvodu nižšieho financovania zo zdrojov ŠR, vníma NKÚ SR riziko dosiahnutia cieľov v tejto oblasti.

V súvislosti s nástrojmi aktívnej politiky trhu práce v súčasnosti prebieha kontrola NKÚ SR s názvom „Účinnosť zavedenia REPASu pri uplatňovaní uchádzačov o zamestnanie. Kontrola si kladie za cieľ zistiť správnosť nastavenia predmetného nástroja na zníženie nezamestnanosti, či bolo čerpanie finančných prostriedkov na uplatnenie projektu efektívne a účinné a či sa naplnil cieľ projektu, ktorým je zvýšiť predpoklady uchádzačov o zamestnanie na uplatnenie sa na trhu práce podporou rekvalifikácie.

Výdavky na sociálnu inklúziu sú kryté zo zdrojov ŠR takmer na 100 %, výdavky na politiku zamestnanosti sú financované z fondov EÚ a zo spolufinancovania vo výške viac ako 80 %. Tento trend bude pokračovať aj v rokoch 2018 až 2020. Z dlhodobého hľadiska NKÚ SR odporúča prehodnotiť financovanie nástrojov aktívnych opatrení trhu práce, najmä po skončení 3. programového obdobia.

Pozitívnu správou pre ekonomiku SR je postupný pokles dávok v hmotnej núdzi, ktorý súvisí s poklesom počtu poberateľov dávok v hmotnej núdzi, s nárastom zamestnanosti, s poklesom nezamestnanosti, čo je zrejme z predloženého návrhu rozpočtu kapitoly MPSVR SR na roky 2018 až 2020.

NKÚ SR pozitívne hodnotí zvýšenie výdavkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v súvislosti so zvýšením príspevku na opatrovanie a zavedenie povinného dôchodkového poistenia pre ďalšie skupiny poistencov štátu v zmysle novely zákona o sociálnom poistení (pre osoby poberajúce rodičovský príspevok, osoby poberajúce peňažný príspevok na opatrovanie a osoby vykonávajúce osobnú asistenciu), čo je aj zohľadnené v návrhu rozpočtu kapitoly MPSVR SR na rok 2018.

Novela zákona o sociálnych službách vytvára podmienky pre viaczdrojové financovanie sociálnych služieb, pre zabezpečenie udržateľnosti a dostupnosti sociálnych služieb, pre prechod na sociálne služby komunitného charakteru a tiež pre zvýšenie úrovne odmeňovania zamestnancov sociálnych služieb. NKÚ SR pozitívne hodnotí novelu zákona o sociálnych službách ako aj stanovenie maximálnej kapacity v jednom objekte pobytového zariadenia pre seniorov, domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia na 40 prijímateľov sociálnej služby.

NKÚ SR v roku 2018 plánuje kontrolu poskytovania sociálnych služieb v zariadeniach pre seniorov, ktorá by mala poukázať na skutočný stav pri naplňovaní cieľov národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2016 až 2020 v oblasti dostupnosti sociálnych služieb pre seniorov pobytovou formou.

Na základe vykonanej kontroly hospodárenia a vykonávania sociálnoprávnej ochrany detí v detských domovoch NKÚ SR upozorňuje na nedostatok finančných zdrojov v týchto zariadeniach, kde jediným stabilným zdrojom financovania je príspevok štátu v podobe priemerného bežného výdavku na jedno umiestnené dieťa, čo spôsobuje, že tento výdavok slúži v rozhodujúcej miere na mzdy a odvody zamestnancov detských domovov. V návrhu rozpočtu na rok 2018 na prvku Ústavná starostlivosť v štátnych detských domovoch došlo k medziročnému zvýšeniu výdavkov o 2 385 tis. eur. Tento nárast sa však týka iba navýšenia miezd a poistného, kapitálové výdavky dokonca medziročne poklesnú. NKÚ SR preto navrhuje prijať systémové opatrenia na riešenie finančných potrieb detských domovov.

Ministerstvo hospodárstva SR

Prijímy z dividend rozpočtovej organizácie MH SR na rok 2018 boli rozpočtované vo výške 8 737 tis. eur, z toho JAVYS, a. s. 1 737 tis. eur a Transpetrol, a. s. 7 000 tis. eur. NKÚ SR upozorňuje, že príjmy z Transpetrolu, a. s. nemusia byť naplnené z dôvodu poklesu očakávaného výsledku hospodárenia po zdanení v nadchádzajúcich rokoch v dôsledku zníženého objemu prepravovanej ropy a predpokladaného čerpania externých zdrojov financovania.

Ministerstvo má v návrhu rozpočtu na rok 2018 navrhované výdavky vo výške 256 050 tis. eur, ktoré sú oproti schválenému rozpočtu na rok 2017 vyššie o 5 142 tis. eur, t. j. o 2,05 %.

Výdavky na podporu podnikania v návrhu rozpočtu na rok 2018 rozpočtované v sume 4 300 tis. eur poklesli oproti schválenému rozpočtu na rok 2017 o 720 tis. eur, t. j. o 14,3 %, čo bolo spôsobené nerozpočtovaním výdavkov na podporu inovačných projektov a znižovanie administratívneho bremena. Nerozpočtovali sa tiež výdavky na poskytovanie mikropôžičiek začínajúcim podnikateľom a existujúcim podnikateľom, ktorým banka neposkytla financovanie. Podľa NKÚ SR to predstavuje riziko obmedzenia finalizácie priemyselnej výroby a jej udržateľného rastu ako aj rozvoja začínajúcich podnikateľov s nepriaznivým dopadom na príjmy i výdavky rozpočtu v strednodobom horizonte.

Výdavky na investičné projekty a regionálny rozvoj sa na rok 2018 navrhujú v sume 26 397 tis. eur a v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2017 klesajú o 18 632 tis. eur, t. j. o 41,4 % z dôvodu poklesu výdavkov predovšetkým na schválené a pripravované investičné projekty o 23 100 tis. eur. Otázkou zostáva či navrhovaný objem bude postačovať a nebude musieť dôjsť v priebehu roka k úpravám rozpočtu.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

V rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka sú dlhodobejšie identifikované problémy v poľnohospodárstve, potravinárskom priemysle a v lesnom hospodárstve, čo sa prejavuje na výsledkoch hospodárenia v týchto oblastiach, nižšou konkurencieschopnosťou v EÚ, znižovaním výmery poľnohospodárskej pôdy a jej ceny a pod.

Návrh rozpočtu ráta s celkovými výdavkami rezortu v objeme 1 100 869 tis. eur, oproti predhadzujúcemu roku došlo k posilneniu rozpočtu o 0,52 %, t. j. 5 575 tis. eur. Až 92 % z toho predstavujú prostriedky EÚ vrátane spolufinancovania zo ŠR, pričom rozpočtované zdroje kapitoly sú naplánované len v objem 85 432 tis. eur. Najväčší pokles zaznamenal plán kapitálových výdavkov, ktoré boli znížené o 15 250 tis. eur a rozpočet výdavkov v kategórii tovary a služby o 7 143 tis. eur. Kategóriou, ktorá zaznamenáva rast sú osobné výdavky.

Rizikom príjmovej stránky rozpočtu kapitoly sa javí výška administratívnych poplatkov v Štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR a Ústrednom kontrolnom a skúšobnom ústave poľnohospodárskom.

Jedným z hlavných príjmov rezortu je mimoriadny odvod zo štátneho podniku Lesy SR v objeme 5 000 tis. eur. Rast tržieb v roku 2016 sa nepremietol do rastu hospodárskeho výsledku štátneho podniku. Hospodársky výsledok spoločnosti kontinuálne klesá, kým v roku 2011 dosiahol zisk po zdanení 14 861 tis. eur, v roku 2015 7 790 tis. eur a v roku 2016 to bolo len 7 281 tis. eur. Od roku 2014, náklady na hospodársku činnosť spoločnosti kontinuálne stúpajú, (osobné náklady rástli medziročne o 3,6 %). To všetko je v príkrom rozpore s tým, ako narastá nekontrolovateľná ťažba dreva naprieč celým Slovenskom vrátane národných parkov. Podnik vyťažil v minulom roku 4,323 mil. metrov kubických dreva. **NKÚ SR konštatuje, že rekordný a neustále stúpajúci objem ťažby dreva sa neodráža na stagnujúcom odvode do štátneho rozpočtu, čo vytvára otázky nad efektivitou riadenia štátneho podniku.**

V roku 2015 z dôvodu úsporných opatrení ESO v porovnaní s rokom 2014 došlo k zníženiu limitu mzdových výdavkov o 22 %. Opatrenia ale neprinesli úsporu v počte zamestnancov ministerstva, ktorý od roku 2015 kontinuálne stúpa. V roku 2015 pracovalo v rezorte 2 687 zamestnancov a v roku 2017 by to malo byť 2 701 zamestnancov. V navrhovanom rozpočte na rok 2018 je schválený limit pre predpokladaných 2 777 zamestnancov, čo by predstavovalo nárast o 90 pracovníkov od roku 2015. Tento fakt svedčí o tom, že nedošlo k zefektívneniu práce rezortu. Naopak každoročne sa zvyšujú požiadavky na nárast mzdových prostriedkov. V navrhovanom rozpočte dosiahol rezort ďalšie navýšenie v kategórii mzdy o 2 535 tis. eur a v kategórii odvody o 979 tis. eur. NKÚ SR poukazuje na to, že rast osobných výdavkov neovplyvňuje len plánovaná valorizácia miezd, ale aj dlhodobý rastúci počet zamestnancov.

Pri zostavovaní rozpočtu nedošlo k plnému pokrytiu prostriedkov na IT systémy. Ide o finančné prostriedky pre PPA z dôvodu legislatívnych nariadení EÚ na zabezpečenie technologickej platformy, IS Geopriestorová žiadosť o podporu a centrálné riešenie IS Správa registratúry. Z pohľadu NKÚ SR tak vzniká riziko, že bez zabezpečenia finančných prostriedkov pre PPA nebude agentúre udelená certifikácia a bude pozastavená možnosť vyplácania podpôr pre poľnohospodárov v ročnom objeme asi 800 000 tis. eur. V nedávnej minulosti už tento prípad nastal a činnosť agentúry bola pozastavená a platby boli zablokované. Zároveň sa vytvára riziko, že v prípade ak bude chcieť rezort spustiť certifikáciu, bude musieť pristúpiť k rozpočtovým opatreniam a krátiť rozpočtové prostriedky v iných oblastiach.

Výrobu mlieka zasiahlo v uplynulých rokoch niekoľko tzv. „mliečnych kríz“. Prvovýrobcovia mlieka, v dôsledku výrazného prepadu nákupných cien mlieka zaregistrovali významné finančné straty, ako aj pokles stavu kráv, čo malo za dôsledok výrazný pokles produkcie a dodávok mlieka. Výška nákupných cien viacerých mliečnych komodít ešte stále nepokrýva úroveň ich výrobných nákladov. Slovenskí prvovýrobcovia mlieka majú nižšie príjmy v porovnaní s inými európskymi krajinami. Diferenciácia v príjmoch je tvorená predovšetkým rozdielnou úrovňou podpory od štátu, ktorá na Slovensku výrazne zaostáva za podporou v okolitých krajinách.

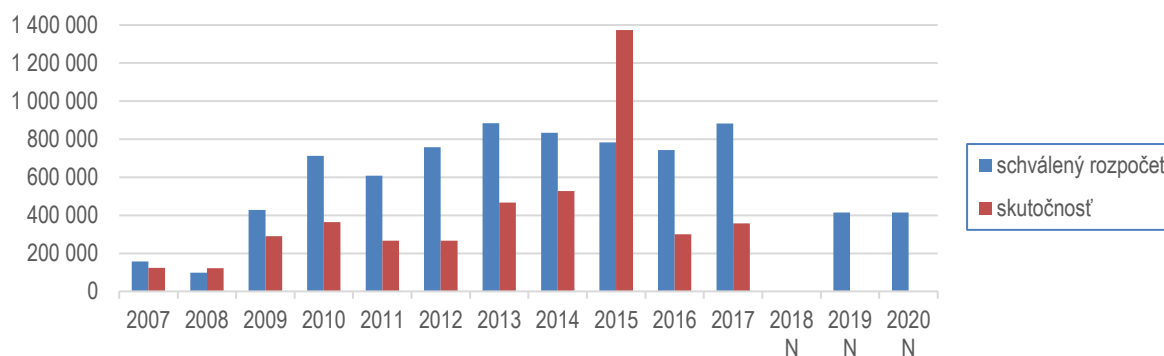
NKÚ SR konštatuje, že pre zachovanie sektoru mlieka na Slovensku je potrebné uplatniť systémové opatrenia, ktorých súčasťou bude aj podpora cez tzv. zelenú naftu.

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Výdavky kapitoly sa medziročne znížia o 973 649 tis. eur (45,3 %), čo je zapríčinené nulovým rozpočtovaním zdrojov EÚ vrátane spolufinancovania. Z dôvodu nízkeho čerpania týchto prostriedkov v rokoch 2016 a 2017, môže nastať podobná situácia ako v 2. programovom období, kedy sa každoročne presúvali nevyčerpané prostriedky do ďalších rokov až hrozilo, že sa v poslednom roku nestihnú vyčerpať.

NKÚ SR dlhodobo upozorňuje na značné rozdiely medzi schváleným rozpočtom a skutočným čerpaním v oblasti prostriedkov EÚ.

Porovnanie rozpočtu a skutočnosti pri čerpaní zdrojov EÚ (bez spolufinancovania), v tis. eur

Zdroj: MF SR, MDV SR

Poznámka: údaj za rok 2017 predstavuje očakávanú skutočnosť

Okrem rokov 2008 a 2015 nedošlo k naplneniu schváleného rozpočtu. V 3. programovom období dosiahlo skutočné čerpanie len 40 % zo schváleného rozpočtu. NKÚ SR upozorňuje na nerovnomernosť v skutočnom čerpaní zdrojov EÚ, čo následne ovplyvňuje aj mnoho makroekonomických ukazovateľov (ako v roku 2015). Je preto dôležité v ďalších rokoch sledovať a dodržiavať nastavené hodnoty schváleného rozpočtu.

Výdavky na opravu a údržbu diaľnic a rýchlostných ciest v návrhu rozpočtu nereflektujú reálnu potrebu. Dôvodom je nekompenzovanie príjmov z predaja elektronických diaľničných známok, ktoré sa mali zvyšovať. NKÚ SR odporúča zrealizovať systém príjmov z elektronických diaľničných známok tak, aby pokrývali skutočné výdavky spojené s opravou a údržbou, príp. prehodnotiť proces a efektivitu výberu pokút za neuhradenú elektronickú diaľničnú známku tak, aby bol kompenzovaný výpadok príjmu NDS z ich predaja.

Prostriedky na údržbu a opravy ciest I. triedy určené pre SSC sa medziročne nemenia. Veľká časť ciest je dlhodobo v nevyhovujúcom (1 220 km v roku 2016) až havarijnom stave (239 km v roku 2016). Navrhovaným rozpočtom nie je možné zabezpečiť štandard údržby a opráv ciest I. triedy, čo bude mať negatívny dopad na udržiavanie prevádzkyschopnosti ciest a bezpečnosť na cestách. Dlhodobo poddimenzovanou údržbou zhoršený stavebno-technický stav vozoviek bude nutné následne riešiť rekonštrukciami z kapitálových výdavkov.

NKÚ SR vníma riziko v nedostatočnom rozpočtovaní výdavkov pre ZSSK v rámci zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme, kde nie sú započítané úhrady nekrýtej straty. V roku 2018 je plánované navýšenie objednávky dopravných služieb vo verejnom záujme o 1,2 mil. vlakových kilometrov oproti roku 2017, pričom výdavky zostávajú na úrovni rozpočtu z roku 2017. Hrozí tak opäť situácia z predošlých rokov, kedy na tento účel

boli kapitole MDV SR prostredníctvom rozpočtového opatrenia presunuté prostriedky z kapitoly VPS. Spolu tak v období rokov 2011 – 2015 došlo k úhrade strát pre ZSSK vo výške 104 475 tis. eur.

Návrh rozpočtu na Rozvoj cestovného ruchu na rok 2018 je vo výške 7 653 tis. eur. V porovnaní s rokom 2016 sa výdavky na poskytnuté dotácie zvýšili o 1 755 tis. eur a na roky 2019 a 2020 je plánované ďalšie navýšenie finančných prostriedkov. To je v rozpore s plánovanými finančnými úsporami a zefektívnením činnosti po zrušení Slovenskej agentúry pre cestovný ruch.

NKÚ SR v roku 2017 realizoval kontrolnú akciu zameranú na podporu cestovného ruchu v rámci SR. Na základe záverov z kontroly odporúča zabezpečiť aktualizáciu dokumentu „Regionalizácia cestovného ruchu“, ako aj zabezpečiť fungujúcu súčinnosť na úrovni regiónov. Dôležitou súčasťou rozvoja cestovného ruchu na Slovensku je zároveň zvýšenie kvality dopravnej infraštruktúry.

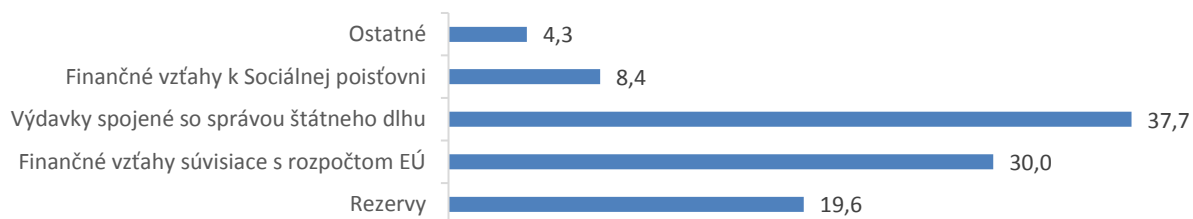
NKÚ SR v roku 2018 plánuje vykonať kontrolnú akciu zameranú na oblasť dopravy – kontrolu systému uzatvárania, registrácie, vecného a finančného plnenia zmlúv v NDS, SSC a ZSSK.

Všeobecná pokladničná správa

V kapitole VPS, ktorej správcom je Ministerstvo financií SR, sú rozpočtované výdavky nesúvisiace s výdavkami ostatných kapitol, vrátane výdavkov spojených so správou štátneho dlhu.

Rozpočet výdavkov kapitoly na rok 2018 sa medziročne znižuje o 307 082 tis. eur na úroveň 3 056 034 tis. eur. Dôvodom poklesu výdavkov je najmä nižší rozpočet výdavkov na finančné vzťahy so Sociálnou poisťovňou, ktoré sú v porovnaní s rozpočtom 2017 nižšie o 288 669 tis. eur a nižšie rozpočtovanie výdavkov spojených so správou štátneho dlhu, ktoré sú o 158 860 tis. nižšie.

Štruktúra výdavkov kapitoly VPS v návrhu rozpočtu na rok 2018 v %

Zdroj: Návrh rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladničná správa na roky 2018 až 2020

Výdavky spojené so správou štátneho dlhu, ktoré predstavujú najvyšší objem výdavkov v kapitole Všeobecná pokladničná správa, sú podrobnejšie hodnotené v časti 2.3 Stanovisko k prognóze hrubého dlhu verejnej správy na rok 2018.

Druhú objemovo najvýznamnejšiu oblasť výdavkov kapitoly predstavujú zdroje určené na finančné vzťahy súvisiace s rozpočtom EÚ. Podstatná časť týchto výdavkov (83,6 %) je určená na odvod do všeobecného rozpočtu EÚ. Pri výpočte odvodu Ministerstvo financií SR zohľadnilo závery zasadnutia Poradného výboru pre vlastné zdroje z mája 2017, viacročný finančný rámec EÚ na roky 2014 až 2020 a strednodobú prognózu EK pre vývoj platieb rozpočtu EÚ na obdobie do roku 2020. Odhad odvodov SR do všeobecného rozpočtu EÚ bol vypracovaný podľa platnej legislatívy pre vlastné zdroje EÚ. 14,2 % výdavkov tejto skupiny sa rozpočtuje vo forme rezervy na prostriedky EÚ a odvody EÚ, ktorá je určená na rýchlejšiu realizáciu a väčší počet projektov, na zefektívnenie systému finančného riadenia EÚ fondov a iných finančných nástrojov a na krytie nepredvídaných výdavkov v priebehu roka.

Transfer Sociálnej poisťovni určený na krytie deficitov základného fondu starobného poistenia je v porovnaní s rozpočtom 2017 nižší o 288 669 tis. eur z dôvodu očakávaných vyšších príjmov Sociálnej poisťovne, najmä príjmov z bežného poistného od ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Podľa NKÚ SR výška transferu zohľadňuje nevyhnutnú technickú rezervu finančných prostriedkov pre zachovanie platobnej schopnosti Sociálnej poisťovne v zmysle § 157 ods. 4 zákona o sociálnom poistení.

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Rozpočtované výdavky na rezervy predstavujú nárast o 88 553 tis. eur v porovnaní s rozpočtom 2017, najmä z dôvodu zvýšenia rezervy na riešenie vplyvov nových zákonných úprav o 84 302 tis. eur, ako aj rezervy na mzdy a poistné o 57 125 tis. eur. O 56 710 tis. eur sa znižuje rezerva na významné investície na výšku 158 443 tis. eur a vo výške 140 000 tis. eur sa rozpočtuje nový titul Rezerva na zhoršenie daňových a nedaňových príjmov. NKÚ SR opakovane upozorňuje na nevyhnutnosť pristupovať k čerpaniu rezerv v súlade s ich účelovým určením a v prípade bližšie nešpecifikovaných rezerv zabezpečiť ich oprávnené použitie v kapitolách, kde vzniknú riziká v priebehu roka.

Najnižší objem rozpočtovaných výdavkov kapitoly smeruje do ostatných oblastí, ktoré zahŕňajú výdavky, ktoré sa vzhľadom k ich charakteru nerozpočtujú v iných kapitolách, napr. ročné zúčtovanie poistného plateného štátom vo výške 22 423 tis. eur, výdavky na príspevky do medzinárodných organizácií vo výške 22 135 tis. eur, výdavky na plnenie multilicenčnej zmluvy s Microsoft vo výške 18 610 tis. eur, výdavky na podporu najmenej rozvinutých okresov vo výške 12 902 tis. eur, príspevky politickým stranám a hnutiam vo výške 9 300 tis. eur. a iné. K novým výdavkovým titulom patria výdavky súvisiace s nájomom budovy SZ v Bruseli (969 tis. eur), výdavky na výplatu úrokov z nadmerných odpočtov (1 527 tis. eur), Výdavky na športovú infraštruktúru -NTC Košice, a. s., (uzn. vl. 183/2017) (3 000 tis. eur) a výdavky na 100. výročie osláv vzniku ČSR (uzn. vl. 282/2017) (4 854 tis. eur). V uvedenej oblasti sa rozpočtujú aj výdavky všetkých organizácií patriacich do kapitoly Všeobecná pokladničná správa.

4 Stanovisko k rozpočtovým vzťahom SR a EÚ na rok 2018

V ročnom rozpočte EÚ sa stanovujú všetky výdavky a príjmy EÚ na jeden finančný rok, ktorý trvá od 1. januára do 31. decembra daného roku. Zabezpečuje sa ním financovanie programov a opatrení EÚ vo všetkých oblastiach jej politik. Ročný rozpočet EÚ musí byť z hľadiska svojich výdavkov a príjmov vyrovnaný.

Skutočná rozpočtová pozícia SR v roku 2018 bude závisieť od vývoja mnohých faktorov, predovšetkým jej hospodárskeho rastu a tiež od jej schopnosti efektívne čerpať prostriedky z politiky súdržnosti a ostatných výdavkových kapitol rozpočtu EÚ. Absorpčná kapacita SR pri využívaní fondov EÚ má zásadný vplyv na záverečnú bilanciu finančných vzťahov s rozpočtom EÚ.

Odvody a príspevky SR do rozpočtu EÚ, príjmy z rozpočtu EÚ a čistú finančnú pozíciu v návrhu ŠR na rok 2018 a ich porovnanie so schváleným rozpočtom na rok 2017 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	4=3-2	5=3/2 *100
Príjmy za prostriedky EÚ - zahraničné transfery	1 939 785	2 655 927	1 378 419	-1 277 508	51,9%
Zahraničné granty z rozpočtu EÚ	7 696	85 977	83 542	-2 435	97,2%
Spolu príjmy z rozpočtu EÚ	1 947 481	2 741 904	1 461 961	-1 279 943	53,3%
Odvody SR spolu bez tradičných vlastných zdrojov	634 796	673 044	768 122	95 078	114,1%
Tradičné vlastné zdroje	94 602	102 000	105 300	3 300	103,2%
Odvody do rozpočtu EÚ spolu	729 398	775 044	873 422	98 378	112,7%
Príspevky SR do Európskeho rozvojového fondu	10 505	12 604	17 641	5 037	140,0%
Príspevok SR do nástroja pre utečencov v Turecku*	3 113	4 621	2 323	-2 298	50,3%
Spolu odvody a príspevky SR do všeobecného rozpočtu EÚ	743 016	792 269	893 386	101 117	112,8%
Čistá finančná pozícia	1 204 465	1 949 635	568 575	-1 381 060	29,2%

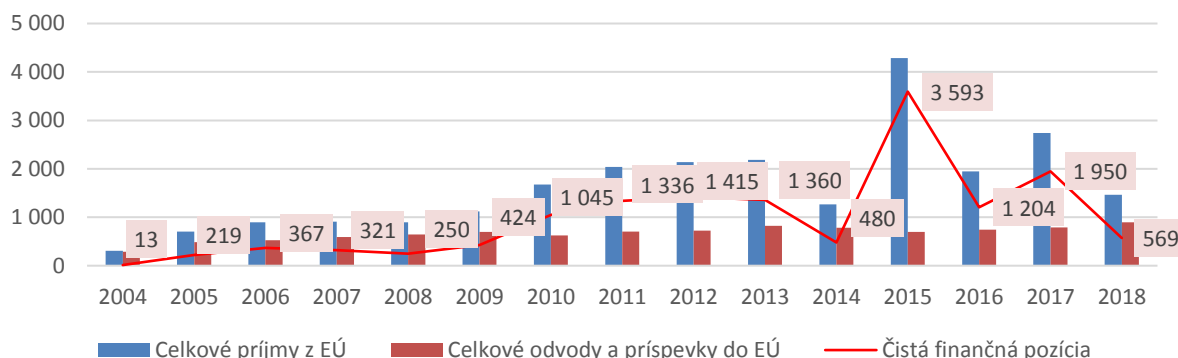
* rozpočtovaný a hradený z kapitoly MZVaEZ SR

Zdroj: MF SR

Čistá finančná pozícia SR v roku 2018 je poznačená medziročným poklesom o 1 381 060 tis. eur, na úroveň 568 575 eur, čo oproti rozpočtu na rok 2017 predstavuje zníženie o 70,8 %.

Vývoj príjmov z rozpočtu EÚ, odvodov a príspevkov do rozpočtu EÚ a z toho vyplývajúcej čistej finančnej pozície SR za obdobie od vstupu SR do EÚ, t. j. od roku 2004 do roku 2016 a jej rozpočtov na roky 2017 a 2018 je znázornený v nasledovnom grafe:

Čistá finančná pozícia SR v rokoch 2004 - 2018 v mil. eur

Zdroj: MF SR

Výrazne nižšie plnenie príjmov zo všeobecného rozpočtu EÚ v roku 2018 je spôsobené predovšetkým pomalým nábehom čerpania fondov EÚ v rámci 3. programového obdobia.

2. programové obdobie

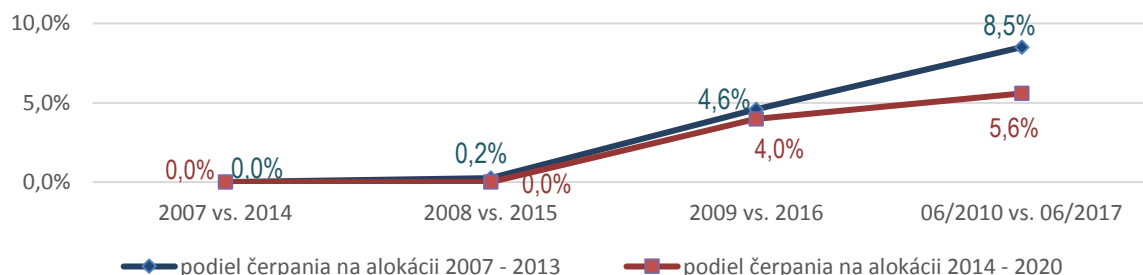
Rok 2018 bude poznamenaný procesom uzatvárania 14 OP zo strany EK, ktorý súvisí so schválením záverečnej dokumentácie zo strany EK a následným prevodom záverečných platieb. Keďže EK v roku 2017 požiadala SR o revidovanie záverečnej dokumentácie predloženej EK k 31.03.2017 za všetkých 14 OP, predpokladá sa, že do konca roka 2017 dôjde k uzavretiu len jedného OP zo strany EK, a to OP Interact II.

Vzhľadom na prebiehajúce audity orgánu auditu k záverečnej dokumentácii je predpoklad, že výška evidovaných kumulatívnych finančných opráv, ktoré k 31.03.2017 predstavovali 795 478 tis. eur (t. j. 6,8 % alokácie 2007 - 2013), ešte vzrastie.

3. programové obdobie

Čerpanie EŠIF v štvrtom roku implementácie za 11 OP (bez Programu rozvoja vidieka) k 30.09.2017 predstavuje 1 026 360,4 tis. eur, t. j. 7,37 % z pridelenej alokácie na programové obdobie 2014 - 2020 (13 920 691,7 tis. eur). V porovnaní s programovým obdobím 2007 - 2013 je zrejma o niečo pomalšia dynamika čerpania. Kým za tri a pol roka obdobia oprávnenosti bolo za 2. programové obdobie vyčerpaných 8,5 % z alokácie, v prípade 3. programového obdobia to bolo 5,6 %.

Vývoj čerpania fondov EÚ 2. a 3. programového obdobia (bez PRV) za prvých tri a pol roka obdobia oprávnenosti:

Zdroj: CKO (ÚPVII), CO (MF SR)

NKÚ SR v oblasti výdavkov za štrukturálne operácie 3. programového obdobia na rok 2018 konštatuje, že oproti návrhu na rok 2017, ktorý bol značne nadhodnotený, došlo k zrealizovaniu odhadovaného čerpania prostriedkov v rámci OP.

Dôvodom nízkeho čerpania EŠIF je pomalý nábeh implementácie OP. Základná podmienka pre začatie čerpania prostriedkov je úspešné zavŕšenie prípravných procesov, a to počnúc od vyhlásenia výziev/vyzvaní, po vyhodnotenie predložených žiadostí o nenávratný finančný príspevok, až po podpisy zmlúv s úspešnými uchádzačmi. K 30.septembru 2017 bolo za 12 OP vyhlásených celkom 283 výziev/vyzvaní v objeme predstavujúcom 73,9 % podiel na alokácii 2014 - 2020, pričom podiel kontrahovania na alokácii 2014 - 2020 predstavoval 31,44 %, čo je len takmer jedna tretina za 4 roky obdobia oprávnenosti.

Koniec roka 2017 sa vyznačuje potrebou splnenia prvého finančného míľnika, spočívajúceho v potrebe vyčerpať prostriedky alokované na prvý ročný záväzok za rok 2014 v zmysle pravidla n+3. Na základe čerpania evidovaného k 30.septembru 2017 to znamená potrebu za zostávajúce tri mesiace roku 2017 vyčerpať ešte oprávnené výdavky v sume 181 555,4 tis. eur. Keďže ide o značný objem prostriedkov, vzhľadom na aktuálnu dynamiku čerpania EŠIF, nie je predpoklad, že do konca roku 2017 budú prostriedky vyčerpané v plnom rozsahu a hrozí riziko prepadu časti finančných prostriedkov. Ako najrizikovejší z pohľadu objemu prostriedkov sa javí OP Výskum a inovácie, za ktorý je potrebné za účelom vyhnutia sa prepadu časti alokácie do konca roku 2017 ešte vyčerpať oprávnené výdavky v sume 66 094,4 tis. eur, čo je viac ako jeden a pol násobok doteraz vyčerpanej sumy. Problém s dočerpaním potrebnej sumy prehĺbuje situácia s pozastavením preplácania výdavkov zo strany EK za štyri výzvy zamerané na dlhodobý strategický výskum a vývoj a na podporu výskumno-vývojových centier v objeme viac ako 600 mil. eur, ktorým EK pohrozila v dôsledku medializovaných informácií k výberu projektov. Aktuálne sú v procese finalizácie kontroly realizované zo strany riadiaceho orgánu MŠVVŠ SR ako aj NKÚ SR, ktorý od 3.júla.2017 realizuje kontrolu výziev nielen v oblasti priemyselných výskumno-vývojových centier a dlhodobého strategického výskumu na Výskumnej agentúre, ale aj na MŠVVŠ SR v prípade vyzvaní v oblasti horizontálnej IKT podpory a informačného systému výskumu a vývoja. V prípade zistení pochybení na výzvach vyhlásených sprostredkovateľským orgánom (Výskumná agentúra), bude potrebné prijať relevantné opatrenia, ktoré následne po posúdení a odsúhlasení zo strany EK budú smerovať k obnoveniu schvaľovania výdavkov. MŠVVŠ SR už verejne avizovalo prepád prostriedkov ku koncu roka 2017 v objeme maximálne 32 mil. eur.

Rok 2017 bol poznamenaný aj pokračujúcim prerušením platieb prioritnej osi 7 „Informačná spoločnosť“ v rámci OP Integrovaná infraštruktúra, za ktorú nie je možné od augusta 2016 na EK deklarovať výdavky, čo vytvára výpadok príjmov z rozpočtu EÚ. K 30.septembru 2017 objem takto schválených výdavkov na národnej úrovni, ktoré nie je možné deklarovať EK, predstavuje 58 922,98 tis. eur.

S nízkym čerpaním je spojené riziko neplnenia čiastkových cieľov výkonnostného rámca ku koncu roka 2018, stanovených na prioritné osi operačných programov (okrem prioritných osí technická pomoc). V prípade neplnenia čiastkových cieľov v požadovanej miere dôjde k prerozdeleniu zostávajúcej výšky 6 % výkonnostnej rezervy z nedostatočne výkonných prioritných osí programov do efektívnych prioritných osí v rámci OP, resp. na iné OP, v rámci ktorých boli dosiahnuté čiastkové ciele. Vyňatých 6 % z alokácie operačných programov⁶ EK prideli až po preskúmaní výkonnosti OP na základe plnenia čiastkových cieľov na jednotlivé prioritné osi k 31.12.2018, ktoré jednotlivé rezorty zdokumentujú v roku 2019 v rámci výročnej správy o vykonávaní OP. Je preto zrejmé, že v 3. programovom období je potrebné vyvíjať väčšie úsilie a zabezpečiť dynamické priebežné napĺňanie ukazovateľov výkonnostného rámca, keďže od výsledkov dosiahnutých ku koncu roka 2018 závisí, akú časť z balíka potenciálnych finančných zdrojov zahrnutých v rámci 6 % výkonnostnej rezervy v objeme celkom 811 255 tis. eur (bez Programu rozvoja vidieka) EK prerozdelí na financovanie iných prioritných osí alebo programov. S uvedeným je spojené potenciálne riziko dodatočnej potreby finančného krytia zazmluvnených projektov zo ŠR SR.

EK každoročne od roku 2016 až do roku 2023 prevádza SR za každý účtovný rok ročné zálohy za účelom vytvorenia zásoby prostriedkov na vykrytie dočasného nedostatku príjmov z EK za deklarované výdavky v žiadostiach o platbu na EK, za ktoré prevádza 90 % prostriedkov, pričom zvyšných 10 % zadrží a vyplatí ich

⁶ Výkonnostná rezerva sa týka 8 operačných programov: OP Kvalita životného prostredia, OP Výskum a inovácie, Program rozvoja vidieka, Integrovaný regionálny OP, OP Ľudské zdroje, OP Efektívna verejná správa, OP Integrovaná infraštruktúra a OP Rybné hospodárstvo.

s časovým posunom až po schválení účtov za konkrétny účtovný rok, t. j. nasledujúci rok po skončení účtovného roka. Aby sa SR vyhla vracaniu časti prostriedkov z prijatých ročných záloh, je potrebné v rámci účtovných rokov (t. j. v období od 01.07. do 30.06. nasledujúceho finančného roka) deklarovať na EK objem výdavkov, za ktoré by suma zadržaných 10 % bola rovná alebo vyššia ako výška prijatej ročnej zálohy. Objem deklarovaných oprávnených výdavkov na EK za účtovný rok by mal teda predstavovať minimálne desaťnásobok prijatej ročnej zálohy. V roku 2017 boli z EK pridelené ročné zálohy za 3. účtovný rok v miere 2,625 % z upravenej alokácie 2014 - 2020⁷, čo predstavuje 345 821,22 tis. eur⁸. Podľa údajov čerpania predložených certifikačným orgánom, za 3. účtovný rok boli na EK deklarované výdavky v objeme 578 688,97 tis. eur. Za účelom absorbovania celej výšky ročnej zálohy bolo v rámci účtovného roka potrebné deklarovať na EK oprávnené výdavky ešte v objeme 2 879 523,3 tis. eur. Z uvedeného je zrejmé, že v rámci 3. účtovného roka nedošlo k absorbovaniu značnej časti ročnej zálohy a v roku 2018 bude potrebné EK vrátiť viac ako 83 % jej nezúčtovanej časti.

Aktuálne prebieha 4. účtovný rok (od 01.07.2017 do 30.06.2018⁹), pričom k 30.09.2017 boli zatiaľ na EK deklarované výdavky v objeme 308 163,9 tis. eur. NKÚ SR upozorňuje, že je potrebné zdynamizovať čerpanie na národnej úrovni, aby čo najvyšší objem oprávnených výdavkov bol predložený na EK v rámci účtovného roka za účelom absorbovania čo najvyššieho objemu príslušnej ročnej zálohy.

Rok 2017 bol poznamenaný znížením pridelených zdrojov EÚ zo strany EK na politiku súdržnosti na roky 2014 - 2020 v celkovom objeme 68,8 mil. eur (0,49 % z alokácie 2014 - 2020) z dôvodu pozitívnejšieho vývoja HDP oproti odhadom jeho rastu. Predmetná úprava alokácie sa dotkla troch OP EŠIF: OP Výskum a inovácie v objeme 35 744,1 tis. eur, OP Integrovaná infraštruktúra 17 434,8 tis. eur a Integrovaného regionálneho OP v objeme prostriedkov 15 656,3 tis. eur. Ide o definitívne odobratie časti prostriedkov EÚ alokovaných v rámci ročných záväzkov 2017 až 2020, ktoré mohla SR čerpať v rámci oprávneného obdobia.

NKÚ SR v súčasnosti vykonáva kontrolnú akciu „Realizácie výziev a vyzvaní v programovom období 2014 – 2020 II.“, ktorej predmetom je overenie súladu postupov riadiacich a sprostredkovateľských orgánov v oblasti vyhlásenia výziev a vyzvaní, kontroly formálnej správnosti dokumentov a procesu odborného hodnotenia Žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

Medzi kontrolované subjekty patria MV SR (OP Ľudské zdroje), Slovenská inovačná a energetická agentúra (OP Kvalita životného prostredia), MŠVVŠ SR a Výskumná agentúra (OP Výskum a inovácie) a MPRV SR (Integrovaný regionálny OP). V rámci realizovanej kontroly na MV SR NKÚ SR predložil kontrolovanému subjektu odporúčania pre zlepšenie nastavenia procesu schvaľovania a odborného hodnotenia. V Slovenskej inovačnej a energetickej agentúre NKÚ SR zaznamenal zistenia v procese odborného hodnotenia.

NKÚ SR na základe vykonaných kontrol v rokoch 2016 - 2017 poukazuje na nedostatky v oblasti zavedených vnútorných kontrolných mechanizmov, ktoré súvisia s nedostatočným systémom monitorovania a hodnotenia dosahovania cieľov a indikátorov projektov, plnenie ktorých považuje za kľúčové a to najmä v súvislosti s potrebou plnenia cieľov a zámerov ukazovateľov, stanovených na úrovni prioritných osí operačných programov v rámci výkonnostného rámca. V prípade, že v rámci priority sa výrazne nedosiahli čiastkové ciele stanovené vo výkonnostnom rámci a ak členský štát neprijal potrebné nápravné opatrenia, môže to viesť k pozastaveniu platieb na program zo strany EK, alebo na konci programového obdobia k uplatneniu finančných opráv.

5 Stanovisko k návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018

Návrh súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018 je vypracovaný v metodike ESA 2010 v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákonom o rozpočtových pravidlách

⁷ Ide o alokáciu 2014 - 2020 zníženú o 6% výkonnostnú rezervu.

⁸ Keďže v rámci prevodu ročných záloh za 3. účtovný rok z EK bolo zohľadnené vrátenie nevyčerpaných ročných záloh za 2. účtovný rok v objeme 263 482,84 tis. eur, skutočný objem prevedených finančných prostriedkov z EK predstavoval 82 338,39 tis. eur.

⁹ V zmysle národnej legislatívy obdobie účtovného roka je stanovené od 01.04. do 31.03. nasledujúceho finančného roka. V prípade 4. účtovného roka ide o obdobie 01.04.2017 – 31.03.2018.

územnej samosprávy, zákonom o rozpočtovej zodpovednosti a príručkou MF SR na zostavenie návrhu RVS na roky 2018 až 2020 č. MF/009405/2017-411.

Príjmová a výdavková časť návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018, vrátane jednotlivých rozpočtov je zostavená v súlade s Opatrením MF SR č. MF 010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v platnom znení.

5.1 Stanovisko k rozpočtovému rámcu návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018

Návrh RVS na roky 2018 až 2020 je zostavený za subjekty verejnej správy, ktorými podľa § 3 ods. 1 a 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy sú právnické osoby zapísané v registri organizácií vedenom ŠÚ SR a zaradené vo verejnej správe v súlade s metodikou ESA 2010, a to:

- v ústrednej správe,
- v územnej samospráve,
- vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia.

V ústrednej správe sa vykazujú štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie, štátne účelové fondy, verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané a zaradené v registri vedenom ŠÚ SR.

V územnej samospráve sa vykazujú obce, dopravné podniky, VÚC a rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené obcami a VÚC.

Vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia sa vykazuje Sociálna poisťovňa a zdravotné poisťovne.

Súčasťou sektora verejnej správy sú aj dopravné podniky v zakladateľskej pôsobnosti miest Bratislava, Košice, Prešov a Žilina, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Porovnanie bilančného zostatku ostatných subjektov verejnej správy na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v mil. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Ostatné subjekty RVS spolu	471,7	638,8	812,9	174,1	126,8
Obce	348,3	123,5	170,1	46,6	137,7
Dopravné podniky miest Bratislava, Žilina, Košice, Prešov	14,7	3,4	9,3	5,9	273,5
Vyššie územné celky	84,3	109,9	90,1	-19,8	82
Sociálna poisťovňa	-180,4	36,9	40,9	4,0	110,8
Verejné zdravotné poistenie	-72,7	14,6	130,0	115,4	890,4
Národný jadrový fond	102,2	94	122,5	28,5	130,3
MH Manažment, a. s.	-46,9	-4,0	-4,0	0,0	100
Environmentálny fond	41	113,5	130,0	16,5	114,5
Štátny fond rozvoja bývania	44,8	48,1	45,3	-2,8	94,1
Úrad pre dohľad nad ZS	1,4	0,9	0,2	-0,7	22,2
Slovenský pozemkový fond	0,1	-0,9	8,4	9,3	933,3
Slovenská konsolidačná, a. s.	0,0	1,5	0,0	-1,5	0
Verejné vysoké školy	42,4	0,2	0,2	0,0	100,0
Rozhlas a televízia Slovenska	3,4	0,2	0,1	-0,1	50,0
TASR	0,2	0,1	0,0	-0,1	0
Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-100,0

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Názov ukazovateľa (v mil. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Audiovizuálny fond	-0,9	-0,2	0,0	0,2	200,0
Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť	0,1	-0,1	-0,1	0,0	100,0
Železnice SR	46,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Železničná spoločnosť SR	-14,6	-4,3	-6,7	-2,4	44,2
Národná diaľničná spoločnosť, a.s.	98,4	53,0	37,0	-16,0	69,8
Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov	5,7	62,7	71,1	8,4	113,4
Fond na podporu vzdelávania	0,4	0,2	0,2	0,0	100,0
Fond na podporu umenia	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Eximbanka SR	9,4	0,1	0,1	0,0	100,0
Recyklačný fond	-38,6	-2,2	-	-	-
Zdravotnícke zariadenia	-73,2	-1,2	-16,6	-15,4	7,2
MH Invest, s.r.o.	10,4	0,0	-0,2	-0,2	0,0
Príspevkové organizácie a iné spolu	43,6	-11,1	-9,2	1,9	117,2
JAVYS a.s.	11,8	0,0	-5,0	-5,0	0
MH Invest II, s.r.o.	-10,3	0,0	-0,7	-0,7	0
Fond na podporu kultúry národnostných menšín	0,0	0,0	0,0	0	0

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

V návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018 sa bilančný zostatok medziročne zvyšuje o 174,1 mil. eur.

V rozpočtovanom prebytkovom hospodarení súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 sa v roku 2018 najvýznamnejšie premietnu bilančné zostatky obcí na úrovni 170,1 mil. eur, Environmentálneho fondu na úrovni 130 mil. eur, verejného zdravotného poistenia na úrovni 130 mil. eur, Národného jadrového fondu na úrovni 122,5 mil. eur, vyšších územných celkov na úrovni 90,1 mil. eur a Agentúry pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov na úrovni 71,1 mil. eur.

Negatívne sa v hospodarení súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 premietnu predovšetkým schodkové hospodárenia zdravotníckych zariadení na úrovni -16,6 mil. eur, príspevkových organizácií v pôsobnosti štátu, obcí a VÚC na úrovni -9,2 mil. eur, Železničnej spoločnosti SR na úrovni -6,7 mil. eur a JAVYS, a. s. úrovni -5 mil. eur.

Subjekty verejnej správy do návrhov svojich rozpočtov podľa NKÚ SR zapracovali svoje požiadavky na ŠR v súlade s návrhom RVS na roky 2018 až 2020. Z týchto dôvodov NKÚ SR nemá zásadné pripomienky k výdavkovej stránke súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2018, ktorá by mala pokryť činnosť týchto subjektov.

Príjmy súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na hotovostnej báze sa majú v roku 2018 medziročne zvýšiť o 843 mil. eur na úroveň 29 568 mil. eur.

Najvýznamnejší podiel na celkových príjmoch v roku 2018 majú mať príjmy Sociálnej poisťovne na úrovni 8 512,2 mil. eur, verejného zdravotného poistenia na úrovni 5 024,1 mil. eur, obcí na úrovni 4 596,9 mil. eur, Národného jadrového fondu na úrovni 1 710,7 mil. eur, zdravotníckych zariadení na úrovni 1 700,3 mil. eur, a vyšších územných celkov na úrovni 1 593,1 mil. eur.

Výdavky súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na hotovostnej báze sa majú v roku 2018 medziročne zvýšiť o 456 359 mil. eur na úroveň 25 133 mil. eur.

5.2 Stanovisko k súhrnnému rozpočtu obcí a vyšších územných celkov na rok 2018

Návrh súhrnného rozpočtu obcí a VÚC na rok 2018 je regulovaný zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Rozpočty územnej samosprávy podľa týchto zákonov tvoria rozpočty obcí a VÚC.

Na účely zostavenia návrhu RVS na rok 2018 bol MF SR vypracovaný súhrnný návrh rozpočtov za obce a VÚC, ktorý je len indikatívny. Obce a vyššie územné celky zostavujú svoje rozpočty v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, pri postupe predkladania a schvaľovania rozpočtu obce sa riadia zákonom o obecnom zriadení a VÚC zákonom o samospráve vyšších územných celkov. Zostavovanie rozpočtu obce a rozpočtu VÚC vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schváleného rozpočtu verejnej správy.

Systém financovania územnej samosprávy je postavený na pevne daných kritériách, podľa ktorých sa podiel na dani z príjmu fyzických osôb prerozdeľuje medzi jednotlivé subjekty územnej samosprávy a stáva sa ich vlastným príjmom. Ďalšiu významnú časť príjmov získavajú územné samosprávy z miestnych daní, o výške ktorých majú právomoc rozhodovať. Celkovo sa tak zvyšuje zodpovednosť územnej samosprávy za správu a rozvoj, pričom sa kladie dôraz na zvyšovanie efektívnosti využitia zdrojov v mieste ich vzniku a obmedzenie prerozdeľovacích procesov.

Rozdeľovanie výnosu dane z príjmov fyzických osôb do rozpočtov obcí a VÚC upravuje nariadenie vlády SR o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a zákon o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, ktorý s účinnosťou od 1. januára 2016 upravuje percentuálny podiel pre obce na 70 % a pre VÚC na 30 %.

Finančné prostriedky z výnosu dane z príjmov fyzických osôb sú rozdeľované jednotlivým subjektom územnej samosprávy na mesačnej báze podľa premenlivých veličín na základe štatistických údajov, čo vylučuje subjektívnosť pri rozhodovaní a súčasne eliminuje prípadné politické vplyvy.

Tieto kritériá a váhy zohľadňujú samosprávne kompetencie v školstve, sociálnom zabezpečení a doprave, ktoré prešli zo štátu do ich samosprávnej pôsobnosti. Zároveň rešpektujú požiadavky na nevyhnutú stabilitu systému delenia výnosu dane z príjmov fyzických osôb podľa počtu obyvateľov bez rozdelenia do štatisticky sledovaných vekových skupín a riešia nevyhnutnosť zabezpečiť zvýšený prísun finančných prostriedkov nadväzne na rozsah poskytovaných služieb v centrách osídlenia.

V rozpočtovaní výdavkov súhrnného rozpočtu obcí a VÚC na rok 2018 sa vychádzalo z Programu stability SR na roky 2017 až 2020, pričom sa zohľadňovali špecifiká obcí a VÚC a ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Porovnanie bilančného zostatku obcí a VÚC na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy obcí a VÚC spolu	5 775 284	5 667 725	6 190 026	522 301	109
Výdavky obcí a VÚC spolu	5 271 446	5 245 307	5 720 798	475 491	109
Celkový prebytok obcí a VÚC spolu	503 838	422 418	469 228	46 810	111
vylúčenie finančných operácií	-113 355	-189 000	-209 000	-20 000	90
zahnutie časového rozlíšenia a ostatné úpravy	42 099	0	0	0	0
Prebytok(+)/schodok (-) obcí a VÚC spolu (ESA 2010)	432 582	233 418	260 228	26 810	111

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Podľa NKÚ SR príde v roku 2018 k medziročnému zlepšeniu bilančného zostatku obcí a VÚC na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 o 26 810 tis. eur na úroveň 260 228 tis. eur.

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Novela zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, účinná od 1. augusta 2015, spresnila spôsob ukladania pokút za prekročenie dlhu 60 %, ktorá sa uloží vo výške 5 % z medziročného zvýšenia podielu dlhu obce alebo VÚC na skutočných bežných príjmoch predchádzajúceho rozpočtového roka.

5.2.1 Stanovisko k návrhu rozpočtu obcí na rok 2018

Návrh súhrnného rozpočtu obcí na rok 2018 je zostavený indikatívne vzhľadom na ich zákonnú samostatnosť finančného hospodárenia.

Finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí sú realizované predovšetkým prostredníctvom podielu na dani z príjmov fyzických osôb na zabezpečenie financovania samosprávnych kompetencií a prostredníctvom dotácií na zabezpečenie financovania kompetencie preneseného výkonu štátnej správy a ďalších úloh spojených nielen s regionálnym rozvojom, ochranou životného prostredia, ale aj s realizáciou projektov financovaných z prostriedkov EÚ.

Porovnanie bilančného zostatku obcí na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy obcí spolu	4 388 948	4 211 897	4 596 970	385 073	109
Výdavky obcí spolu	4 028 692	3 948 382	4 306 835	358 453	109
Celkový prebytok obcí spolu	360 256	263 515	290 135	26 620	110
<i>vylúčenie finančných operácií</i>	-51 069	-140 000	-120 000	20 000	114
<i>zahnutie časového rozlíšenia a ostatné úpravy</i>	39 087	0	0	0	0
Prebytok (+) / schodok (-) obcí spolu (ESA 2010)	348 274	123 515	170 135	46 620	138

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Na rok 2018 sa odhaduje na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 prebytkové hospodárenie obcí na úrovni 170 135 tis. eur, čo v porovnaní s rokom 2017 predstavuje zlepšenie hospodárenia o 46 620 tis. eur.

Porovnanie návrhu rozpočtu príjmov obcí na hotovostnej báze v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy obcí spolu	4 388 948	4 211 897	4 596 970	385 073	109
<i>z toho:</i>					
• daňové príjmy	2 191 840	2 298 187	2 496 978	198 791	109
• nedaňové príjmy	594 311	610 000	600 000	-10 000	98
• granty a transfery	1 285 847	963 710	1 159 992	196 282	120
• finančné operácie	316 950	340 000	340 000	0	100
<i>z toho:</i>					
– zo splátok tuzemských úverov, pôžičiek s z predaja majetkových účastí	16 475	10 000	10 000	0	100
– zostatok prostriedkov z predch. rokov a prevod prostriedkov z peňažných fondov	168 566	150 000	150 000	0	100
– prijaté úvery	131 909	180 000	180 000	0	100

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Celkové príjmy obcí na hotovostnej báze sa v roku 2018 majú medziročne zvýšiť o 385 073 tis. eur na úroveň 4 596 970 tis. eur. Stav zostatku prostriedkov z predchádzajúcich rokov a prevodu z peňažných fondov zostáva na úrovni predchádzajúceho roka.

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Vo zvýšení rozpočtovania celkových príjmov sa má podľa NKÚ SR najvýznamnejšie prejavíť medziročné zvýšenie daňových príjmov o 198 791 tis. eur (predovšetkým nárast prevodu DPFO) na úroveň 2 496 978 tis. eur ako aj medziročné zvýšenie grantov a transferov o 196 282 tis. eur na úroveň 1 159 992 tis. eur.

Transfery zo ŠR do rozpočtov obcí sa v roku 2018 očakávajú v celkovej sume 1 104 735 tis. eur, a to z týchto kapitol:

- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR v sume 575,5 tis. eur, čo predstavuje medziročný pokles o 13 956,5 tis. eur, v čom sa premieňa nižšie financovanie projektov zo štrukturálnych fondov vrátane spolufinancovania z OP Vzdelávanie a OP Ľudské zdroje;
- Ministerstva vnútra SR v sume 828 612 tis. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 39 823 tis. eur, v čom sa premieňa rozpočtovanie na činnosť matričných úradov, hlásenie pobytu občanov a register obyvateľov SR, na voľby, na financovanie regionálneho školstva, na činnosti na úseku ochrany prírody, ovzdušia, vôd a protipovodňovej ochrany, na register adries podľa zákona č. 125/2015 Z. z. o registri adries;
- Ministerstva dopravy a výstavby SR v sume 8 114 tis. eur, čo predstavuje medziročný pokles o 500 tis. eur, v čom sa premieňa financovanie preneseného výkonu štátnej správy v oblasti pozemných komunikácií – špeciálnych stavebných úradov a na úseku stavebného poriadku a bývania. Ostatné prostriedky sú určené na podporu územného rozvoja miest a obcí v sume 610 tis. eur;
- Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR v sume 98 589 tis. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 42 949 tis. eur, v čom sa premieňajú financie poskytované obciam, najmä na výkon osobitného príjemcu, výdavky na stravu a na školské potreby pre deti v hmotnej núdzi a na financovanie zariadení sociálnych služieb;
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v sume 158 746 tis. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 136 563 tis. eur, v čom sa premieňa rozpočtovanie SR a EÚ v oblasti podpory regionálneho rozvoja miest a obcí a na financovanie programov európskej cezhraničnej spolupráce;
- Ministerstva hospodárstva SR v sume 5 000 tis. eur na podporu regionálneho rozvoja;
- Všeobecnej pokladničnej správy v sume 5 100 tis. eur, čo predstavuje úroveň predchádzajúceho roka, v čom sa premieňa rozpočtovanie financovania individuálnych potrieb obcí, záchrany a obnovy kultúrnych pamiatok.

Rozpočtovanie nedaňových príjmov na rok 2018 klesá oproti roku 2017 o 10 000 tis. eur na úroveň 600 000 eur.

Podľa NKÚ SR predpokladom úspešného fungovania obcí je primeraná miera sebestačnosti. Tá závisí nielen od vlastných rozpočtov obcí, ale aj od samotného návrhu RVS na príslušný rozpočtový rok, nakoľko čím je zložitejšia štruktúra verejnej správy, tým je dôležitejšie správne stanovenie daňového určenia a optimalizácia finančných vzťahov medzi príslušnými rozpočtami verejnej správy.

Porovnanie návrhu rozpočtu výdavkov obcí na hotovostnej báze v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Výdavky obcí spolu	4 028 692	3 948 382	4 306 835	358 453	109
z toho:					
– bežné výdavky	3 297 431	3 248 428	3 519 963	271 535	108
– mzdy a odvody	1 683 060	1 778 313	1 871 684	93 371	105
– tovary a služby	1 154 371	995 900	1 164 282	168 382	117
– bežné transfery	440 082	450 015	459 475	9 460	102
– splácanie úrokov	19 918	24 200	24 522	322	101
– kapitálové výdavky	465 380	499 954	566 872	66 918	113
– finančné operácie	265 881	200 000	220 000	20 000	110
z toho:					
– úvery a účasť na majetku	17 066	20 000	20 000	0	100

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
– splácanie istiny	248 815	180 000	200 000	20 000	111

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

NKÚ SR nemá zásadné pripomienky k orientačnému rozpočtu výdavkov obcí na rok 2018 a pozitívne hodnotí pokračujúcu snahu o ich šetrenie, pričom berie na zreteľ spolufinancovanie prostriedkov EÚ s dopadom na zníženie rozpočtovania kapitálových výdavkov, ako aj obmedzenie čerpania návratných finančných zdrojov s dopadom na zníženie rozpočtovania splácania istiny. NKÚ SR identifikoval riziko v dodržaní navrhovaného prebytku v metodike ESA 2010 na rok 2018, vychádzajúc zo situácie z roku 2016, keď rozdiel v prebytku medzi skutočnosťou a návrhom rozpočtu, resp. očakávanou skutočnosťou, bol vyšší o 238 392 tis. eur, resp. o 251 959 tis. eur, čo neočakávane ovplyvnilo výsledok v celom rozpočte verejnej správy.

Rizikom je aj zadlženosť najmä malých obcí s nízkym rozpočtom a/alebo malým objemom majetku. Tieto obce majú nízku príležitosť získať úver, resp. prijatý úver splácať v porovnaní s veľkými obcami, mestami a samosprávnymi krajinami, preto bez podpory z externých zdrojov financovania (dotácie a príspevky zo štátneho rozpočtu a fondov EÚ) nie sú schopné obnovovať a modernizovať svoj nehnuteľný majetok.

Pokuta za prekročenie celkového dlhu obce môže vo vzťahu k rozpočtu obce predstavovať riziko. NKÚ SR však pozitívne hodnotí nízky počet obcí (7 obcí za rok 2015), ktorým bolo vydané právoplatné rozhodnutie o uložení pokuty. Riziko administratívneho charakteru vzniká skôr pri vykazovaní dlhu, keď MF SR identifikuje mnoho obcí s dlhom nad 60 % (140 obcí v roku 2015), no väčšinou ide iba o nesprávne podaný výkaz zo strany obce. V oblasti výkazníctva obcí a predovšetkým aj dôslednejšej kontroly zo strany hlavných kontrolórov existuje podľa NKÚ SR priestor na zlepšenie.

NKÚ SR ukončil v roku 2017 kontrolu zameranú na e-Government a informačné systémy obcí a miest, ktorej cieľom bolo posúdenie ich pripravenosti na poskytovanie služby e-Governmentu, ako aj posúdenie efektívnosti vynaložených finančných prostriedkov na zabezpečenie týchto služieb. V samosprávach boli okrem iného preverované aj ich povinnosti v oblasti vytvárania, prevádzkovania, využívania, rozvoja a bezpečnosti informačných systémov. Kľúčová oblasť, na ktorú sa NKÚ SR pri kontrole zamerail, bolo vyhodnotenie indikátorov výkonnosti e-Governmentu obcí a miest. Výsledky kontroly ukázali, že väčšie samosprávy dosahovali lepšie výsledky najmä z dôvodu lepšieho financovania. Takmer tretina kontrolovaných samospráv nebola k zákonom stanovenému termínu pripravená a dve tretiny nemali zabezpečenú autorizáciu elektronických dokumentov.

NKÚ SR na základe skúseností a poznatkov získaných pri výkone kontrol v samospráve konštatuje, že existuje jednoznačná závislosť medzi veľkosťou obce a efektívnosťou a účinnosťou vykonávania nielen prenesených kompetencií. Nedostatok finančných prostriedkov je možné zabezpečiť prostredníctvom systémového prístupu k vytváraniu sídiel spoločných obecných úradov s využitím skúseností a poznatkov z fungovania spoločných obecných úradov na dobrovoľnom základe.

5.2.2 Stanovisko k návrhu rozpočtu vyšších územných celkov na rok 2018

VÚC zabezpečujú financovanie samosprávnych kompetencií predovšetkým z daňových príjmov. Prostredníctvom dotácií z príslušných kapitol ŠR sa financujú kompetencie preneseného výkonu štátnej správy na úseku školstva a úlohy spojené s regionálnym rozvojom, ochranou životného prostredia, ako aj realizácia projektov spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu EÚ.

Porovnanie bilančného zostatku VÚC na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy VÚC spolu	1 386 336	1 455 828	1 593 056	137 228	109

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Výdavky VÚC spolu	1 242 754	1 296 925	1 413 963	117 038	109
Celkový prebytok VÚC spolu	143 582	158 903	179 093	20 190	113
vylúčenie finančných operácií	-62 286	-49 000	-89 000	-40 000	55
zahnutie časového rozlíšenia a ostatné úpravy	3 012	0	0	0	0
Prebytok (+) / schodok (-) VÚC spolu (ESA 2010)	84 308	109 903	90 093	-19 810	82

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Bilančný zostatok VÚC na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 sa má v roku 2018 medziročne zhoršiť o 19 810 tis. eur oproti rozpočtu na rok 2017 na úroveň 90 093 tis. eur.

Porovnanie návrhu rozpočtu príjmov VÚC na hotovostnej báze v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy VÚC spolu	1 386 336	1 455 828	1 593 056	137 228	109
z toho:					
– daňové príjmy	716 364	756 166	824 379	68 213	109
– nedaňové príjmy	105 455	130 000	110 000	-20 000	85
– granty a transfery	458 483	484 662	533 677	49 015	110
– finančné operácie	106 034	85 000	125 000	40 000	147
z toho:					
– zo splátok tuzemských úverov, pôžičiek s z predaja majetkových účastí	1 293	0	0	0	0
– zostatok prostriedkov z predch. rokov a prevod prostriedkov z peňažných fondov	84 275	50 000	90 000	40 000	180
– prijaté úvery	20 466	35 000	35 000	0	100

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Celkové príjmy VÚC na hotovostnej báze sa v roku 2018 majú medziročne zvýšiť o 137 228 tis. eur na úroveň 1 593 056 tis. eur, z toho najvýznamnejší podiel tvoria daňové príjmy (konkrétne prevod DPFO), ktoré sa majú medziročne zvýšiť o 68 213 tis. eur na úroveň 824 379 tis. eur a granty a transfery, ktoré sa majú medziročne zvýšiť o 49 015 tis. eur na úroveň 533 677 tis. eur.

Transfery zo ŠR do rozpočtov VÚC sa očakávajú vo výške 529 474 tis. eur z týchto kapitol:

- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR v sume 480 322 tis. eur, čo predstavuje medziročný pokles o 22 tis. eur, v čom sa premieňa financovanie preneseného výkonu štátnej správy na úseku stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC a financovanie aktivít regionálneho školstva a na riešenie havarijných stavov škôl;
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v sume 49 152 tis. eur, v čom sa premieňa financovanie spoločných projektov SR a EÚ v oblasti podpory regionálneho rozvoja a na financovanie programov európskej cezhraničnej spolupráce;
- Fondu na podporu umenia v sume 3 971 tis. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 1 368 tis. eur;
- Fondu na podporu kultúry národnostných menšín v sume 231 tis. eur.

V tomto očakávanom pozitívnom vývoji na rok 2018 sa premieňa medziročné zvýšenie daňových príjmov o 68 213 tis. eur na úroveň 824 379 tis. eur, grantov a transferov o 49 015 tis. eur na úroveň 533 677 tis. eur a finančných operácií o 40 000 tis. eur na úroveň 125 000 tis. eur.

Celkové výdavky VÚC sa v roku 2018 majú medziročne zvýšiť o 117 038 tis. eur na úroveň 1 413 963 tis. eur.

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Porovnanie návrhu rozpočtu výdavkov VÚC na hotovostnej báze v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Výdavky VÚC spolu	1 242 754	1 296 925	1 413 963	117 038	109
<i>z toho:</i>					
– bežné výdavky	1 094 684	1 205 544	1 283 757	78 213	106
– mzdy a odvody	407 836	476 432	514 706	38 274	108
– tovary a služby	229 382	250 610	280 369	29 759	112
– bežné transfery	453 174	471 502	481 682	10 181	102
– splácanie úrokov	4 292	7 000	7 000	0	100
– kapitálové výdavky	104 322	55 381	94 206	38 825	170
– finančné operácie	43 748	36 000	36 000	0	100
<i>z toho:</i>					
– úvery a účasť na majetku	5 036	1 000	1 000	0	100
– splácanie istiny	38 712	35 000	35 000	0	100

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

NKÚ SR nemá zásadné pripomienky k orientačnému rozpočtu výdavkov VÚC na hotovostnej báze na rok 2018 a pozitívne hodnotí pokračujúcu snahu o ich šetrenie, pričom berie na zreteľ spolufinancovanie prostriedkov EÚ s dopadom na zníženie rozpočtovania kapitálových výdavkov.

NKÚ SR však zároveň pripomína, že VÚC rovnako ako obce môžu, ale nemusia podľa tohto indikatívneho rozpočtu zostavovať a následne zastupiteľstvá VÚC schvaľovať svoje vlastné rozpočty na rok 2018, s čím je spojená tak ako každý rok určitá neistota. Avšak oproti predchádzajúcim rokom prípadné riziká sú do značnej miery eliminované prijatím posledných noviel zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v roku 2013 a 2015.

Podľa NKÚ SR samotné obce a VÚC vidia najväčšie riziká pri zostavovaní rozpočtu najmä v nenaplnení prognózovaných daňových príjmov, vo vývoji makroekonomických ukazovateľov, v častých zmenách a novelizáciách legislatívnych noriem, ktoré majú priamy dopad na výdavky rozpočtu obcí a VÚC. Ďalším rizikom sú projekty financované, najmä refundované zo ŠR a fondov EÚ. Toto riziko môže ovplyvniť príjmovú i výdavkovú časť rozpočtu z dôvodu nezrefundovania rozpočtovaných príjmov za projekty, a to z dôvodu kedy VÚC pred predložením žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku musí mať vypracované projektové dokumentácie, avšak projekt nemusí byť schválený.

NKÚ SR vypracoval štúdiu zameranú na cestné objekty na cestách II. a III. triedy. Podľa predbežných výsledkov sa ukazuje, že množstvo prostriedkov použitých na výstavbu, opravu a údržbu mostných objektov na cestách II. a III. triedy nebolo v období rokov 2013 – 2016 dostatočné. V sledovanom období sa do výstavby a rekonštrukcií mostov na cestách II. a III. triedy investovalo 15 141 tis. eur, čo predstavovalo len 3,06 % z celkových výdavkov na cesty II. a III. triedy (vrátane mostov). Táto oblasť dopravy nie je dostatočne zahrnutá ani v strategických materiáloch SR a tiež je problematická procesná oblasť zahŕňajúca diagnostiku mostov. Na základe analýzy identifikoval NKÚ SR riziko v nedostatočnom alokovaní výdavkov na rekonštrukcie mostov zo strany VÚC, čo má za následok ich neustále sa zhoršujúci stavebnotechnický stav. Zanedbávaním pravidelnej údržby mostov vznikajú havarijné stavy, ktoré si následne vyžadujú vyššie výdavky a časovo náročnejšie opravy.

5.3 Stanovisko k návrhu rozpočtu Sociálnej poisťovne na rok 2018

Sociálna poisťovňa je verejnoprávna inštitúcia zriadená zákonom č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov, ktorá vykonáva sociálne poistenie a starobné dôchodkové sporenie v rozsahu stanovenom osobitnými predpismi. Svoju činnosť vykonáva v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Pri výkone sociálneho poistenia je kontaktnou inštitúciou na komunikáciu medzi príslušnými inštitúciami a príjemcami dávok a medzi inštitúciami členských štátov EÚ a inštitúciami štátov, ktoré sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru.

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018

Porovnanie bilančného zostatku Sociálnej poisťovne na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy spolu	7 853 426	8 188 681	8 512 237	323 556	104
Výdavky spolu	7 324 318	7 640 731	7 989 682	348 951	105
Celková bilancia spolu	529 108	547 950	522 555	-25 395	95
vylúčenie finančných operácií	-693 834	-535 603	-505 442	30 161	106
zahnutie časového rozlíšenia a ostatné úpravy	61 942	24 542	23 760	-782	97
Prebytok (+) / schodok (-) VÚC spolu (ESA 2010)	-180 428	36 889	40 872	3 983	111

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Prebytok hospodárenia Sociálnej poisťovne na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 sa v roku 2018 rozpočtuje vo výške 40 872 tis. eur, čo v porovnaní s rokom 2017 predstavuje nárast o 3 983 tis. eur.

Odhad očakávaných príjmov Sociálnej poisťovne nadväzuje na priaznivý vývoj ekonomiky Slovenska a situáciu na trhu práce (rast HDP, pokles miery nezamestnanosti, zvyšovanie miery zamestnanosti a pod., na čo nadväzuje očakávaný rast odvodov na poistenie). Pri projekcii príjmov z poistného od ekonomicky aktívnych osôb na rok 2018 sa preto predpokladá ich nárast oproti rozpočtu roku 2017 a to až vo výške 523 867 tis. eur, čo je v súlade s očakávaným rastom odvodov na poistné.

V príjmoch sú zohľadnené aj príjmy Sociálnej poisťovne zo strany štátu v súvislosti so zmenami v oblasti sociálneho poistenia (osobe poberajúcej rodičovský príspevok, peňažný príspevok na opatrovanie a osobám vykonávajúcim osobnú asistenciu vznikne povinné dôchodkové poistenie automaticky za splnenia zákonom stanovených podmienok, štát bude platiť za tieto osoby poistné na dôchodkové poistenie), čo sa odrazilo aj v rozpočte Sociálnej poisťovne, kde sa plánujú príjmy zo strany štátu vo výške 276 110 tis. eur v roku 2018.

Granty a transfery zo ŠR ako ďalší zdroj príjmov Sociálnej poisťovne, predovšetkým na krytie deficitu účtu dôchodkového poistenia sa podľa NKÚ SR javia príliš optimistické. Je naplánované ich postupné znižovanie od 255 392 tis. eur v roku 2018, cez 117 658 tis. eur v roku 2019 po rok 2020, kedy nie sú plánované žiadne finančné prostriedky ŠR na zabezpečenie platobnej schopnosti Sociálnej poisťovne.

Výdavkovú časť rozpočtu Sociálnej poisťovne v časti výdavky poistenia, ktorá vykazuje postupne navyšovanie, ovplyvnilo zavedenie minimálnej miery valorizácie dôchodkových dávok na úrovni 2 % na obdobie rokov 2018 až 2021, zjednotenie podmienok nároku na dávku v nezamestnanosti a dĺžky podporného obdobia v nezamestnanosti pre všetkých poistencov, vznik nároku na vyrovnávací príspevok aj poistencom, ktorým bol priznaný slovenský predčasný starobný dôchodok a český starobný dôchodok, jednorazový príplatok k vianočnému príspevku k dôchodku vo výške 12,74 eur, oslobodenie dôchodcov od platenia odvodov v prípade uzatvorenia dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru do výšky 2 400 eur ročne a pod. v zmysle vládneho návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorý nadobudne platnosť a účinnosť od 1. januára 2018.

NKÚ SR pozitívne hodnotí zavedenie minimálnej miery valorizácie dôchodkov na úrovni 2 %, ktorou sa garantuje minimálna suma zvýšenia dôchodku. V roku 2018 sa táto zmena prejaví v rozpočte Sociálnej poisťovne v sume 85 040 tis. eur.

Zavedenie jednotných podmienok nároku na dávku v nezamestnanosti a dĺžky podporného obdobia v nezamestnanosti pre všetkých poistencov spôsobí navýšenie výdavkov Sociálnej poisťovne v časti výdavky poistenia v roku 2018 v sume 9 054 tis. eur.

Sociálna poisťovňa zaznamenala deficitné hospodárenie v sume 224 034 tis. eur v roku 2015 a v roku 2016 v sume 180 428 tis. eur. Avšak v roku 2017 v súlade s metodikou ESA 2010 plánuje prebytok rozpočtu v sume 27 138 tis. eur a na rok 2018 až 2020 sú plánované prebytky v sume 40 872 tis. eur, 43 176 tis. eur a v roku 2020

dokonca v sume 93 219 tis. eur. Vzhľadom zaznamenaný trend v hospodárení Sociálnej poisťovne, plánovaný prebytkový rozpočet sa javí ako príliš optimistický.

Pri zostavovaní rozpočtu Sociálnej poisťovne na ďalšie roky NKÚ SR odporúča sledovať aj predpokladaný vývoj pohľadávok na poistnom celkom a v jednotlivých fondoch, hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť výberu odvodov na poistnom, predovšetkým na výber odvodov do základného fondu starobného poistenia, na spôsob vykrytia jeho strát v súvislosti s udržateľnosťou dôchodkového systému na Slovensku vo väzbe na starnutie obyvateľstva SR, efektívnosť vymáhania pohľadávok na poistnom, tvorbu opravných položiek a odpisovanie pohľadávok a pod. Všetky tieto informácie by mali byť nevyhnutnou súčasťou predkladaného rozpočtu Sociálnej poisťovne.

NKÚ SR plánuje v roku 2018 kontrolnú akciu s názvom „Hospodárenie Sociálnej poisťovne“, ktorej cieľom je posúdiť správnosť zostavenia individuálnej účtovnej závierky Sociálnej poisťovne a hospodárenie s finančnými prostriedkami správneho fondu v súlade so schváleným rozpočtom a tiež posúdiť efektívnosť a hospodárnosť pri výbere odvodov na sociálne poistenie.

5.4 Stanovisko k návrhu rozpočtu verejného zdravotného poistenia na rok 2018

Zdravotné poistenie osôb slúži na zabezpečenie potrebnej zdravotnej liečebno-preventívnej starostlivosti, pri ťažkom zdravotnom postihnutí a prípadne osobitnej zdravotnej starostlivosti.

Návrh rozpočtu verejného zdravotného poistenia je postavený na aktuálnej septembrovej makroekonomickej, ako aj daňovo – odvodovej prognóze.

Porovnanie bilančného zostatku verejného zdravotného poistenia na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy spolu	4 698 954	4 686 609	5 024 131	337 522	107
Výdavky spolu	4 538 574	4 461 557	4 711 253	249 696	105
Celkový prebytok spolu	160 380	225 052	312 878	87 826	139
Prebytok (+) / schodok (-) spolu (ESA 2010)	-72 699	14 566	130 031	115 465	893

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Bilančný zostatok hospodárenia verejného zdravotného poistenia na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 je na rok 2018 rozpočtovaný ako prebytkový na úrovni 130 031 tis. eur.

Skladba financovania príjmov verejného zdravotného poistenia zahŕňa: daňové príjmy, nedaňové príjmy, transfery v rámci verejnej správy a zostatok prostriedkov z predchádzajúcich rokov od fyzických osôb.

Rozpočet príjmov verejného zdravotného poistenia na rok 2018 bol stanovený na úrovni 5 024 131 tis. eur, čo predstavuje v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2017 nárast o 337 522 tis. eur.

Príjmy verejného zdravotného poistenia na hotovostnej báze na rok 2018 ovplyvnia predovšetkým daňové príjmy, ktoré sa majú oproti roku 2017 zvýšiť o 344 724 tis. eur a to predovšetkým z dôvodu zvýšenia príjmov od ekonomicky aktívnych osôb (nárast o 316 175 tis. eur) a poistného plateného štátom (nárast o 13 855 tis. eur).

NKÚ SR upozorňuje na riziko v nesystematickom stanovovaní výšky za poistné platené štátom. Na rok 2018 sa poistné platené štátom, určené pre zákonom vymedzené kategórie osôb, rozpočtuje v sume 1,22 mld. eur (vrátane ročného zúčtovania 1,24 mld. eur). Pri predpokladanom počte poistencov štátu 3 000 tis. osôb a priemernej mzde za rok 2016 podľa makroekonomickej prognózy 912 eur, je sadzba poistného plánovaná na úrovni 3,71 %, čo oproti rozpočtu 2017 predstavuje zníženie o 0,07 %. NKÚ SR upozorňuje, že podľa zákona o zdravotnom poistení je určená sadzba pre štát vo výške 4 % z vymeriavacieho základu. Vzniká tak riziko

z posledných rokov, kedy sa naplánovaná výška za poistné platené štátom musela v priebehu roka navyšovať. Nestabilita v systéme neprispieva zdravotným poisťovniam pri plánovaní zmluvných vzťahov.

Transfery v rámci verejnej správy z Ministerstva zdravotníctva SR na úhradu neodkladnej starostlivosti v súlade so zákonom č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení sú v roku 2018 na rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku, t. j. 80 000 eur.

Celkové výdavky verejného zdravotného poistenia na hotovostnej báze sa majú v roku 2018 medziročne zvýšiť o 249 969 tis. eur na úroveň 4 711 253 tis. eur.

Najvyšší rast výdavkov na rok 2018 tvoria výdavky poistenia na úrovni 4 466 880 tis. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 232 913 tis. eur, ďalej sú to výdavky na prevádzkovanie činnosti štátnej zdravotnej poisťovne na úrovni 102 847 tis. eur, čo znamená medziročný nárast o 8 101 tis. eur a úhrada za správu verejného zdravotného poistenia na úrovni 65 748 tis. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 4 811 tis. eur.

NKÚ SR odporučil zaviesť transparentné a efektívne kontrolné mechanizmy na zamedzenie pochybení v rámci procesov uzatvárania zmluvných vzťahov a úhrad za poskytovanú zdravotnú starostlivosť, zmenu spôsobu zverejňovania zmlúv a dodatkov na webovom sídle Všeobecnej zdravotnej poisťovne tak, aby bol zrejмый zmluvný vzťah pri každom poskytovateľovi, aká je zmluva a jej dodatky, aj koľko uhrádza poisťovňa aktuálne.

V súčasnosti NKÚ SR vykonáva kontrolu vo všetkých zdravotných poisťovniach, ktorej cieľom je zhodnotiť stratégiu nákupu zdravotnej starostlivosti, spôsob určovania cenových podmienok, vplyv revíznej činnosti na nákup zdravotnej starostlivosti ako aj proces obstarania liekov a zdravotníckych pomôcok. Súčasťou kontroly je aj overenie pripravenosti zdravotných poisťovní na systémy DRG a eHealth.

5.5 Stanovisko k návrhu rozpočtu Štátneho fondu rozvoja bývania na rok 2018

Správu ŠFRB vykonáva Ministerstvo dopravy a výstavby SR.

Porovnanie bilančného zostatku ŠFRB na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy spolu	416 625	348 264	310 337	-37 927	89
Výdavky spolu	231 870	230 500	230 877	377	100
Celková bilancia	184 755	117 764	79 460	-38 304	67
Prebytok (+) / schodok (-) spolu (ESA 2010)	44 804	48 055	45 254	-2 801	94

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Celkový rozpočet fondu je zostavený obdobne ako v roku 2017 ako prebytkový, hotovostný prebytok ŠFRB sa rozpočtuje v roku 2018 v sume 79 460 tis. eur. Bilančný zostatok ŠFRB na konsolidovanej báze v metodike ESA 2010 sa má v roku 2018 znížiť o 2 801 tis. eur na úroveň 45 254 tis. eur.

Rozpočet príjmov ŠFRB na rok 2018 bol stanovený na úrovni 310 337 tis. eur, čo predstavuje v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2017 pokles o 37 927 eur z dôvodu nižšieho zostatku prostriedkov z predchádzajúceho roka.

Výdavky ŠFRB na rok 2018 sú rozpočtované v celkovej sume 230 877 tis. eur. Rozhodujúcu časť výdavkov predstavujú podpory vo forme úveru v sume 225 000 tis. eur. ŠFRB predpokladá vynaložiť v roku 2018 aj finančné prostriedky na správu fondu a na bankové služby v sume 5 900 tis. eur. V súlade s bytovou politikou vlády SR a s dopytom na Slovensku po jednotlivých účeloch podpôr fond vyčlenil najvyššiu sumu na poskytovanie úverov na výstavbu a kúpu bytov, na obnovu bytových domov a na výstavbu zariadení sociálnych služieb.

Výdavky ŠFRB v roku 2018 sú v porovnaní so schváleným rozpočtom v roku 2017 vyššie o 377 tis. eur, pričom nárast výdavkov je spôsobený iba zvýšením bežných a kapitálových výdavkov. Výdavky na poskytovanie úverov sa rozpočtujú v rovnakej výške ako v roku 2017.

NKÚ SR v roku 2017 ukončil kontrolu zameranú na plnenie jedného z cieľov štátnej bytovej politiky, a to znížiť spotrebu energie pri bývaní formou zateplenia bytových domov. Na základe zistení, NKÚ SR považuje realizáciu programu zatepľovania obytných domov za príklad dobrej praxe v tom, ako účelne a efektívne využiť verejné prostriedky. Kontrola poukázala na efektívnosť a účinnosť využívania finančných prostriedkov formou návratnej pomoci a odporúča v tejto forme podpory pokračovať. Kontrolou boli zistené aj nedostatky, pričom NKÚ SR odporučil ŠFRB pri každej finančnej operácii dôsledne vykonávať základnú finančnú kontrolu, a takisto finančnú kontrolu na mieste, a tak postupovať v súlade so zákonom o finančnej kontrole a audite.

5.6 Stanovisko k návrhu rozpočtu Environmentálneho fondu

Správu Enviromentálneho fondu (ďalej EF) vykonáva Ministerstvo životného prostredia SR.

Porovnanie bilančného zostatku EF na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy spolu	331 871	486 572	500 393	13 821	103
Výdavky spolu	66 452	48 028	27 027	- 21 001	56
Celková bilancia	265 419	438 544	473 365	34 821	108
Prebytok (+) / schodok (-) spolu (ESA 2010)	41 048	113 514	130 012	16 498	115

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Celkový rozpočet fondu je zostavený obdobne ako v roku 2017 ako prebytkový, hotovostný prebytok EF sa rozpočtuje v roku 2018 v sume 473 365 tis. eur. Bilančný zostatok EF na konsolidovanej báze v metodike ESA 2010 sa má v roku 2018 zvýšiť o 16 498 tis. eur na úroveň 130 012 tis. eur.

Rozpočet príjmov EF na rok 2018 bol stanovený na úrovni 500 393 tis. eur, čo predstavuje v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2017 nárast o 13 821 tis. eur z dôvodu vyššieho zostatku prostriedkov z predchádzajúceho roka.

Výdavky EF na rok 2018 sú rozpočtované v celkovej sume 27 028 tis. eur. K zníženiu celkových výdavkov dochádza z dôvodu zníženia podpory na zateplovanie a schém štátnej pomoci, ktoré boli jednorazovo rozpočtované v roku 2017.

Z pohľadu NKÚ SR by na zlepšenie naplňovania cieľov **Environmentálneho fondu** bolo vhodné stanovenie pevného podielu príjmov z aukcií emisných kvót, ktoré by mohli byť použité na projekty fondu. Finančné prostriedky získané z aukcií emisií by mali na 50 % putovať naspäť do životného prostredia, momentálne však slúžia ako rezerva pre štátny rozpočet, aj keď sú viazané v Environmentálnom fonde, iba sa nedajú použiť. Nadhodnocovanie príjmov a podhodnocovanie výdavkov spôsobuje negatívne rozpočtové riziko. Pre roky 2011 a 2013 bol rozpočtovaný aj po úpravách rozpočtu viac ako trojnásobok skutočných príjmov fondu. Hlavnou príčinou nadhodnocovania príjmov je nadhodnocovanie výnosov z dražby emisných kvót, ktoré majú na príjmoch fondu najväčší podiel. Od roku 2015 dostáva fond okrem svojich ostatných príjmov aj všetky príjmy z aukcií emisných kvót. V roku 2015 dosiahol príjmy vo výške 84 425 tis. eur a v roku 2016 64 982 tis. eur.

Negatívne rozpočtové riziko sa ešte zvyšuje podhodnocovaním bežných výdavkov. V roku 2016 boli napríklad bežné výdavky rozpočtované vo výške takmer 8 000 tis. eur, zatiaľ čo skutočné čerpanie bolo na úrovni takmer 17 000 tis. eur. Toto podhodnocovanie sa opakuje každoročne, v roku 2015 boli rozpočtované bežné výdavky o 10 000 tis. eur a v roku 2014 o 8 000 tis. eur nižšie ako skutočné.

Fond sám nerozhoduje o svojich výdavkoch, ale je každoročne odkázaný na dohodu s MF SR. Pri každej príprave rozpočtu musí fond svoje výdavky prerokovať s MF SR, hoci podľa európskych záväzkov by malo byť aspoň 50 % príjmov z obchodovania s emisnými kvótami použitých na zelené ciele. Výdavky sa práve z dôvodu

týchto rokovaní rastúcim príjmom neprispôbili – za roky 2013–2015 predstavovali výdavky priemerne polovicu ročných príjmov fondu. Zostávajúca časť príjmov sa de facto využíva ako rozpočtová rezerva. Zmenu rozpočtovania príjmov je nevyhnutné spojiť s lepším plánovaním výdavkov, ktoré zaručí nedeficitné hospodárenie.

5.7 Stanovisko k súhrnnému rozpočtu za verejné vysoké školy na rok 2018

Hospodárenie verejných vysokých škôl je upravené zákonom č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh rozpočtu na rok 2018 vychádza z nezávislého postavenia verejných vysokých škôl, ktoré si prijatý transfer rozpisujú plne vo svojej kompetencii.

Porovnanie bilančného zostatku verejných vysokých škôl na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 v návrhu rozpočtu na rok 2018 so schváleným rozpočtom na rok 2017 a skutočným plnením rozpočtu za rok 2016:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	Skutočnosť 2016	Rozpočet		Rozdiel	Podiel (v %)
		2017	2018		
a	1	2	3	3-2	3/2*100
Príjmy spolu	998 805	936 038	930 879	-5 159	99
Výdavky spolu	725 293	741 654	693 509	-48 145	94
Celková bilancia	273 511	194 384	237 370	42 986	122
Prebytok (+) / schodok (-) spolu (ESA 2010)	42 425	178	203	25	114

Zdroj: Návrh RVS na roky 2018 až 2020

Bilančný zostatok verejných vysokých škôl v metodike ESA 2010 sa má v roku 2018 zvýšiť o 25 tis. eur na úroveň 203 tis. eur.

Celkový rozpočet verejných vysokých škôl na hotovostnej báze zaznamenáva oproti roku 2017 pokles v príjmovej časti o 5 159 tis. eur na úrovni 930 879 tis. eur a najvýznamnejšie sa prejaví u grantov a transferov, ktoré zaznamenajú pokles oproti schválenému rozpočtu 2017 o 44 570 tis. eur. Tento pokles je zapríčinený najmä nižšou alokáciou zdrojov EÚ pre kapitolu MŠVVŠ SR. Konkrétne je zo štrukturálnych fondov EÚ, vrátane spolufinancovania na rok 2018, vyčlenených pre verejné vysoké školy iba 25 100 tis. eur, pričom v roku 2017 to bolo 89 800 tis. eur.

Pokles o 10 tis. eur zaznamenáva aj disponibilný zdroj na financovanie projektov vedy a výskumu pre VVŠ, konkrétne transfer z Agentúry na podporu výskumu a vývoja a sekcie vedy a techniky MŠVVŠ SR.

Výdavky verejných vysokých škôl sú na rok 2018 rozpočtované v celkovej sume 693 509 tis. eur, čo predstavuje medziročný pokles o 48 145 tis. eur. Aj napriek tomuto poklesu možno pozitívne hodnotiť navýšenie výdavkov na vysokoškolskú vedu a techniku.

NKÚ SR upozorňuje na stav študentských domovov vysokých škôl, ktorý je v mnohých prípadoch havarijný. Výška finančných prostriedkov na rekonštrukciu ubytovacích zariadení vysokých škôl má vplyv na atraktivnosť vysokoškolského priestoru. Neinvestovanie do tejto infraštruktúry znamená vytváranie neatraktívnych podmienok na štúdium v SR, čo by mohlo viesť k obmedzeniu ich prevádzky a v konečnom dôsledku k zníženiu dostupnosti vzdelania.

NKÚ SR v súčasnosti vykonáva kontrolu zameranú na financovanie a hospodárenie s finančnými prostriedkami a na stav a nakladanie s nehnuteľným majetkom vybraných verejných vysokých škôl.